

PKO BANK POLSKI
SPÓŁKA AKCYJNA

**SPRAWOZDANIE ZARZĄDU BANKU
Z DZIAŁALNOŚCI PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA 2009 ROK**

WARSZAWA, MARZEC 2010

SPIS TREŚCI:

1. WSTĘP	4
1.1 CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI PKO BANKU POLSKIEGO SA	4
1.2 WYBRANE DANE FINANSOWE PKO BANKU POLSKIEGO SA	5
1.3 WYNIKI PKO BANKU POLSKIEGO SA NA TLE GRUPY RÓWIEŚNICZEJ	6
2. ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA DZIAŁALNOŚCI	7
2.1 CZYNNIKI MAKROEKONOMICZNE	7
2.2 KONIUNKTURA GIEŁDOWA	7
2.3 SYTUACJA POLSKIEGO SEKTORA BANKOWEGO	8
2.4 GŁÓWNE OBSZARY RYZYKA I DZIAŁANIA ANTYKRYZYSOWE NA RYNKU POLSKIM	9
2.5 OTOCZENIE REGULACYJNE	10
3. WYNIKI FINANSOWE PKO BANKU POLSKIEGO SA	12
3.1 CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA WYNIKI PKO BANKU POLSKIEGO SA W 2009 ROKU	12
3.2 RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	12
3.3 SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA	16
4. ROZWÓJ BIZNESU	20
4.1 KIERUNKI ROZWOJU PKO BANKU POLSKIEGO SA	20
4.2 UDZIAŁY RYNKOWE PKO BANKU POLSKIEGO SA	21
4.3 OBSZARY BIZNESOWE	21
4.3.1 SEGMENT DETALICZNY	21
4.3.2 SEGMENT KORPORACYJNY	25
4.3.3 SEGMENT INWESTYCYJNY	27
4.4 WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA	29
4.5 DZIAŁALNOŚĆ PROMOCYJNA I BUDOWA WIZERUNKU	29
5. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE	33
5.1 ORGANIZACJA PKO BANKU POLSKIEGO SA	33
5.2 OFERTA PUBLICZNA AKCJI NOWEJ EMISJI	33
5.3 ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM	34
5.3.1 RYZYKO KREDYTOWE	35
5.3.2 RYZYKO RYNKOWE	37
5.3.3 RYZYKO INSTRUMENTÓW POCHODNYCH	38
5.3.4 RYZYKO OPERACYJNE	39
5.3.5 RYZYKO BRAKU ZGODNOŚCI	39
5.3.6 RYZYKO STRATEGICZNE	40
5.3.7 RYZYKO REPUTACJI	40
5.3.8 ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA	40
5.4 POWIĄZANIA ORGANIZACYJNE I KAPITAŁOWE	42

5.5 UMOWY, ŚWIADCZENIA I KOMPETENCJE WŁADZ PKO BANKU POLSKIEGO SA	45
5.6 ZARZĄDZANIE ZASOBAMI LUDZKIMI W PKO BANKU POLSKIM SA	48
5.6.1 SYSTEM MOTYWACYJNY PKO BANKU POLSKIEGO SA	48
5.6.2 POLITYKA WYNAGRADZANIA	48
5.6.3 ŚWIADCZENIA NA RZECZ PRACOWNIKÓW	50
5.6.4 LICZBA ZATRUDNIONYCH	50
5.6.5 POLITYKA SZKOLENIOWA	50
6. RELACJE INWESTORSKIE	52
6.1 KURS AKCJI PKO BANKU POLSKIEGO SA I BANKÓW KONKURENCYJNYCH	52
6.2 WSPÓŁPRACA Z AGENCJAMI RATINGOWYMI	52
7. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO	54
7.1 ZASADY ORAZ ZAKRES STOSOWANIA ŁADU KORPORACYJNEGO	54
7.2 GŁÓWNE CECHY STOSOWANYCH W PKO BANKU POLSKIM SA SYSTEMÓW KONTROLI WEWNĘTRZNEJ	54
7.3 LICZBA AKCJI ORAZ AKCJONARIUSZE PKO BANKU POLSKIEGO SA	55
7.4 STATUT ORAZ SPOSÓB DZIAŁANIA WALNEGO ZGROMADZENIA PKO BANKU POLSKIEGO SA	56
7.5 RADA NADZORCZA ORAZ ZARZĄD PKO BANKU POLSKIEGO SA W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM	58
8. POZOSTAŁE INFORMACJE	66

1. WSTĘP

1.1 Charakterystyka działalności PKO Banku Polskiego SA

PKO Bank Polski SA jest największym bankiem komercyjnym w Polsce oraz wiodącym bankiem na rynku polskim pod względem sumy bilansowej, kapitałów własnych, kredytów, depozytów, liczby klientów oraz wielkości sieci dystrybucji. Należy również do najstarszych działających instytucji finansowych w kraju. W 2009 roku obchodził 90-lecie swojego istnienia (Pocztową Kasę Oszczędności (PKO) powołano do życia 8 lutego 1919 roku). Przez cały ten okres systematycznie budowany był prestiż marki, a z usług Banku korzystało wiele pokoleń Polaków. Długa tradycja i zaufanie klientów zobowiązują. Dlatego PKO Bank Polski SA konsekwentnie podejmuje działania mające ugruntować jego postrzeganie jako instytucji:

- bezpiecznej, silnej i konkurencyjnej,
- nowoczesnej i innowacyjnej, przyjaznej dla klientów i sprawnie zarządzanej,
- społecznie odpowiedzialnej, dbającej o rozwój świadomości kulturowej Polaków.

W 2009 roku Bank wyraźnie umocnił swoją pozycję lidera. W trudnych warunkach rynkowych wartość sumy bilansowej wzrosła o ponad 17% osiągając poziom 153,6 mld zł, co stanowiło 14,5%¹ aktywów całego sektora bankowego w Polsce na koniec 2009 roku.

Dzięki akumulacji zysków oraz przede wszystkim największej jak dotychczas w polskim sektorze finansowym nowej emisji akcji, kapitały własne zwiększyły się o ponad 49% do poziomu 20,2 mld zł na koniec roku, co odpowiadało 19,2% kapitałów całego sektora. Umożliwiło to Bankowi osiągnięcie współczynnika wypłacalności na poziomie 14,3% - powyżej średniej w sektorze bankowym – i zapewniło jeszcze większe bezpieczeństwo dla prowadzonej działalności. Ugruntowane dzięki temu zaufanie klientów przełożyło się na blisko 22% wzrost sumy depozytów, które osiągnęły poziom 124,0 mld zł, a udział Banku w depozytach sektora wzrósł do 19%.

Mimo silnej konkurencji rynkowej, PKO Bank Polski SA skutecznie rozwija działalność nie tylko w swoim tradycyjnym obszarze działalności - obsłudze klientów detalicznych. Stał się największym Bankiem w Polsce dla klientów korporacyjnych oraz małych i średnich przedsiębiorstw – zwłaszcza w zakresie finansowania ich działalności. Jest liderem rynku usług finansowych oferowanych gminom, powiatom, województwom i sektorowi budżetowemu. Jest również najbardziej liczącym się organizatorem emisji obligacji komunalnych. Wysokie standardy w zakresie doboru klientów oraz skuteczne procedury oceny ryzyka kredytowego umożliwiły Bankowi zwiększenie w 2009 roku portfela kredytowego brutto o 17,0% do poziomu 117,8 mld zł, a w kredytach gospodarczych, przy wzroście o blisko 19%, udział rynkowy Banku osiągnął poziom 15%.

Pomimo trudnych warunków rynkowych oraz presji na wyniki, co przejawiało się m.in. dbałością o efektywność ponoszonych nakładów i kosztów, Bank selektywnie rozwijał sieć dystrybucji. Na koniec 2009 roku największa w kraju sieć oddziałów obejmowała 1 228 placówek oraz 2 175 agencji. Klienci mogą korzystać z systematycznie wzbogacanych usług bankowości elektronicznej, oferowanych pod marką iPKO. Do ich dyspozycji pozostaje również stale rosnąca liczba bankomatów - na koniec 2009 roku było to 2 388 urządzeń. Z usług Banku korzysta 7,9 mln klientów w segmencie detalicznym oraz 10,7 tys. klientów w segmencie korporacyjnym.

PKO Bank Polski SA należy do największych pracodawców w Polsce. Na koniec 2009 roku Bank zatrudniał 28 548 osób. Adresowana do zatrudnionych pracowników kompleksowa oferta szkoleniowo-edukacyjna służyła budowaniu profesjonalnego i lojalnego zespołu pracowników, który potrafi działać w trudnych warunkach gospodarczych, szybko i łatwo dostosowuje się do zmian w środowisku biznesowym, świadczy coraz wyższy standard obsługi klientów oraz osiąga wysokie efekty pracy.

Poza działalnością ściśle bankową, PKO Bank Polski SA – poprzez swoje spółki zależne - świadczy specjalistyczne usługi finansowe w zakresie leasingu, faktoringu, funduszy inwestycyjnych, funduszy emerytalnych, bankowości internetowej oraz obsługi elektronicznych usług płatniczych. Ponadto Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA prowadzi działalność inwestycyjną i deweloperską w sektorze nieruchomości.

¹ Źródło: dane KNF

1.2 Wybrane dane finansowe PKO Banku Polskiego SA

ZYSK NETTO	2 432,2 MLN zł	-15,6% (r/r)	spadek zysku netto w efekcie presji na marże odsetkowe i w konsekwencji spadku wyniku odsetkowego oraz wyższych kosztów odpisów na należności, co zostało częściowo zrekompensowane wzrostem wyniku z prowizji i opłat, wyniku z pozycji wymiany i wyniku z operacji finansowych oraz niższymi kosztami działania
WYNIK NA DZIAŁALNOŚCI BIZNESOWEJ*	8 353,5 MLN zł	-5,2% (r/r)	efekt spadku wyniku z tytułu odsetek, przy wzroście prowizji i opłat (o 10,8% r/r), wyniku z pozycji wymiany (o 28,5% r/r) oraz wyniku z operacji finansowych (+218,8 mln zł r/r)
WYNIK ODSETKOWY	4 842,4 MLN zł	-18,9% (r/r)	w skutek zawężania marż depozytowych i spadku rynkowych stóp procentowych, przy silnym wzroście depozytów i wysokiej dynamice portfela kredytowego
WYNIK Z PROWIZJI I OPŁAT	2 363,6 MLN zł	10,8% (r/r)	wzrost głównie w efekcie osiągnięcia wyższych przychodów prowizyjnych z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek oraz ich ubezpieczeń, obsługi rachunków bankowych oraz kart, przy spadku przychodów prowizyjnych z tytułu funduszy inwestycyjnych
WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW	-1 393,5 MLN zł	21,3% (r/r)	wzrost odzwierciedla konserwatywne podejście do wyceny ryzyka kredytowego; wynik z odpisów w 2009 roku był gorszy od uzyskanego w analogicznym okresie ubiegłego roku, głównie w efekcie wzrostu odpisów na należności klientów
KOSZTY	-3 904,6 MLN zł	-1,6% (r/r)	efekt niższych o 5,9% (r/r) kosztów świadczeń pracowniczych, przy wzroście kosztów rzeczowych, pozostałych kosztów działania (głównie podatki/opłaty oraz składka i wpłaty na BFG) oraz wzroście kosztów amortyzacji
ROE netto	14,4%	-8,4 p.p.	w wyniku spadku zysku netto o 15,6% (r/r) przy równoczesnym silnym wzroście kapitałów własnych o 49,2% (r/r)
ROA netto	1,7%	-0,7 p.p.	w wyniku spadku zysku netto oraz dynamicznym wzroście aktywów o 17,1% (r/r)

* Wynik na działalności biznesowej („przychody”) rozumiany jako wynik z działalności operacyjnej bez uwzględnienia ogólnych kosztów administracyjnych oraz wyniku z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Biorąc pod uwagę trudne uwarunkowania zewnętrzne, wyniki finansowe osiągnięte w 2009 roku przez PKO Bank Polski SA ukształtowały się na dobrym poziomie, a dynamiki wolumenów biznesowych należały do najwyższych wśród głównych instytucji sektora bankowego w Polsce. Bardzo ważnym wydarzeniem była przeprowadzona w IV kw. ub.r. emisja akcji², dzięki której Bank stał się najsilniejszą kapitałowo instytucją polskiego sektora bankowego.

W 2009 roku warunki działania polskiego sektora bankowego ulegały stopniowej stabilizacji. Znaczna skala spowolnienia gospodarczego, nadal trudna sytuacja na globalnym rynku finansowym, spadki stóp procentowych, rosnące bezrobocie oraz niepewność co do zmian sytuacji finansowej klientów ograniczały jednak możliwość poprawy wyników finansowych banków, a także przekładały się na podwyższone ryzyko dla stabilnego funkcjonowania systemu bankowego.

W takiej sytuacji makroekonomicznej, bardzo skuteczna okazała się strategia działań PKO Banku Polskiego SA. Jej podstawę stanowił dynamiczny rozwój działalności biznesowej oparty na umocnieniu stabilnej bazy depozytowej i kapitałowej. Działania te realizowano dbając o ich efektywność przy równoczesnej skutecznej kontroli ponoszonych kosztów.

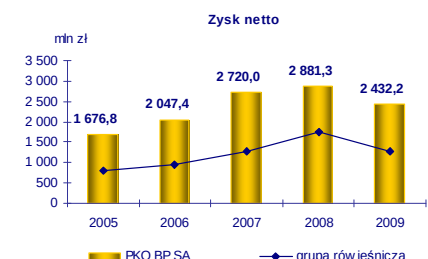
Wypracowany przez PKO Bank Polski SA w 2009 roku zysk netto wyniósł 2 432,2 mln zł, co oznacza zmianę o (-)449,1 mln zł w relacji do wyniku roku poprzedniego. Osiągnięty poziom zysku netto był determinowany przez:

- ⇒ wysoki wynik na działalności biznesowej, który osiągnął poziom 8 353,5 mln zł (spadek o 5,2% w ujęciu rocznym),
- ⇒ poprawę efektywności zarządzania kosztami, które zmniejszyły się o 1,6% w ujęciu rocznym; przy ujemnej dynamice przychodów PKO Banku Polskiego SA, wskaźnik C/I odnotował tylko nieznaczny wzrost o 1,7 p.p. do poziomu 46,7%, i nadal był najniższy wśród głównych instytucji polskiego sektora bankowego,
- ⇒ istotny wzrost sumy bilansowej o 22,4 mld zł do poziomu 153,6 mld zł w efekcie dynamicznego rozwoju akcji kredytowej finansowanej wzrostem depozytów klientów oraz kapitału własnego PKO Banku Polskiego SA,
- ⇒ bezpieczną i efektywną strukturę bilansu – wysoki przyrost depozytów PKO Banku Polskiego SA o 22,2 mld zł oraz dodatkowa emisja akcji, pozwoliły na dynamiczny wzrost działalności biznesowej; na koniec 2009 roku wskaźnik kredytów do depozytów wyniósł 92,2%, pozostając znacznie poniżej poziomu średniego dla sektora bankowego.

² Szczegółowe informacje w zakresie emisji akcji znajdują się w rozdziale 5.2 niniejszego dokumentu.

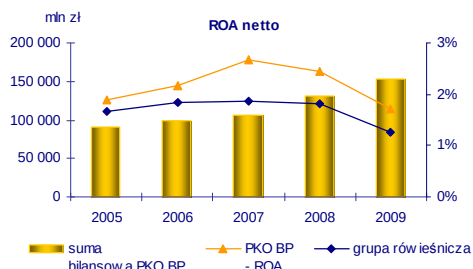

1.3 Wyniki PKO Banku Polskiego SA na tle grupy rówieśniczej³

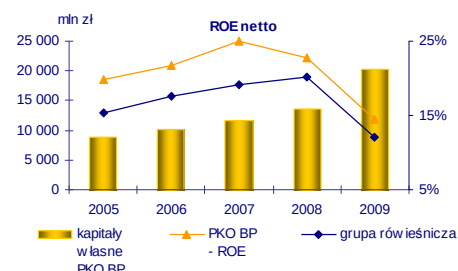
Relatywnie mniej korzystna niż w 2008 roku sytuacja makroekonomiczna w polskiej gospodarce, spadek stóp procentowych i utrzymująca się „wojna depozytowa”, jak również wysokie koszty ryzyka kredytowego przełożyły się na głęboki spadek wyników finansowych banków w 2009 roku.

W 2009 roku PKO Bank Polski SA osiągnął natomiast dobre wyniki finansowe, wyraźnie lepsze od przeciętnej w grupie rówieśniczej.

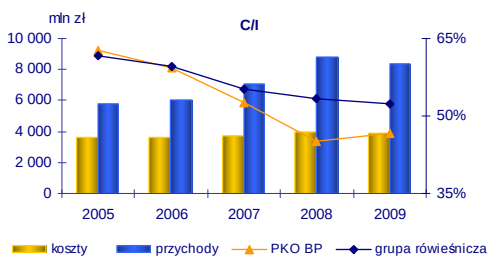
Wysokie koszty pozyskania środków finansowych, niższa efektywność działalności kredytowej, a także rosnące odpisy na ryzyko kredytowe – ponad dwukrotnie wyższe niż na koniec 2008 roku – wywarły negatywny wpływ na wyniki sektora bankowego.

W tym samym czasie aktywna polityka PKO Banku Polskiego SA przyczyniła się do znaczącego wzrostu sumy bilansowej przy równoczesnym utrzymaniu wysokiego poziomu rentowności aktywów (ROA Banku na koniec 2009 roku wyniosło 1,7%).

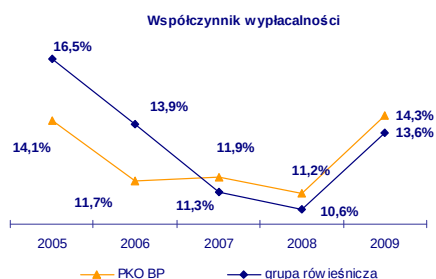
Skala spadku poziomu zysku netto całego sektora bankowego w 2009 roku w stosunku do osiągniętego w 2008 roku (-36%), przy wzroście kapitałów skutkowałą głębokim spadkiem stopy zwrotu na kapitałach własnych.

W 2009 roku PKO Bank Polski SA utrzymał rentowność na wysokim poziomie - 14,4% (wyraźnie wyższym od średniej w grupie rówieśniczej), pomimo wzrostu kapitałów własnych o 49,2%.

Pogorszenie wyników operacyjnych zmuszało banki do podejmowania restrykcyjnych działań w celu obniżenia kosztów działalności. Banki redukowały liczbę zatrudnionych, ograniczały podwyżki wynagrodzeń, zmniejszały koszty reklamy i marketingu. Nastąpiło także wyhamowanie rozwoju sieci oddziałów i intensywniejszy rozwój bankowości internetowej.

PKO Bank Polski SA w 2009 roku utrzymał relację kosztów do dochodów na niskim poziomie – 46,7%, przy selektywnym podejściu do ograniczania kosztów w celu nieosłabiania swojej pozycji konkurencyjnej w dłuższym okresie.

Pomimo silnego pogorszenia dochodowości oraz występujących ryzyk, sytuacja kapitałowa sektora bankowego pozostała stabilna, głównie dzięki akumulacji zysków. W konsekwencji tego oraz w połączeniu z niską dynamiką przyrostu kredytów, nastąpiła poprawa współczynnika wypłacalności w całym sektorze.

Poziom współczynnika wypłacalności w PKO Banku Polskim SA utrzymał się wyraźnie powyżej poziomu osiągniętego przez grupę rówieśniczą, głównie dzięki akumulacji zysków oraz dodatkowo w wyniku emisji akcji przeprowadzonej w IV kw. 2009 roku, przy równoczesnym silnym wzroście akcji kredytowej.

³ W skład grupy rówieśniczej wchodzi: Pekao SA, BRE Bank SA, ING Bank Śląski SA, BZ WBK SA. Dane do obliczeń wskaźników pochodzą z raportów rocznych poszczególnych banków (z wyjątkiem danych za 2009 dla Banku ING – dane opublikowane po IV kwartale 2009 oraz danych za 2009 dla Pekao SA – dane skonsolidowane) i są ważone sumą bilansową.

2. ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA DZIAŁALNOŚCI

2.1 Czynniki makroekonomiczne

W 2009 roku nastąpiło silne spowolnienie krajowego wzrostu gospodarczego w ślad za gwałtownym załamaniem koniunktury gospodarczej w USA i strefie euro, co było następstwem kryzysu na międzynarodowych rynkach finansowych. W 2009 roku wzrost PKB w Polsce wyniósł 1,7% r/r, wobec 5,0% w 2008 roku. W największym stopniu do osłabienia dynamiki PKB przyczynił się proces ograniczania zapasów przedsiębiorstw, a ponadto spadek inwestycji i spowolnienie tempa wzrostu konsumpcji prywatnej. Pomimo skokowego spadku eksportu, jeszcze silniejsze dostosowanie po stronie importu spowodowało, że wynik w handlu zagranicznym był czynnikiem silnie stymulującym wzrost PKB. Polska była w 2009 roku jedynym krajem w Europie, który odnotował dodatnie tempo wzrostu PKB, przy bardzo silnej recesji w krajach regionu Europy Środkowo-Wschodniej i Południowo-Wschodniej.

Oslabienie koniunktury gospodarczej w 2009 roku skutkowało pogorszeniem sytuacji na rynku pracy. W 2009 roku stopa bezrobocia rejestrowanego wzrosła o 2,4 pp. do 11,9% w grudniu 2009 roku przy jednoczesnym rocznym spadku zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw o 1,2%. W 2009 roku nastąpiło znaczne wyhamowanie rocznego tempa wzrostu płac w gospodarce narodowej do 5,4% wobec 9,4% w 2008 roku. Roczne tempo wzrostu emerytur i rent pracowniczych wyniosło 8,7% w 2009 roku wobec 9,2% w 2008 roku.

W 2009 roku średnioroczny wskaźnik inflacji mierzony wskaźnikiem cen dóbr i usług konsumpcyjnych spadł do 3,5% z 4,2% w 2008 roku. Utrzymująca się na podwyższonym poziomie inflacja (na poziomie górnej granicy dopuszczalnych odchyłeń od celu inflacyjnego NBP), pomimo obserwowanego silnego globalnego spadku inflacji, była efektem: silnych podwyżek cen regulowanych (w tym energii elektrycznej), wzrostu cen żywności oraz gwałtownej deprecjacji kursu złotego na początku roku (skutkującego wzrostem cen towarów importowanych). Średnioroczny wskaźnik inflacji bazowej netto w 2009 roku wzrósł do 2,7% z 2,4% w 2008 roku. Utrzymywanie się relatywnie wysokiego poziomu inflacji bazowej spowodowane było przede wszystkim silną deprecjacją kursu złotego.

Zgodnie z „Załoženiami polityki pieniężnej na rok 2009” celem polityki monetarnej było utrzymywanie inflacji na poziomie 2,5% z dopuszczalnym przedziałem wahań +/-1 punkt procentowy. Gwałtowne osłabienie wzrostu gospodarczego w szczególności na początku roku, dalsze rozluźnienie polityki pieniężnej w skali globalnej skłoniło Radę Polityki Pieniężnej do kontynuacji (rozpoczętego pod koniec 2008 roku) cyklu rozluźnienia polityki pieniężnej. W efekcie do czerwca stopy procentowe zostały obniżone o 150 pb do poziomu 3,50% dla stopy referencyjnej NBP.

W pierwszych miesiącach roku doszło do gwałtownej przeceny złotego przy historycznie wysokiej zmienności notowań kursów walut na rynkach globalnych w warunkach kryzysu na międzynarodowych rynkach finansowych. Stabilizacja sytuacji globalnej (przy pozytywnym wpływie wdrażanych nadzwyczajnych działań polityki gospodarczej na świecie) skutkowała odwróceniem się trendu na rynku złotego od II kw. 2009 roku. W efekcie na koniec roku złoty umocnił się względem końca 2008 roku o 1,5% wobec euro, o 3,8% wobec dolara i o ok. 1,3% względem franka szwajcarskiego.

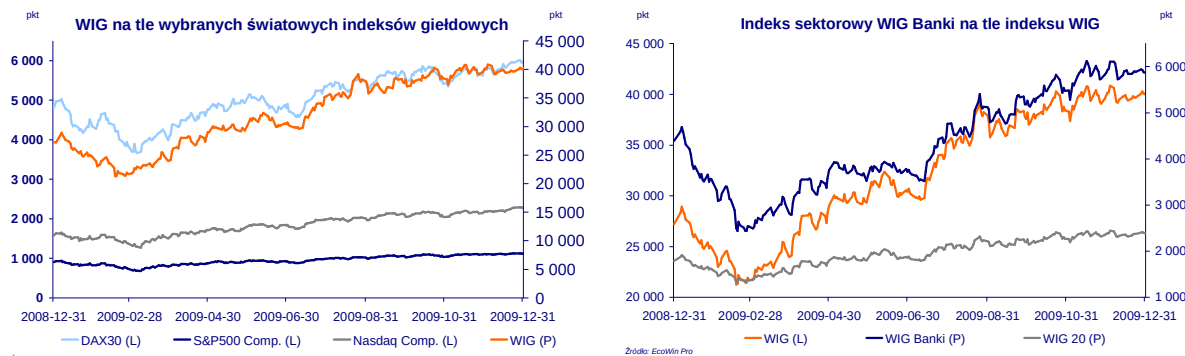
W 2009 roku NBP przeciwdziałal negatywnym skutkom globalnego kryzysu finansowego dla polskiego rynku międzybankowego wspierając sektor bankowy. Przez cały rok NBP kontynuował dostarczanie bankom komercyjnym płynności w walucie krajowej w operacjach repo. Pomimo tego rynek międzybankowy pozostał płynny tylko w najkrótszych terminach – głównie do 1 miesiąca. W powyższych warunkach kwotowania stawki WIBOR 1M pozostawały na poziomie zbliżonym do stopy referencyjnej NBP, a stawki WIBOR na dłuższe terminy kształtowały się na poziomach sięgających 4,50% w przypadku WIBOR 12M.

2.2 Koniunktura giełdowa

W 2009 roku koniunktura na GPW w Warszawie pozostawała pod wpływem zachowań inwestorów na giełdach zagranicznych i oczekiwania na realizację scenariusza poprawy sytuacji gospodarczej w Polsce oraz poprawy kondycji finansowej spółek notowanych na GPW, co skutkowało silnym trendem wzrostowym notowań na rynku akcji zapoczątkowanym w II połowie lutego. W 2009 roku wszystkie główne indeksy GPW wzrosły w tempie dwucyfrowym. Podstawowy indeks WIG wzrósł o 46,9%, indeks spółek o największej kapitalizacji WIG20 o 33,5%, a WIG Banki o 33,7%. Najsilniej wzrosły indeksy grupujące małe i średnie spółki (sWIG80 o 61,9%, mWIG40 o 55,2%). Na koniec 2009 roku WIG osiągnął poziom 39 986 pkt, a WIG Banki 5 869 pkt, powracając do poziomów z września 2008 roku, kiedy rynek akcji pozostawał w trendzie spadkowym.

W 2009 roku zadebiutowało na rynku podstawowym GPW 13 spółek (wobec 33 w 2008 roku), w tym odbyły się dwie duże emisje akcji: PKO Banku Polskiego SA i PGE zrealizowane w IV kw. 2009 roku.

Dobra koniunktura giełdowa przełożyła się na istotny wzrost wartości rynkowej spółek notowanych na rynku podstawowym. Na koniec 2009 roku kapitalizacja spółek notowanych na GPW wzrosła o 53,9% r/r do poziomu 715,8 mld zł.

2.3 Sytuacja polskiego sektora bankowego

W 2009 roku sytuacja polskiego sektora bankowego pozostawała pod wpływem pogarszającego się otoczenia makroekonomicznego ograniczającego aktywność biznesową banków. Banki skoncentrowały się na dostosowywaniu działalności do trudnych warunków zewnętrznych. W warunkach podwyższonego ryzyka kredytowego oraz ograniczonej dostępności finansowania prowadziły restrykcyjną politykę kredytową, która w sytuacji słabnącego popytu na kredyty wpłynęła istotnie na ograniczenie akcji kredytowej. W rezultacie spadek dochodów z działalności kredytowej i wysokie koszty pozyskania środków finansowych oraz rosnące odpisy na ryzyko kredytowe – ponad dwukrotnie wyższe niż na koniec 2008 roku – wywarły negatywny wpływ na wyniki finansowe sektora bankowego. Zysk netto sektora wyniósł 8,7 mld zł i był o 36% niższy niż uzyskany w 2008 roku. Pomimo silnego pogorszenia dochodowości, sytuacja sektora bankowego pozostała stabilna, głównie dzięki znaczącemu wzrostowi (o 27% r/r) bazy kapitałowej banków i znaczącej poprawie współczynnika wypłacalności (13,3%).

Pogorszenie sytuacji finansowej klientów negatywnie wpłynęło na jakość portfela kredytowego banków. Należności zagrożone od podmiotów niefinansowych wzrosły o ok. 80% r/r, tj. o 21 mld zł, a ich udział w należnościach ogółem osiągnął poziom 7,6% wobec 4,5% w 2008 roku.

Na zmiany poziomu wolumenu kredytów i depozytów w sektorze bankowym duży wpływ miały wahania kursów walut. W związku z tym prezentowane poniżej tendencje zmian wolumenu kredytów i depozytów oparto na szacunkach depozytów i kredytów skorygowanych o zmiany kursu walutowego.

W ciągu 2009 roku istotnie zmniejszyło się tempo wzrostu wolumenu kredytów. Wartość portfela kredytowego ogółem po wyeliminowaniu zmian kursowych zwiększyła się o ok. 8% r/r. Uzyskany wzrost był ponad trzykrotnie niższy niż w 2008 roku. Dotyczył on głównie kredytów dla gospodarstw domowych, których wartość zwiększyła się o ok. 13% r/r. Szybciej przyrastały kredyty mieszkaniowe (wzrost o 14,2% r/r) niż kredyty konsumpcyjne (wzrost o 13% r/r). Ich tempo wzrostu było jednak zdecydowanie niższe (ponad dwukrotnie) niż rok wcześniej. W zakresie kredytów mieszkaniowych aż 73% przyrostu portfela stanowiły kredyty złotowe – w 2008 roku 90% przyrostu portfela stanowiły kredyty walutowe. Niższy wzrost kredytów konsumpcyjnych był efektem wzrostu restrykcyjności polityki kredytowej banków ze względu na rosnący udział kredytów zagrożonych, który osiągnął poziom 10,8% wobec 6,6% z 2008 roku.

Zdecydowanie pogorszyła się sytuacja na rynku kredytów dla przedsiębiorstw - nastąpiło załamanie akcji kredytowej. Utrzymujący się niski popyt na kredyty i zaostrzona polityka kredytowa wobec przedsiębiorstw spowodowały, że wartość kredytów dla przedsiębiorstw w 2009 roku zmniejszyła się o ok. 4% r/r.

Spowolnienie dotknęło także rynek depozytowy. Baza depozytowa sektora bankowego po wyeliminowaniu zmian kursowych zwiększyła się o ok. 11% r/r wobec 18% rok wcześniej. Wpływ na taką sytuację miało pogorszenie kondycji finansowej klientów, osłabienie „wojny depozytowej” i niższe oprocentowanie depozytów oraz wzrost konkurencyjności alternatywnych form oszczędzania. Największy udział we wzroście miały depozyty gospodarstw domowych, które zwiększyły się o ponad 15% r/r. Depozyty przedsiębiorstw, w efekcie poprawy wyników finansowych firm, wzrosły o 11,3% r/r.

Pogorszenie wyników operacyjnych zmuszało banki do podejmowania działań obniżających koszty działalności. Banki redukowały liczbę zatrudnionych, ograniczały podwyżki wynagrodzeń, zmniejszały koszty reklam i marketingu. Nastąpiło także wyhamowanie rozwoju sieci oddziałów i intensywniejszy rozwój bankowości internetowej.

2.4 Główne obszary ryzyka i działania antykryzysowe na rynku polskim

Ryzyko płynności

Odnotowano stopniową stabilizację sytuacji banków w zakresie pozyskiwania finansowania. Został zahamowany wzrost luki między poziomem kredytów i depozytów, na co miało wpływ m.in. wyższe tempo wzrostu bazy depozytowej wobec tempa wzrostu akcji kredytowej i umocnienie złotego po gwałtownym osłabieniu na przełomie 2008/2009. Głównym źródłem finansowania działalności kredytowej były depozyty od podmiotów niefinansowych; rynek międzybankowy pozostawał płynny tylko w przypadku pożyczek o najkrótszych terminach. Wyzwaniem dla banków było pozyskanie długoterminowych źródeł finansowania realizowane w warunkach ograniczonego dostępu do finansowania z zagranicy.

Kapitały

Odnotowano istotne wzmocnienie bazy kapitałowej na skutek zatrzymania przez banki większości zysków za 2008 rok oraz nowej emisji akcji PKO Banku Polskiego SA, co wpłynęło na poprawę poziomu współczynnika wypłacalności sektora bankowego.

Ryzyko kredytowe

Spowolnienie wzrostu gospodarczego negatywnie wpłynęło na kondycję klientów indywidualnych i korporacyjnych, co spowodowało wzrost ryzyka kredytowego. Pogorszyła się jakość portfela kredytowego (najsilniej w segmencie przedsiębiorstw). Utrwalił się trend wzrostu kredytów zagrożonych, co skutkowało wzrostem wskaźników kredytów zagrożonych we wszystkich segmentach klientów. Wzrosło saldo rezerw celowych oraz odpisów z tytułu utraty wartości. Banki zaostrzyły kryteria i warunki udzielania kredytów, w tym: oceny zdolności kredytowej, marż i wymaganych zabezpieczeń, przy czym w IV kw. 2009 roku odnotowano zahamowanie tendencji zaostrzania polityki kredytowej.

Ryzyko walutowe

Na niskim poziomie pozostawało ryzyko walutowe. Aprecjacja polskiej waluty utrzymująca się od II kw. 2009 roku wpłynęła na spadek wolumenów kredytów w walutach obcych oraz wzrost wartości zabezpieczeń, po okresie odwrotnej tendencji utrzymującej się od 2008 roku. Ekspozycja banków na ryzyko walutowe z tytułu zmian cen instrumentów pochodnych była na niskim poziomie.

Działania o charakterze antykryzysowym

Działania o charakterze antykryzysowym podejmowane w 2009 roku z inicjatywy Rządu i NBP miały na celu odbudowę zaufania na rynku finansowym, poprawę płynności banków oraz kreację dodatkowej akcji kredytowej. Były rezultatem realizacji rządowego Planu Stabilności i Rozwoju z listopada 2008 roku oraz Pakietu zaufania NBP z października 2008 roku zmodyfikowanego w 2009 roku.

System poręczeń i gwarancji określony w nowelizacji ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, ustawy o BGK oraz niektórych innych ustaw poręczeniach i gwarancjach, która weszła w życie 31 maja 2009 miał na celu wsparcie akcji kredytowej banków.

NBP wspierał polski sektor bankowy w następujący sposób:

- dostarczając bankom komercyjnym płynności w walucie krajowej w operacjach repo do 6 miesięcy,
- wprowadził transakcje swapów walutowych na parach walutowych EUR/PLN, USD/PLN i CHF/PLN, pozwalające bankom zabezpieczyć otwartą pozycję walutową przed ryzykiem zmiany kursu złotego (w październiku 2009 roku na skutek spadającego popytu sektora bankowego NBP zakończył dostarczanie płynności w CHF).

Inne działania podjęte przez NBP to:

- wykup w styczniu 2009 roku obligacji NBP zapadających w marcu 2012 roku,
- obniżki głównych stóp procentowych,
- obniżenie od 30 czerwca 2009 roku rezerwy obowiązkowej do 3%.

2.5 Otoczenie regulacyjne

Na sytuację finansową i organizacyjną PKO Banku Polskiego SA w 2009 roku miały wpływ m.in. następujące nowe rozwiązania regulacyjne:

- uchwała nr 382/2008 KNF obowiązująca od 1 stycznia 2009 roku, która wprowadziła m.in. limity koncentracji zaangażowań międzybankowych,
- uchwała nr 386/2008 KNF wprowadzająca od 1 stycznia 2009 roku zmiany w zakresie norm dotyczących ryzyka płynności mających istotny wpływ na strategię finansowania banków,
- nowelizacja z dnia 8 września 2006 roku ustawy o finansowym wsparciu dla rodzin w nabywaniu własnego mieszkania (Dz.U. z 2008 r. Nr 223 poz. 1465), wprowadzająca od 2 stycznia 2009 roku program „Rodzina na Swoim”, który w połączeniu ze spadkiem rynkowych cen mieszkań pozytywnie stymulował popyt na kredyty hipoteczne,
- nowelizacja ustawy Prawo dewizowe (Dz.U. z 2008 r. Nr 228 poz. 1506), która weszła w życie 24 stycznia 2009 roku znosząc zasadę walutowości, co miało wpływ na spadek dochodów banków związanych z wymianą walut,
- nowelizacja z dnia 6 grudnia 1996 roku ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (Dz.U. z 2008 r., Nr 180, poz. 1113), która od 11 stycznia 2009 roku wprowadziła zmiany w zakresie wykorzystania zastawu rejestrowego dla zabezpieczania wierzytelności bankowych,
- uchwała nr 1/1/OK/2009 Zarządu NBP umożliwiająca NBP wykup 22 stycznia 2009 roku od banków 10-letnich obligacji, których pierwotny termin zapadalności był określony na 2012 rok (Dz.Urz. NBP z 2009 r. Nr 1, poz. 1),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku dotyczące informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych (Dz.U. z 2009 r. Nr 33, poz. 259), zmieniające od 15 marca 2009 roku terminy i zasady raportowania przez spółki notowane na GPW,
- decyzja Rady Polityki Pieniężnej z dnia 27 maja 2009 roku wprowadzająca od 30 czerwca 2009 roku obniżkę stopy rezerwy obowiązkowej z 3,5% do 3,0%, co miało wpływ na poprawę sytuacji płynnościowej w bankach,
- rekomendacja KNF dotycząca podjęcia przez banki działań w celu podwyższenia funduszy własnych poprzez zasilenie kapitałów całością zysków wypracowanych w 2008 roku,
- rekomendacja S II KNF z 17 grudnia 2008 roku nakładająca na banki od 1 kwietnia 2009 roku nowe obowiązki informacyjne wobec klientów, w tym o *spreadzie* walutowym, a od 1 lipca 2009 roku zobowiązująca banki do umożliwienia klientom dokonywania spłaty rat kredytowych w walucie indeksacyjnej przy kredycie indeksowanym kursem waluty obcej,
- nowelizacja z 4 września 2008 roku ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. nr 165 poz. 1316) obowiązująca od 21 października 2009 roku, która chroniąc inwestorów i promując konkurencję w sektorze usług finansowych (dostosowanie do dyrektywy MiFID) wprowadziła m.in. nowe zasady klasyfikacji klientów i nałożyła na firmy inwestycyjne i banki nowe obowiązki informacyjne wobec klientów,
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 kwietnia 2009 roku w sprawie postępowania podmiotów prowadzących działalność w zakresie pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa oraz tytułów uczestnictwa (Dz.U. Nr 62, poz. 507) nakładające na pośredników finansowych (w tym TFI i domy maklerskie) od 13 lipca 2009 roku nowe obowiązki informacyjne wobec klientów w zakresie doradztwa inwestycyjnego i oceny klienta (dostosowanie do dyrektywy MiFID),
- uchwała KNF z 14 października 2009 roku w sprawie innych pozycji banku zaliczanych do funduszy podstawowych banku, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy podstawowych („tzw. „uchwała kapitałowa”) umożliwiającą bankom zwiększenie funduszy własnych poprzez emisję obligacji zamiennych i długoterminowych,
- nowelizacja z 25 czerwca 2009 roku ustawy dotyczącej przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy (Dz.U. nr 166, poz. 1317), która weszła w życie 23 października 2009 roku, rozszerzając katalog i obowiązki uczestników obrotu finansowego zobowiązanych do udziału w przeciwdziałaniu praniu brudnych pieniędzy,
- rozporządzenie ministra finansów z 1 września 2009 roku (Dz.U. nr 156, poz. 1235) nakładające na TFI i fundusze inwestycyjne nowe obowiązki informacyjne,
- decyzja KNF od odstąpieniu od pobierania od banków i firm inwestycyjnych opłat na koszty nadzoru finansowego za IV kw. 2009 roku.

Ponadto w 2009 roku weszło w życie wiele zmian w międzynarodowych standardach rachunkowości, które wpływają m.in. na sposób prezentacji wyników przez spółki giełdowe. Nowe standardy odchodzą

od rozliczania kosztów finansowania zewnętrznego przez rachunek wyników, a ich kapitalizacja w czasie powinna następować w zależności od stopnia wykorzystania kredytu.

Na sytuację banków wpłynęły także inicjatywy realizowane w ramach Pakietu Zaufania przygotowane przez NBP dla poprawy płynności w sektorze bankowym oraz inicjatywy Rządu realizowane w ramach Planu Stabilności i Rozwoju.

3. WYNIKI FINANSOWE PKO BANKU POLSKIEGO SA⁴

PKO Bank Polski SA nie publikował prognoz dotyczących wyników finansowych za 2009 rok.

3.1 Czynniki wpływające na wyniki PKO Banku Polskiego SA w 2009 roku

W 2009 roku sytuacja polskiego sektora bankowego pozostawała pod wpływem niestabilnego otoczenia makroekonomicznego. Pomimo trudnych warunków rynkowych, działania podjęte przez PKO Bank Polski SA pozwoliły na wypracowanie w 2009 roku zysku netto niższego o 15,6% w stosunku do wyniku osiągniętego w 2008 roku, przy spadku zysku netto w całym sektorze bankowym.

Wynik odsetkowy PKO Banku Polskiego SA zmniejszył się o 18,9% r/r, przy silnym przyroście depozytów oraz dynamicznym rozwoju akcji kredytowej. W 2009 roku, utrzymały się tendencje w zakresie poziomu kosztów odsetkowych – zapoczątkowane w IV kwartale 2008 roku. Jest to skutek wprowadzenia atrakcyjnej oferty depozytowej dla klientów PKO Banku Polskiego SA oraz trwającej (głównie w I poł. 2009 roku) „wojny depozytowej”.

Efektywność PKO Banku Polskiego SA pozostała na wysokim poziomie - wskaźnik ROE wyniósł 14,4% na koniec 2009 roku, znacznie powyżej średniej dla sektora bankowego. Jednocześnie negatywne zjawiska zapoczątkowane w IV kwartale 2008 roku, spowodowały, że rentowność była niższa niż zrealizowana w 2008 roku.

Wysoki poziom kapitałów własnych PKO Banku Polskiego SA, osiągnięty w efekcie akumulacji zysków oraz emisji akcji, z nadwyżką pokrył rosnące, w ślad za wzrostem akcji kredytowej, potrzeby kapitałowe i umożliwił dalszy stabilny rozwój działalności biznesowej. Na koniec 2009 roku współczynnik wypłacalności wzrósł do 14,3%, przy minimalnym jego poziomie określonym w ustawie Prawo bankowe w wysokości 8%.

W 2009 roku PKO Bank Polski SA dokonał odpisu aktualizującego wartość udziałów w spółce zależnej Kredobank SA w wysokości (-)67,6 mln zł.

3.2 Rachunek zysków i strat

W 2009 roku PKO Bank Polski SA („Bank”) osiągnął zysk netto w wysokości 2 432,2 mln zł ((-) 15,6% r/r). W rachunku wyników PKO Banku Polskiego SA za 2009 rok suma pozycji dochodowych wyniosła 8 353,5 mln zł i była o 462,5 mln zł, tj. o 5,2% niższa niż w 2008 roku.

⁴ W niniejszym rozdziale ewentualne różnice w sumach, udziałach i dynamikach wynikają z zaokrągleń kwot do mln zł oraz zaokrągleń udziałów procentowych w strukturach do jednego miejsca dziesiętnego.

Tabela 1. Rachunek zysków i strat PKO Banku Polskiego SA (w mln zł)

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SA				
	2009	2008	Zmiana (w PLN)	Zmiana (%)
Przychody z tytułu odsetek	8 603,4	8 646,4	(43,0)	-0,5%
Koszty z tytułu odsetek	(3 761,0)	(2 678,3)	(1 082,7)	40,4%
Wynik z tytułu odsetek	4 842,4	5 968,1	(1 125,6)	-18,9%
Przychody z tytułu prowizji i opłat	3 083,1	2 813,1	270,0	9,6%
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(719,4)	(680,3)	(39,1)	5,8%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	2 363,6	2 132,8	230,8	10,8%
Przychody z tytułu dywidend	101,6	130,9	(29,3)	-22,4%
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	61,4	(157,0)	218,4	x
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	(0,6)	(1,0)	0,4	-37,5%
Wynik z pozycji wymiany	894,7	696,1	198,5	28,5%
Pozostałe przychody operacyjne	167,1	160,7	6,3	3,9%
Pozostałe koszty operacyjne	(76,7)	(114,7)	38,0	-33,1%
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	90,4	46,0	44,3	96,2%
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	(1 393,5)	(1 148,9)	(244,6)	21,3%
Ogólne koszty administracyjne	(3 904,6)	(3 969,2)	64,7	-1,6%
Wynik z działalności operacyjnej	3 055,4	3 697,9	(642,4)	-17,4%
Zysk (strata) brutto	3 055,4	3 697,9	(642,4)	-17,4%
Podatek dochodowy	(623,3)	(816,6)	193,3	-23,7%
Zysk (strata) netto	2 432,2	2 881,3	(449,1)	-15,6%

Tabela 2. Podstawowe pozycje rachunku zysków i strat PKO Banku Polskiego SA (w mln zł)

Pozycja wynikowa	2009	2008	Zmiana (%)	Komentarz
Wynik odsetkowy	4 842,4	5 968,1	-18,9%	Spadek głównie w efekcie zawężenia marż depozytowych w wyniku spadku rynkowych stóp procentowych, przy silnym wzroście depozytów oraz dynamicznym rozwoju akcji kredytowej.
Wynik z prowizji i opłat	2 363,6	2 132,8	10,8%	Wzrost głównie w wyniku osiągnięcia wyższych przychodów prowizyjnych z tytułu kredytów i pożyczek oraz ich ubezpieczeń, obsługi rachunków bankowych i kart, przy spadku przychodów prowizyjnych z tytułu funduszy inwestycyjnych.
Wynik pozostały	1 147,4	715,1	60,4%	Silny wzrost na skutek wyższego o 218,8 mln zł (r/r) wyniku z operacji finansowych oraz wzrostu wyniku z pozycji wymiany o 28,5% (r/r) w efekcie rozszerzenia się spreadów między oprocentowaniem w PLN i walutach obcych.
Ogólne koszty administracyjne	(3 904,6)	(3 969,2)	-1,6%	Spadek w efekcie niższych kosztów świadczeń pracowniczych (o 5,9% (r/r)), przy wzroście kosztów amortyzacji o 12,2% (r/r) związanym z kontynuacją inwestycji w systemy informatyczne Banku oraz wzroście kosztów rzeczowych i pozostałych (głównie podatki/opłaty oraz składka i wpłaty na BFG). C/I nadal na niskim poziomie (46,7%).
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	(1 393,5)	(1 148,9)	21,3%	Wzrost w skali roku odzwierciedla konserwatywne podejście do wyceny ryzyka kredytowego; wynik z odpisów w 2009 roku był gorszy od uzyskanego w 2008 roku, głównie w efekcie wzrostu odpisów na kredyty konsumpcyjne oraz kredyty gospodarcze.
Wynik o charakterze odsetkowym*	5 398,2	6 285,4	-14,1%	Spadek głównie w efekcie zawężenia marż depozytowych w wyniku spadku rynkowych stóp procentowych, przy silnym wzroście depozytów oraz dynamicznym rozwoju akcji kredytowej.

* z uwzględnieniem wyniku na transakcjach CIRS i FX SWAP

Wynik z tytułu odsetek

Ujemną dynamikę odnotował wynik z tytułu odsetek, tj. (-)18,9% w relacji do wyniku roku ubiegłego i osiągnął poziom 4 842,4 mln zł.

Spadek rynkowych stóp procentowych przełożył się na obniżenie średniego oprocentowania kredytów, które w 2009 roku wyniosło 6,7% w porównaniu do 8,6% w 2008 roku. Negatywny wpływ na przychody odsetkowe miał dodatkowo niższy wolumen lokat międzybankowych. Ujemny wpływ powyższych czynników został częściowo zneutralizowany poprzez dynamiczny przyrost portfela kredytowego Banku oraz w efekcie wprowadzenia rachunkowości zabezpieczeń w drugim kwartale 2009 roku.

Dodatkowo dalsze uatrakcyjnienie oferty depozytowej PKO Banku Polskiego SA, spowodowało wzrost średniego oprocentowania depozytów do poziomu 3,2% w 2009 roku.

Wynik z tytułu odsetek PKO Banku Polskiego SA został zrealizowany przy zapewnieniu efektywnej struktury bilansu, gwarantującej jednocześnie bezpieczeństwo działalności oraz utrzymanie wysokiej płynności Banku, tj. dynamicznemu wzrostowi kredytów (16,6% r/r) towarzyszył istotny wzrost zobowiązań wobec klientów (21,8% r/r).

W strukturze przychodów odsetkowych:

- dominującą pozycję stanowiły przychody z tytułu kredytów i pożyczek od klientów, których udział w przychodach odsetkowych wyniósł 83,0% (tj. 7 140,5 mln zł w 2009 roku), i które odzwierciedlają dynamiczny przyrost portfela kredytowego, przy negatywnym wpływie spadku poziomu rynkowych stóp procentowych,
- znaczącą pozycję stanowią przychody z tytułu instrumentów finansowych zabezpieczających w wys. 403,9 mln zł w 2009 roku (od II kw. 2009 roku Banku stosuje rachunkowość zabezpieczeń), nastąpił spadek udziału przychodów od lokat międzybankowych - z 4,5 p.p. na koniec 2008 roku do poziomu 1,8 p.p. na koniec 2009 roku.

Po stronie kosztów odsetkowych główną determinantą ich poziomu była przyjęta przez PKO Bank Polski SA polityka depozytowa nakierowana na kompleksową i konkurencyjną ofertę dla klientów, co spowodowało wzrost kosztów odsetkowych od zobowiązań wobec klientów o 43,8% w ujęciu rocznym.

Tabela 3. Przychody i koszty odsetkowe PKO Banku Polskiego SA (w mln zł)

WYNIK ODSETKOWY POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SA					
Wyszczególnienie	2009	Struktura 2009	2008	Struktura 2008	Zmiana 2009/2008
Przychody odsetkowe z tytułu:	8 603,4	100,0%	8 646,4	100,0%	-0,5%
Kredytów i pożyczek udzielonych klientom	7 140,5	83,0%	7 388,6	85,5%	-3,4%
Instrumentów finansowych zabezpieczających	403,9	4,7%	-	0,0%	x
Papierów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	403,1	4,7%	434,0	5,0%	-7,1%
Inwestycyjnych papierów wartościowych	389,4	4,5%	355,5	4,1%	9,5%
Lokat w innych bankach	158,6	1,8%	389,3	4,5%	-59,3%
Papierów przeznaczonych do obrotu	97,2	1,1%	64,0	0,7%	51,8%
Inne	10,8	0,1%	15,1	0,2%	-28,2%
Koszty odsetkowe z tytułu:	(3 761,0)	100,0%	(2 678,3)	100,0%	40,4%
Zobowiązań wobec klientów	(3 589,6)	95,4%	(2 497,0)	93,2%	43,8%
Własnej emisji papierów dłużnych	(99,6)	2,6%	(115,3)	4,3%	-13,6%
Depozytów innych banków	(47,5)	1,3%	(60,8)	2,3%	-21,8%
Inne	(24,3)	0,6%	(5,3)	0,2%	4,6x
Wynik z tytułu odsetek	4 842,4	x	5 968,1	x	-18,9%

Wynik z tytułu prowizji i opłat

Wynik z tytułu prowizji i opłat ukształtował się na poziomie 2 363,6 mln zł, co oznacza wzrost o 10,8% w stosunku do wyniku zrealizowanego w 2008 roku, przy czym:

- pozytywnym trendem jest wzrost przychodów z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek i ubezpieczeń kredytów o łącznie 154,5 mln zł w ujęciu rocznym,
- wysoką dynamikę odnotowały przychody prowizyjne w zakresie kart bankowych oraz obsługi rachunków bankowych (przy spadku przychodów z tytułu operacji kasowych); wynik z tytułu kart bankowych jest determinowany przez wzrost ich transakcyjności.

Jednocześnie istotny wpływ na poziom wyniku z tytułu prowizji i opłat w 2009 roku miała koniunktura na rynku kapitałowym, determinująca poziom przychodów prowizyjnych z tytułu obsługi funduszy inwestycyjnych (ich udział w strukturze przychodów prowizyjnych zmniejszył się o 2,7 p.p. w relacji do 2008 roku).

Tabela 4. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat PKO Banku Polskiego SA (w mln zł)

WYNIK Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SA					
Wyszczególnienie	2009	Struktura 2009	2008	Struktura 2008	Zmiana 2009/2008
Przychody z tytułu prowizji i opłat z tytułu:	3 083,1	100,0%	2 813,1	100,0%	9,6%
Obsługi kart płatniczych	932,9	30,3%	848,6	30,2%	9,9%
Obsługi rachunków bankowych	858,8	27,9%	780,8	27,8%	10,0%
Udzielonych kredytów i pożyczek	365,5	11,9%	313,3	11,1%	16,7%
Ubezpieczeń kredytów	327,3	10,6%	225,1	8,0%	45,4%
Operacji kasowych	177,4	5,8%	188,3	6,7%	-5,8%
Obsługi funduszy inwestycyjnych (w tym opłaty za zarządzanie)	92,0	3,0%	159,6	5,7%	-42,3%
Operacji papierami wartościowymi	53,1	1,7%	43,9	1,6%	21,1%
Pozostałe*	276,0	9,0%	253,5	9,0%	8,9%
Koszty z tytułu prowizji i opłat z tytułu:	(719,4)	100,0%	(680,3)	100,0%	5,8%
Kart płatniczych	(374,5)	52,1%	(348,2)	51,2%	7,6%
Usług akwizycyjnych	(140,0)	19,5%	(134,8)	19,8%	3,9%
Ubezpieczeń kredytów	(92,9)	12,9%	(94,1)	13,8%	-1,3%
Pozostałe**	(112,0)	15,6%	(103,1)	15,2%	8,6%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	2 363,6	x	2 132,8	x	10,8%

* W tym z tytułu: dystrybucji z naków wartościowych, masowych operacji zagranicznych, usług powierniczych, prowizje za wprowadzenie akcji spółek do obrotu giełdowego, z tytułu sprzedaży obligacji oraz z tytułu opłat manipulacyjnych i podobnych operacji.

** Pozycja obejmuje m.in.: prowizje zapłacone PPUP, prowizje za usługi operacyjne innych banków, koszty opłat poniesionych przez DM na rzecz GPW i KDPW, koszty poniesione w obrocie dewizowym, koszty usług rozliczeniowo-rozrachunkowych.

Ogólne koszty administracyjne

Ogólne koszty administracyjne ukształtowały się na poziomie 3 904,6 mln zł, co oznacza spadek o 64,7 mln zł (1,6% r/r) w relacji do kosztów roku poprzedniego. Istotnymi czynnikami były:

- spadek kosztów świadczeń pracowniczych o 5,9% (r/r),
- wzrost kosztów amortyzacji o 12,2% (r/r) związany z kontynuacją inwestycji w systemy informatyczne Banku,
- nieznaczny wzrost kosztów rzeczowych i pozostałych o 1,8% r/r (przede wszystkim wzrost kosztów z tytułu składki i wpłat na BFG, przy spadku kosztów rzeczowych).

Tabela 5. Ogólne koszty administracyjne PKO Banku Polskiego SA (w mln zł)

OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SA					
Wyszczególnienie	2009	Struktura 2009	2008	Struktura 2008	Zmiana 2009/2008
Świadczenia pracownicze	(2 136,2)	54,7%	(2 269,5)	57,2%	-5,9%
Koszty rzeczowe i pozostałe	(1 363,0)	34,9%	(1 338,3)	33,7%	1,8%
Amortyzacja	(405,4)	10,4%	(361,4)	9,1%	12,2%
RAZEM	(3 904,6)	100,0%	(3 969,2)	100,0%	-1,6%

Spadek ogólnych kosztów administracyjnych, przy równoczesnym spadku przychodów PKO Banku Polskiego SA o 5,2% vs 2008 rok, przełożył się na utrzymanie nadal wysokiej efektywności działania PKO Banku Polskiego SA, mierzonej wskaźnikiem C/I, który na koniec 2009 roku osiągnął poziom 46,7% (+1,7 p.p. w relacji do 2008 roku).

Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości

Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości odzwierciedla bezpieczne podejście PKO Banku Polskiego SA do wyceny ryzyka kredytowego. Wynik z odpisów w 2009 roku wyniósł (-)1 393,5 mln zł i był gorszy o 244,6 mln zł od uzyskanego w analogicznym okresie ubiegłego roku, głównie w efekcie wzrostu odpisów na należności.

Tabela 6. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących wartość PKO Banku Polskiego SA (mln zł)

WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SA					
	31.12.2009	Struktura 2009	31.12.2008	Struktura 2008	Zmiana 2009/2008
Wartość odpisów, w tym:					
kredyty i pożyczki udzielone klientom i należności od banków wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	(1 284,0)	92,1%	(763,9)	66,5%	68,1%
sektor niefinansowy	(1 289,8)	92,6%	(766,7)	66,7%	68,2%
kredyty konsumpcyjne	(797,5)	57,2%	(402,3)	35,0%	98,2%
kredyty mieszkaniowe	(193,3)	13,9%	(47,4)	4,1%	4,1x
kredyty gospodarcze	(299,1)	21,5%	(317,0)	27,6%	-5,6%
sektor finansowy	3,8	-0,3%	(3,0)	0,3%	x
sektor budżetowy	2,0	-0,1%	5,7	-0,5%	-65,4%
inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone	(68,1)	4,9%	(261,1)	22,7%	-73,9%
pozostałe	(41,4)	3,0%	(123,9)	10,8%	-66,6%
Odpisy - razem	(1 393,5)	100%	(1 148,9)	100%	21,3%

Podstawowe wskaźniki finansowe

Rezultatem wyników osiągniętych przez PKO Bank Polski SA w 2009 roku jest ukształtowanie się głównych wskaźników efektywności finansowej na poziomach przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 7. Wskaźniki finansowe PKO Banku Polskiego SA

Wskaźniki			
Wyszczególnienie	31.12.2009	31.12.2008	Zmiana
ROA netto (wynik finansowy netto/średni stan aktywów)	1,7%	2,4%	-0,7 pp.
ROE netto (wynik finansowy netto/średni stan kapitałów własnych)	14,4%	22,8%	-8,4 pp.
C/I (wskaźnik kosztów do dochodów)	46,7%	45,0%	1,7 pp.
Marża odsetkowa (wynik odsetkowy/średni stan aktywów oprocentowanych)	3,8%	5,7%	-1,9 pp.
Udział kredytów wycenianych według metody zindywidualizowanej i portfelowej	7,0%	4,0%	3 pp.

3.3 Sprawozdanie z sytuacji finansowej PKO Banku Polskiego SA

Główne pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej

Rok 2009 był znaczący nie tylko ze względu na wysokość zysku osiągniętego w trudnych warunkach rynkowych przez PKO Bank Polski SA, lecz przede wszystkim ze względu na dynamikę sumy bilansowej. Sytuacja utrzymująca się na rynkach finansowych potwierdziła słuszność działań przyjętych przez PKO Bank Polski SA, których podstawę stanowi trwały rozwój działalności biznesowej przy zachowaniu równowagi w sprzedaży produktów kredytowych i depozytowych, wsparty stabilną bazą kapitałową.

Suma bilansowa PKO Banku Polskiego SA na koniec 2009 roku wyniosła 153,6 mld zł i zwiększyła się o 22,4 mld zł ((+)17,1% r/r) w relacji do 2008 roku. W efekcie PKO Bank Polski SA umocnił pozycję największej instytucji finansowej w polskim sektorze bankowym.

W zakresie aktywów:

- szczególnie wysoką dynamikę odnotowały kredyty i pożyczki udzielone klientom, które przyrosły o 16,3 mld zł w ujęciu rocznym (+16,6% r/r),
- znaczny wzrost odnotował portfel papierów wartościowych – wzrost o 7,7 mld zł (+52,3% r/r),
- istotny spadek odnotowały należności od banków ((-) 47,4% r/r).

Wzrost aktywów został sfinansowany w głównej mierze wzrostem zobowiązań wobec klientów o 22,2 mld zł w relacji do roku poprzedniego (+21,8% r/r) oraz dodatkową emisją akcji w wys. 5,1 mld zł, która przełożyła się na wzrost kapitałów własnych Banku.

Tabela 8. Podstawowe pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej PKO Banku Polskiego SA (w mln zł)

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SA					
Wyszczególnienie	31.12.2009	Struktura 2009	31.12.2008	Struktura 2008	Zmiana 2009/2008
Kasa, środki w Banku Centralnym	6 994,0	4,6%	5 758,2	4,4%	21,5%
Należności od banków	2 053,8	1,3%	3 907,0	3,0%	-47,4%
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	114 425,8	74,5%	98 102,0	74,7%	16,6%
Papiery wartościowe	22 535,2	14,7%	14 799,2	11,3%	52,3%
Pozostałe aktywa	7 638,8	5,0%	8 678,4	6,6%	-12,0%
Suma aktywów	153 647,5	100,0%	131 244,8	100,0%	17,1%
Zobowiązania wobec banków	4 173,3	2,7%	5 702,3	4,3%	-26,8%
Zobowiązania wobec klientów	124 044,4	80,7%	101 856,9	77,6%	21,8%
Emisje papierów wartościowych i zobowiązania podporządkowane	1 612,2	1,0%	1 618,8	1,2%	-0,4%
Inne zobowiązania	3 638,1	2,4%	8 537,5	6,5%	-57,4%
Suma zobowiązań	133 468,0	86,9%	117 715,5	89,7%	13,4%
Kapitał własny ogółem	20 179,5	13,1%	13 529,4	10,3%	49,2%
Suma zobowiązań i kapitału własnego	153 647,5	100,0%	131 244,8	100,0%	17,1%

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyniosły 114,4 mld zł na koniec grudnia 2009 roku i wzrosły o 16,3 mld zł vs 2008 rok. Największy udział w przyroście kredytów miały kredyty wobec sektora niefinansowego, które wzrosły o 13,8 mld zł, głównie kredyty mieszkaniowe ((+) 6,6 mld zł, tj. (+) 14,7% r/r) oraz kredyty gospodarcze dla klientów sektora niefinansowego – wzrost o 5,0 mld zł w relacji do 2008 roku ((+) 18,5% r/r).

Tabela 9. Kredyty i pożyczki udzielone klientom PKO Banku Polskiego SA – struktura rodzajowa (w mln zł)

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SA					
Struktura rodzajowa	31.12.2009	Struktura 2009	31.12.2008	Struktura 2008	Zmiana 2009/2008
Kredyty i pożyczki udzielone klientom Banku netto	114 425,8	100,0%	98 102,0	100,0%	16,6%
sektor finansowy (z wyłączeniem banków)	3 280,2	2,9%	2 545,4	2,6%	28,9%
sektor niefinansowy	106 199,4	92,8%	92 364,7	94,2%	15,0%
kredyty konsumpcyjne	22 186,9	19,4%	20 017,5	20,4%	10,8%
kredyty mieszkaniowe	51 663,0	45,1%	45 036,7	45,9%	14,7%
kredyty gospodarcze	32 349,4	28,3%	27 310,5	27,8%	18,5%
sektor budżetowy	4 946,2	4,3%	3 191,9	3,3%	55,0%

W strukturze terminowej kredytów dominującą rolę odgrywają kredyty długoterminowe, co jest determinowane przez znaczny udział kredytów mieszkaniowych udzielonych przez PKO Bank Polski SA. Udział kredytów długoterminowych zmniejszył się nieznacznie o 1,1 p.p. w relacji do 2008 roku, w efekcie wysokiej sprzedaży kredytów *consumer finance*.

Tabela 10. Kredyty i pożyczki udzielone klientom PKO Banku Polskiego SA – struktura terminowa (w mln zł)

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SA					
Struktura terminowa	31.12.2009	Struktura 2009	31.12.2008	Struktura 2008	Zmiana 2009/2008
Kredyty i pożyczki udzielone klientom Banku (brutto)	117 840,7	100,0%	100 702,6	100,0%	17,0%
Krótkoterminowe	25 447,6	21,6%	20 628,4	20,5%	23,4%
Długoterminowe	92 393,1	78,4%	80 074,2	79,5%	15,4%
Stan odpisów - razem	(3 414,9)	x	(2 600,5)	x	31,3%
Razem	114 425,8	x	98 102,0	x	16,6%

Szczegółowe informacje na temat kredytów i pożyczek udzielonych klientom PKO Banku Polskiego SA znajdują się w Informacji uzupełniającej do sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA.

Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe brutto wyniosły na koniec 2009 roku 4 756,2 mln zł, co oznacza spadek o 4,7% (r/r). Ich główną pozycję stanowią grunty i budynki – w wartości netto ok. 1,5 mld zł (64% wszystkich rzeczowych aktywów trwałych netto).

Tabela 11. Rzeczowe aktywa trwałe PKO Banku Polskiego SA (mln zł)

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SA					
Struktura terminowa	Stan na: 31.12.2009	Struktura 2009	Stan na 31.12.2008	Struktura 2008	Zmiana 2009/2008
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych:	4 756,2	100,0%	4 991,8	100,0%	-4,7%
gruntów i budynków	2 064,0	43,4%	1 954,6	39,2%	5,6%
maszyn i urządzeń	2 120,8	44,6%	2 082,8	41,7%	1,8%
środków transportu	3,8	0,1%	8,1	0,2%	-52,9%
środków trwałych w budowie	160,4	3,4%	530,6	10,6%	-69,8%
nieruchomości inwestycyjnych	0,7	0,0%	32,0	0,6%	-97,7%
innych	406,5	8,5%	383,7	7,7%	6,0%
Amortyzacja	(2 463,1)	x	(2 526,9)	x	-2,5%
Odpisy z tytułu utraty wartości	(1,2)	x	(1,9)	x	-39,1%
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych	2 291,9	x	2 463,0	x	-6,9%

Spadek wartości brutto rzeczowych aktywów trwałych był w głównej mierze spowodowany likwidacją oraz sprzedażą maszyn i urządzeń, przy jednoczesnym transferze środków trwałych w budowie do środków trwałych – 302,1 mln zł zostało przetransferowane na „maszyny i urządzenia”, natomiast 140,5 mln zł zostało przetransferowane na „grunty i budynki”.

Zobowiązania wobec klientów

W 2009 roku PKO Bank Polski SA odnotował dynamiczny wzrost depozytów ((+) 21,8% w ujęciu rocznym), co przełożyło się na wzrost w ujęciu nominalnym o 22,2 mld zł. Aktywnie prowadzona polityka depozytowa, skutkująca wprowadzeniem kompleksowej oferty depozytowej dla klientów, przełożyła się na wzrost wolumenu we wszystkich grupach klientów (tabela 12).

Tabela 12. Zobowiązania wobec klientów PKO Banku Polskiego SA – struktura rodzajowa (w mln zł)

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SA					
Struktura rodzajowa	31.12.2009	Struktura 2009	31.12.2008	Struktura 2008	Zmiana 2009/2008
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	27 736,1	22,4%	19 164,1	18,8%	44,7%
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	9 681,0	7,8%	7 279,4	7,1%	33,0%
Zobowiązania wobec ludności	86 627,3	69,8%	75 413,4	74,0%	14,9%
Razem zobowiązania wobec klientów	124 044,4	100,0%	101 856,9	100,0%	21,8%

W strukturze terminowej zobowiązań wobec klientów dominują zobowiązania o terminach zapadalności do 1 miesiąca włącznie, przy czym nastąpił dalszy spadek udziału tych zobowiązań – o 2,6 p.p. r/r. W 2009 roku nastąpiło także przesunięcie części środków z depozytów o długich terminach zapadalności (od 1 roku do 5 lat włącznie), na korzyść zobowiązań o terminie zapadalności od 3 miesięcy do 1 roku, tj. udział zobowiązań o terminie zapadalności od 3 miesięcy do 1 roku wzrósł o 12,2 p.p. w ujęciu rocznym.

Na koniec 2009 roku największy udział w strukturze terytorialnej bazy depozytowej⁵ (z wyłączeniem depozytów międzybankowych oraz środków na rachunkach internetowych) miały regiony: mazowiecki (29,2%), śląsko-opolski (11,8%), wielkopolski (10,3%). Ich łączny udział w depozytach ogółem PKO Banku Polskiego SA wyniósł 51,3% i w stosunku do stanu na koniec 2008 roku zwiększył się o 1,3 p.p.

Tabela 13. Zobowiązania wobec klientów PKO Banku Polskiego SA – struktura terminowa (w mln zł)

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SA					
Struktura terminowa	31.12.2009	Struktura 2009	31.12.2008	Struktura 2008	Zmiana 2009/2008
Do 1 miesiąca włącznie	71 646,0	57,2%	61 570,7	59,8%	16,4%
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	20 316,5	16,2%	17 465,7	17,0%	16,3%
Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	29 302,8	23,4%	11 532,2	11,2%	2,5x
Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	3 296,7	2,6%	12 408,0	12,0%	-73,4%
Powyżej 5 lat	648,3	0,5%	3,9	0,0%	168,3x
Korekta wartości i odsetki	(1 165,8)	x	(1 123,5)	x	3,8%
Razem zobowiązania wobec klientów	124 044,4	x	101 856,9	x	21,8%

⁵ Struktura na podstawie danych zarządczych PKO Banku Polskiego SA

Kapitały własne i współczynnik wypłacalności

Kapitały własne PKO Banku Polskiego SA wzrosły o 49,2% w ujęciu rocznym, stanowiąc na koniec 2009 roku 13,1% pasywów. Udział kapitałów własnych w strukturze pasywów zwiększył się o 2,8 p.p., w efekcie emisji akcji, która miała miejsce w IV kwartale 2009 roku, przy dynamicznym wzroście portfela depozytów klientów.

Współczynnik wypłacalności PKO Banku Polskiego SA ukształtował się na poziomie 14,3% na koniec 2009 roku. Poziom ten znacznie przewyższa minimalną wartość tego wskaźnika określoną w ustawie Prawo bankowe. Adekwatność kapitałowa mierzona współczynnikiem wypłacalności zwiększyła się do takiego poziomu przede wszystkim dzięki wzrostowi kapitału własnego (emisja własna akcji), przy równoczesnym dynamicznym wzroście portfela kredytowego.

Tabela 14. Kapitały własne PKO Banku Polskiego SA (w mln zł)

KAPITAŁY WŁASNE POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SA					
	2009	Struktura 2009	2008	Struktura 2008	Zmiana 2009/2008
Kapitały własne, w tym:	20 179,5	100,0%	13 529,4	100,0%	49,2%
Kapitał zakładowy	1 250,0	6,2%	1 000,0	7,4%	25,0%
Kapitał zapasowy	12 048,1	59,7%	7 217,0	53,3%	66,9%
Kapitał rezerwowy	3 276,3	16,2%	1 395,0	10,3%	2,3x
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	1 070,0	5,3%	1 070,0	7,9%	0,0%
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	(16,3)	-0,1%	(33,9)	-0,3%	-51,9%
Niepodzielony wynik finansowy	-	0,0%	-	0,0%	x
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	119,3	0,6%	-	0,0%	x
Wynik okresu bieżącego	2 432,2	12,1%	2 881,3	21,3%	-15,6%
Fundusze własne	16 938,0	x	12 389,2	x	36,7%
Współczynnik wypłacalności	14,28%	x	11,24%	x	3,04 p.p.

4. ROZWÓJ BIZNESU

4.1 Kierunki rozwoju PKO Banku Polskiego SA

W 2009 roku PKO Bank Polski SA skupiał się na rozszerzeniu współpracy z dotychczasowymi klientami detalicznymi i korporacyjnymi, jak również na pozyskaniu nowych klientów, umożliwiając im korzystanie z dostępnych zasobów Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. W tym celu Bank wykorzystywał szeroką gamę produktów, rozbudowaną sieć dystrybucji, dobrze rozpoznawalną markę i wysoką jakość świadczonych usług. Bank realizował inicjatywy dla rozwoju sieci dystrybucji i podnoszenia jakości obsługi. Bank inwestował w swoich pracowników poprzez pogłębianie ich wiedzy na temat produktów i usług w celu podniesienia jakości obsługi klientów. Realizowane były inicjatywy prowadzące do optymalizacji ponoszonych wydatków oraz poprawy efektywności działania. W 2009 roku PKO Bank Polski SA przywiązywał dużą wagę do rozwoju spółek zależnych rozszerzających ofertę produktową PKO Banku Polskiego SA, w tym zwłaszcza w zakresie działalności leasingowej i usług faktoringowych.

PKO Bank Polski SA realizuje misję, zgodnie z którą PKO Bank Polski SA jest i pozostanie bankiem uniwersalnym o polskim charakterze, dla którego najważniejszą wartością jest klient. Wzmacniając silną pozycję w bankowości detalicznej oraz wiodącą rolę na rynku kredytów mieszkaniowych, Bank także aktywizuje działalność w segmencie korporacyjnym. Będąc podmiotem posiadającym znaczący wpływ na kondycję polskiego systemu finansowego, Bank dużą wagę przywiązuje do unowocześniania oraz poszerzania oferty produktowej, dalszej poprawy standardów obsługi, szybkiego reagowania na dynamicznie zachodzące zmiany rynkowe i zmiany oczekiwań klientów, kontroli poziomu ryzyka ponoszonego w prowadzonej działalności przy równoczesnym zapewnieniu swoim akcjonariuszom efektywnego zarządzania powierzonym kapitałem a pracownikom warunków do satysfakcjonującego rozwoju zawodowego.

Wzmocnieniu pozycji lidera Banku we wszystkich ważnych segmentach rynku służyć będzie przyjęta w dniu 24 lutego 2010 roku przez Radę Nadzorczą Banku Strategia PKO Banku Polskiego SA na lata 2010–2012. Zakłada ona kontynuację zrównoważonego rozwoju, przy utrzymaniu stabilnej rentowności działania, zgodnej z oczekiwaniami akcjonariuszy oraz zachowaniu ostrożnej polityki zarządzania ryzykiem. Zrównoważony wzrost oparty będzie na środkach pochodzących z przeprowadzonej w IV kw. 2009 roku emisji akcji oraz o stabilną politykę kredytową, a wzrost akcji kredytowej finansowany będzie głównie z własnej bazy depozytowej. Strategia zakłada także wykorzystanie olbrzymiego potencjału, jaki tkwi w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

Strategia na lata 2010-2012 zakłada realizację poniższych założeń:

- zachowanie uniwersalnego charakteru i umocnienie pozycji zdecydowanego lidera w sektorze bankowym,
- zorientowanie na potrzeby klientów (przejrzysta oferta produktowa dostosowana do potrzeb klientów oraz istotnie większe uproduktowanie klientów Banku),
- utrzymanie zbilansowanego wzrostu,
- umocnienie roli PKO Banku Polskiego SA jako podmiotu centralnego sprawnej Grupy Kapitałowej, oferującego kompleksową ofertę dla klientów.

PKO Bank Polski SA będzie rozwijać proklientowską misję Banku zawartą w haśle „PKO Bank Polski Blisko Ciebie”. Skupi swoje działania na rozpoznaniu i zaspokajaniu potrzeb klientów, z którymi zamierza budować silne długookresowe relacje. Dzięki zwiększonej sprawności operacyjnej zdecydowanie poprawi jakość obsługi swoich klientów, zarówno w segmencie bankowości indywidualnej, jak i korporacyjnej. Wzmocniona zostanie oferta dla firm w ramach takich grup produktów, jak depozyty strukturyzowane, leasing, *faktoring* oraz usługi bankowości transakcyjnej. W bankowości inwestycyjnej plany Banku przewidują istotny wzrost udziałów w rynkach produktów skarbowych, maklerskich, usług powierniczych oraz finansowania strukturalnego. Celom tym ma służyć wzmocnienie części instytucjonalnej Domu Maklerskiego PKO BP oraz intensyfikacja współpracy z instytucjami finansowymi.

PKO Bank Polski SA osiągnie swoje cele strategiczne dzięki istniejącym, jak również budowanym podstawowym przewagom konkurencyjnym takim jak:

1. Wzrost uproduktowania ogromnej bazy klientów Banku.
2. Rozwój banku internetowego oraz kanałów *on-line*.
3. Sprawny, scentralizowany proces wsparcia.
4. Wzrost obecności w metropoliach.
5. Silna baza kapitałowa i depozytowa.
6. Kompleksowa obsługa w ramach Grupy Kapitałowej.
7. Lokalna decyzyjność.

Podstawowym biznesowym efektem realizacji strategii ma być wyraźny wzrost skali działalności Banku wyrażający się przyrostem aktywów. Zgodnie z przyjętymi założeniami, mają się one zwiększyć o ok. 30%, osiągając na koniec 2012 roku poziom powyżej 200 mld zł, przy wartości portfela kredytowego na poziomie powyżej 160 mld zł. Zrównoważony rozwój powinien przełożyć się na wysoki poziom rentowności (osiągnięcie wskaźników ROE powyżej 16% oraz ROA powyżej 2%), któremu ma towarzyszyć ścisła kontrola kosztów (wskaźnik kosztów do dochodów poniżej 45%) oraz utrzymanie wskaźnika adekwatności kapitałowej na bezpiecznym poziomie powyżej 12%.

4.2 Udziały rynkowe PKO Banku Polskiego SA⁶

PKO Bank Polski SA jest liderem sektora bankowego pod względem posiadanych aktywów, kapitałów własnych, kredytów oraz depozytów.

W zakresie kredytów znaczny wzrost udziału dotyczy kredytów dla podmiotów gospodarujących (+2,2 p.p. r/r). W zakresie depozytów, na uwagę również zasługuje wzrost udziałów w zakresie podmiotów gospodarujących oraz wysoki udział rynkowy w depozytach osób prywatnych (w efekcie wdrożenia od września 2008 roku, atrakcyjnej i kompleksowej oferty dla klientów).

Tabela 15. Udziały rynkowe PKO Banku Polskiego SA (w %)

UDZIAŁY RYNKOWE POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SA*			
	Stan na 31.12.2009	Stan na 31.12.2008	Zmiana 2009/2008
Kredyty dla:	17,3	16,0	1,3 p.p.
osób prywatnych, w tym:	19,4	19,2	0,2 p.p.
konsumpcyjne	17,4	17,2	0,2 p.p.
mieszkaniowe	20,7	20,4	0,3 p.p.
podmiotów gospodarujących	15,0	12,8	2,2 p.p.
Depozyty dla:	19,0	17,3	1,7 p.p.
osób prywatnych	23,8	23,5	0,3 p.p.
podmiotów gospodarujących	13,4	10,6	2,8 p.p.

* Dane wg systemu sprawozdawczości dla NBP - WEBIS.

4.3 Obszary biznesowe⁷

4.3.1 Segment detaliczny

W 2009 roku, działania przeprowadzone przez Bank w segmencie detalicznym skoncentrowane były na podnoszeniu atrakcyjności i konkurencyjności oferowanych produktów przy elastycznym reagowaniu na zmieniające się warunki rynkowe.

W obszarze klienta detalicznego PKO Bank Polski SA koncentrował się na zapewnieniu kompleksowej oferty usług bankowych, zaspokajających zarówno potrzeby kredytowe, jak i depozytowo - rozliczeniowe. Podejmowane były również działania zmierzające do podniesienia jakości obsługi, m.in. poprzez podnoszenie standardu obsługi klientów oraz podnoszenia kwalifikacji pracowników (szkolenia produktowe). Poniżej przedstawione zostały działania podejmowane w ramach poszczególnych grup produktów.

⁶ Dane w zakresie udziałów rynkowych w 2008 roku ze względu na zmiany kwalifikacyjne niektórych pozycji kredytów i depozytów nieznacznie różnią się od prezentowanych w poprzednim raporcie.

⁷ W niniejszym podrozdziale prezentowane są dane zarządcze Banku; ewentualne różnice w sumach, udziałach i dynamikach wynikają z zaokrągleń; tam gdzie jest mowa o kredytach brutto są to kredyty bez odsetek zapadłych i niezapadłych. Dane w zakresie wolumenów kredytów i depozytów w poszczególnych segmentach ze względu na zmiany prezentacyjne różnią się od przedstawionych w poprzednich raportach. Główna zmiana dot. wolumenu książeczek mieszkaniowych uprzednio prezentowanych w depozytach mieszkaniowych – obecnie prezentowanych w depozytach bankowości detalicznej i prywatnej.

Tabela 16. Oferta kredytowa w segmencie detalicznym

Nowe produkty i usługi	Działanie
Pożyczka Gotówkowa	Stale uatrakcyjnienie oferty, m.in. w I kwartale 2009 roku prowizja za udzielenie pożyczki została obniżona o 50%. W sierpniu 2009 roku została wprowadzona nowa oferta pożyczki gotówkowej polegająca na występowaniu równoległych ofert specjalnych: - atrakcyjne oprocentowanie w wysokości 6,99% w skali roku dla pożyczek w kwocie do 3000 zł, z okresem spłaty do 12M i ubezpieczeniem od następstw nieprzewidzianych zdarzeń losowych, - 0% stawka prowizji za udzielenie kredytu dla pożyczek w kwocie od 3000 do 5000 zł, z okresem spłaty do 12M i ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych zdarzeń losowych. Dodatkowo, w ciągu roku przeprowadzone zostały kolejne centralne akcje wysyłki ofert kredytowych (<i>up-sellingowych</i> oraz <i>cross-sellingowych</i>) dla wybranych grup klientów, w ramach których klient otrzymywał specjalne warunki cenowe.
Kredyt Aurum Platinum	W zakresie kredytu Aurum/Platinum do najważniejszych działań zmieniających ofertę, zaliczyć należy: - wprowadzenie ubezpieczenia do kredytu i preferencji cenowych przy kredycie ubezpieczonym lub z zabezpieczeniem na jednostkach uczestnictwa PKO TFI, - powiększenie katalogu zabezpieczeń na aktywach płynnych o papiery wartościowe będące przedmiotem obrotu na GPW oraz zarejestrowane w DMPKO BP, - wydłużenie okresu kredytowania, - dostosowanie kredytu do wymogów Rekomendacji S (II).
Kredyt Odnawialny	W ramach oferty kredytu odnawialnego w lutym 2009 Bank obniżył oprocentowanie, a w kwietniu podwyższył prowizję za udzielenie i odnowienie kredytu. Od września 2009 r. - dla nowo zawieranych umów oferowane jest oprocentowanie wg zmiennej stopy procentowej, którego wysokość (11,99%-14,99%) uzależniona jest od przedziałów kwotowych zadłużenia (oprocentowanie regresywne). Dla klientów posiadaczy ZŁOTEGO KONTA oprocentowanie zostało obniżone o 0,5 p.p. a dla posiadaczy Rachunku PLATINIUM o 1,0 p.p.
Kredyty dla MSP	Do najważniejszych działań w zakresie polityki kredytowej MSP należą: - możliwość udzielania kredytów w ramach linii kredytowej Banku Rozwoju Rady Europy zawartej pomiędzy CEB i PKO Bankiem Polskim SA na kwotę 100 000 000 EUR. W ramach linii kredytowej CEB, wprowadzono preferencje cenowe dotyczące obniżenia górnego progu prowizji kredytowej o 0,25% dot. kredytów inwestycyjnych dla posiadaczy rachunków Biznes Partner, kredytu AUTO PARTNER oraz Szybki Limit Kredytowy w PLN finansowanych ze środków CEB, - uruchomienie kredytów w ramach linii kredytowej z Europejskiego Banku Inwestycyjnego (<i>The European Investment Bank</i> – EBI), których celem jest finansowanie inwestycji i wydatków w kontekście rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w rolnictwie, przemyśle i usługach. W ramach linii kredytowej EBI rozpoczęto akcję promocyjną dotyczącą obniżenia o 0,5 p.p. minimalnej stawki marży Banku stanowiącej podstawę oprocentowania kredytu obrotowego nieodnawialnego, - uruchomienie nowego produktu - Pożyczka hipoteczna dla małych i średnich przedsiębiorstw, do którego wprowadzono ubezpieczenie nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych Generali. Jednocześnie, w celu podniesienia rentowności kredytów MSP, Bank podjął szereg działań zmierzających do podniesienia dochodowości portfela.
Kredyt NASZ REMONT z premią z BGK	1 lipca 2009 r. Bank wprowadził kredyt „NASZ REMONT z premią remontową z BGK”. Jest to nowa forma wsparcia ze środków budżetu państwa (w ramach Funduszu Termomodernizacji i Remontów BGK) prac remontowych realizowanych przez spółdzielnie mieszkaniowe lub wspólnoty mieszkaniowe. Atutem kredytu jest możliwość uzyskania bezzwrotnej pomocy ze środków budżetu państwa w postaci premii remontowej w wysokości 20% wykorzystanej kwoty kredytu (jednak nie więcej niż 15% całkowitych kosztów przedsięwzięcia) z przeznaczeniem na spłatę kredytu.

Powyższe zmiany w ofercie kredytowej przełożyły się na istotny wzrost wolumenów kredytów w segmencie detalicznym o 16,1% r/r, tj. o 12,2 mld zł. Największy wzrost dotyczył kredytów bankowości hipotecznej – 6,2 mld zł. W tym obszarze działalności Bank dynamicznie zmieniał ofertę cenową kredytów hipotecznych w PLN, dostosowując ją do zmiennej pozycji konkurencyjnej. Wśród istotnych działań dot. kredytów hipotecznych wymienić należy także: dwie kampanie promocyjne kredytów WŁASNY KĄT hipoteczny w PLN (w II i IV kwartale 2009 roku), dwie kampanie promocyjne Preferencyjnego kredytu z dopłatami do oprocentowania z BGK (w marcu i wrześniu 2009 roku), zmiany w ofercie kredytów w walucie EUR (podwyższenie poziomu LTV do 80%, a następnie do 90% oraz obniżenie marży).

Tabela 17. Stany kredytów w segmencie detalicznym (w mln zł)

Wyszczególnienie	Stan na: 31.12.2009	Stan na: 31.12.2008	Zmiana w %
Kredyty brutto*, w tym:			
- bankowości detalicznej i prywatnej	21 566	18 821	14,6%
- małych i średnich przedsiębiorstw	11 993	9 647	24,3%
- bankowości hipotecznej	47 541	41 364	14,9%
- rynku mieszkaniowego (w tym w spierane przez budżet państwa)	7 116	6 183	15,1%
Razem	88 216	76 015	16,1%

*bez odsetek zapadłych i niezapadłych

źródło: dane zarządcze Banku

Działania PKO Banku Polskiego SA skierowane do klientów małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) skupiały się na kontynuacji podnoszenia jakości obsługi i pozycji konkurencyjnej, m.in. poprzez liczne zmiany w ofercie produktowej. Do najważniejszych z nich należy zaliczyć działania w zakresie pakietów MSP, nastawione na akwizycję nowych rachunków (Bank wprowadzał czasowe, promocyjne obniżanie opłat za pakiety produktowe), możliwość udzielania kredytów w ramach linii kredytowej Banku Rozwoju Rady Europy, uruchomienie kredytów w ramach linii kredytowej z Europejskiego Banku Inwestycyjnego, uruchomienie nowego produktu - Pożyczka hipoteczna. Zmiany w segmencie MSP pozwoliły na osiągnięcie znacznych przyrostów wolumenów, przede wszystkim w zakresie kredytów (24,3%) r/r.

PKO Bank Polski SA kontynuował działania związane z uatrakcyjnianiem oferty depozytowej dla klientów, zarówno w zakresie stałej oferty depozytowej, jak również wprowadzając nowe, wysoko oprocentowane produkty dla klientów. Poniżej przedstawione zostały główne działania podjęte w zakresie działalności depozytowej.

Tabela 18. Oferta depozytowa w segmencie detalicznym

Nowe produkty i usługi	Działanie
Lokata terminowa 3M i 6M	Rachunek lokaty terminowej 3 i 6 miesięcznej – w ofercie banku dostępny od 15 grudnia 2008 roku – stała stopa procentowa, na dzień wprowadzenia lokaty na rachunku lokaty 3 miesięcznej oprocentowanie 7% w stosunku rocznym, 6 miesięcznej – oprocentowanie zmienne w wysokości 7%; minimalna wpłata na rachunek wynosiła 1000 zł. Bank sukcesywnie dostosowywał oprocentowanie lokat do otoczenia konkurencyjnego. W lipcu 2009 roku wycofano z oferty lokatę 6M i zastąpiono ją innymi atrakcyjnymi produktami.
Lokata 6M i 12M o stałym oprocentowaniu	Lokaty 6 i 12 miesięczne o stałym oprocentowaniu – w ofercie Banku od 9 lutego 2009 roku, na dzień wprowadzenia do oferty oprocentowanie wyniosło odpowiednio 5,50% i 5,00% w stosunku rocznym. Minimalna kwota wpłaty - 1000 zł. Oprocentowanie sukcesywnie dostosowywane do otoczenia konkurencyjnego. Dodatkowo Bank zaoferował wyższe oprocentowanie lokaty 12 miesięcznej posiadaczom Max Lokaty.
Polisa Solidna Stopa i Polisa Solidna Stopa 2	Polisa Solidna Stopa i Polisa Solidna Stopa 2 – 6-cio miesięczne ubezpieczenie grupowe na życie i dożycie w PZU Życie SA z zyskiem w skali roku 4,10% bez podatku od zysków kapitałowych (co odpowiada zyskowi z lokaty oprocentowanej 5,06%), oferowana w sierpniu-wrześniu i listopadzie-grudniu 2009.
Lokata 3+3 M	Lokata 3+3 M – w ofercie od 15 września 2009 roku, oprocentowanie stałe, minimalna wpłata na lokatę 1 000 zł. Elastyczna, innowacyjna lokata 6M dająca możliwość wypłaty środków po 3 miesiącach - po dotrzymaniu 3-miesięcznego terminu trwania lokaty oprocentowanie wynosi 4,44% w skali roku, zaś 6 miesięcznego - 4,55% w skali roku.
Polisa Strukturyzowana WIG20	Polisa Strukturyzowana WIG20 - produkt w formie grupowego ubezpieczenia na życie i dożycie, przygotowany we współpracy z PZU Życie SA, oferowany w listopadzie 2009. Produkt ma 3-letni okres ochronny, a maksymalny zysk inwestycyjny przy całkowitej ochronie kapitału może wynieść 59,99%.
Nowa Książeczka Mieszkaniowa	Nowa Książeczka Mieszkaniowa została wprowadzona 19 stycznia 2009 roku. Oprocentowanie zostało uzależnione od wysokości zdeponowanych środków i terminu, na jaki zostały one ulokowane na rachunku (12M, 24M, 36M). Produkt zachęcał klientów do gromadzenia oszczędności na cele mieszkaniowe oraz do skorzystania z preferencyjnego kredytu mieszkaniowego w PKO BP SA – obniżenie pobieranych przez Bank prowizji i opłat nawet o 75%.
Rachunek Oszczędnościowy	W połowie roku do oferty wprowadzono Rachunki Oszczędnościowe w CHF, USD i EUR. W grudniu 2009 roku wprowadzono czasową promocję dla Rachunku Oszczędnościowego w PLN polegającą na podwyższeniu oprocentowania dla progów powyżej 200 tys. zł (z obowiązujących 4,50% do 4,80%) w okresie od 1 grudnia 2009 r. do 20 lutego 2010 roku.
Depozyty terminowe MSP	Bank zmieniał oprocentowanie lokat terminowych w walutach wymienialnych i PLN. W celu podniesienia atrakcyjności lokat dla MSP, od grudnia 2009 r. wprowadzono do sprzedaży nowy produkt 6M - rachunek lokaty terminowej Biznes Lokata MSP o progresywnym oprocentowaniu.
Pakiety MSP	Działania w zakresie pakietów MSP były nastawione na akwizycję nowych rachunków. Bank wprowadzał czasowe, promocyjne obniżanie opłat za pakiety produktowe.
Rachunek lokacyjny KORZYŚĆ	W kwietniu 2009 r. Bank wprowadził do oferty Rachunek lokacyjny KORZYŚĆ dla spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych, deweloperów oraz zarządców nieruchomości. Otwarcie Rachunku nie jest uzależnione od posiadania rachunku bieżącego w PKO BP SA. Rachunek ten łączy w sobie atrakcyjne oprocentowanie oraz pełną dowolność gospodarowania środkami na rachunku bez utraty odsetek.

Powyższe działania przełożyły się na znaczny przyrost portfela depozytów segmentu detalicznego – o 15,3% r/r, który dotyczył przede wszystkim depozytów bankowości detalicznej i prywatnej (+ 16,5% r/r), jak również depozytów klientów rynku mieszkaniowego (+19,1% r/r).

Tabela 19. Stany depozytów w segmencie detalicznym (w mln zł)

Wyszczególnienie	Stan na: 31.12.2009	Stan na: 31.12.2008	Zmiana w %
Depozyty klientowskie, w tym:			
- bankowości detalicznej i prywatnej	83 214	71 399	16,5%
- małych i średnich przedsiębiorstw	8 331	8 145	2,3%
- klientów rynku mieszkaniowego	4 195	3 522	19,1%
Razem depozyty	95 741	83 067	15,3%

Rachunki bieżące, Inteligo oraz karty bankowe

PKO Bank Polski SA pozostaje liderem na rynku pod względem liczby prowadzonych rachunków bieżących, która na koniec 2009 roku wynosiła 6,3 mln sztuk.

Tabela 20. Rachunki i karty bankowe PKO Banku Polskiego SA (w tys. sztuk)

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2009	Stan na 31.12.2008	Zmiana
Liczba rachunków bieżących, w tym:	6 276	6 366	(90)
- rachunki bieżące Inteligo	702	692	10
Liczba kart bankowych ogółem, w tym:	7 456	7 493	(36)
- karty kredytowe	1 106	1 046	60

Na koniec 2009 roku PKO Bank Polski SA obsługiwał w ramach segmentu detalicznego 7,9 mln klientów.

Sieć własna bankomatów wzrosła o 75 sztuk (i osiągnęła liczbę 2 388 sztuk), co pozwoliło na dalsze zmniejszenie kosztów obsługi gotówkowej i rozszerzenie dostępności usług dla klientów. Od 1 września 2009 roku bankomaty PKO Banku Polskiego SA zostały dołączone do światowej sieci bankomatów akceptujących wypłaty kartami *Diners Club International*, co rozszerza obecną funkcjonalność urządzeń PKO Banku Polskiego SA o możliwość wypłaty gotówki z kart kolejnego systemu płatniczego.

W dalszym ciągu niezwykle istotne uzupełnienie sieci placówek bankowych i bankomatów stanowi sieć agencji (ok. 2,2 tys. lokalizacji).

Tabela 21. Dane operacyjne segmentu detalicznego – liczba placówek, bankomatów i agencji

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2009	Stan na 31.12.2008	Zmiana
Liczba placówek ogółem	1 228	1 228	-
- w segmencie detalicznym:	1 160	1 160	-
regionalne oddziały detaliczne	12	12	-
oddziały samodzielne*	475	496	(21)
oddziały podporządkowane*	673	652	21
Liczba bankomatów	2 388	2 313	75
Liczba agencji	2 175	2 196	(21)

* Spadek/wzrost wynika ze zmiany typologii oraz modelu funkcjonowania oddziałów

Bank rozwijał zakres dostępu za pośrednictwem elektronicznych kanałów dostępu. Dzięki nowym funkcjonalnościom iPKO klienci mogą:

- złożyć wniosek i podpisać umowę o pożyczkę gotówkową,
- skorzystać z oferty specjalnej sprzedaży kart kredytowych PKO Banku Polskiego SA,
- dokonać zleceń stałych do rachunków walutowych i lokaty „Fortuna”,
- dokonać obsługi rachunku lokacyjnego „Korzyść”,
- dokonać obsługi kart kredytowych PKO Euro Biznes udostępnionym posiadaczom rachunków firmowych,
- otworzyć Biznes Lokaty MSP.

Za pośrednictwem iPKO przeprowadzono akcję zachęcania klientów Banku do rezygnacji z wyciągów w formie papierowej.

W zakresie elektronicznych kanałów dostępu iPKO i Inteligo, klientom Banku umożliwiono:

- dostęp do rachunków maklerskich prowadzonych w Domu Maklerskim,
- doładowanie telefonu komórkowego w sieci PLAY, 36i6 oraz MixPlusie,
- otwieranie nowo wprowadzonej do oferty Banku lokaty terminowej 3+3M.

Od października 2009 roku klienci Konta Inteligo uzyskali możliwość obsługi limitu debetowego za pośrednictwem Serwisu Mobilnego Inteligo. Udostępniona w serwisie funkcjonalność obejmuje:

- złożenie wniosku o przyznanie limitu debetowego,
- wniosek o zwiększenie debetu,
- wniosek o zmniejszenie debetu,
- wyświetlenie szczegółów przyznanego debetu.

Klientom Konta Inteligo udostępniono nową funkcjonalność serwisu Powiadomień SMS. Wydzielony został funkcjonujący dotychczas kanał wykonywania zapytań o saldo, historię rachunku, numer rachunku, blokadę na rachunku. Dodane zostały także nowe funkcje: wykonywanie płatności i doładowań zdefiniowanych wcześniej w serwisie WWW. Uzupełnieniem usługi są powiadomienia na komunikator Gadu-Gadu oraz Google Talk lub na e-mail.

4.3.2 Segment korporacyjny

Rok 2009 był okresem, w którym nastąpiło spowolnienie gospodarcze będące następstwem kryzysu na rynkach finansowych. Jego efektem był odpływ kapitału z rynku, skutkujący ograniczeniem płynności na rynku międzybankowym. Możliwości finansowania swoich klientów przez inne banki działające w Polsce zostały znacznie ograniczone. Jednocześnie klienci korporacyjni ograniczyli skalę prowadzonych inwestycji, przenosząc ciężar finansowania na kredyty obrotowe i kredyty w rachunku bieżącym. W wyniku kryzysu wiele banków w Polsce w sposób rygorystyczny podchodziło do finansowania klienta korporacyjnego. Segment korporacyjny identyfikując przyczyny kryzysu finansowego w 2009 roku, zdołał wykorzystać w pełni możliwości kapitałowe i płynnościowe Banku, by należycie kontrolując ryzyko, stać się liderem finansowania korporacyjnego i obsługi dla polskich przedsiębiorstw i samorządów.

Pomimo trudnej sytuacji na rynku finansowym, PKO Bank Polski SA był postrzegany jako instytucja o nienaganej reputacji rynkowej i braku zależności od finansowania ze strony zewnętrznych inwestorów. Bank, w ocenie klientów, stał się jedną z najbardziej bezpiecznych instytucji w polskim sektorze bankowym, niezawodnym partnerem podmiotów korporacyjnych i samorządowych. W następstwie zmian rynkowych, PKO Bank Polski SA elastycznie dostosowywał ofertę kredytową i transakcyjną do potrzeb oraz sytuacji klientów. Równolegle prowadzono wzmożony monitoring sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytowanych klientów, z uwzględnieniem branż obarczonych podwyższonym ryzykiem.

Pomyślnie kontynuowano współpracę z dotychczasowymi klientami przeprowadzając w 2009 roku akcję odnowień oraz zwiększając zakres korzyści dla Banku poprzez stosowanie *cross-sellingu*, co przyczyniło się do osiągnięcia znacznego wzrostu wyników na przestrzeni roku 2009 w segmencie korporacyjnym. W 2009 roku Bank koncentrował swoje działania na dalszym umacnianiu pozycji rynkowej oraz kształtowaniu wizerunku jako instytucji finansowej aktywnej na rynku korporacyjnym. Segment korporacyjny obejmował w 2009 roku klientów gospodarczych o obrotach powyżej 5 mln zł rocznie oraz jednostki samorządu terytorialnego i administracji publicznej (podmioty budżetowe).

Pomimo wystąpienia kryzysu oraz osłabienia koniunktury gospodarczej w roku 2009, segment korporacyjny Banku rozwijał się dynamicznie osiągając rekordowe w historii wyniki – znacząco ponad poziom wzrostu rynku podmiotów korporacyjnych. Bank zwiększył udziały zarówno w rynku kredytów jak i depozytów. Portfel kredytowy wzrósł o 16,7% r/r osiągając ponad 4 krotnie wyższą dynamikę wzrostu w stosunku do rynku (3,6% r/r). Równocześnie osiągnięto 45,8% r/r przyrost portfela depozytowego, co zapewniło prawie 9-krotnie szybszy rozwój od wzrostu rynku (5,2% r/r).

Tabela 22. Stany kredytów i depozytów w segmencie korporacyjnym (w mln zł)

Wyszczególnienie	Stan na: 31.12.2009	Stan na: 31.12.2008	Zmiana w %
Kredyty korporacyjne brutto*)	29 475	25 268	16,7%
Depozyty korporacyjne	26 133	17 923	45,8%

*bez odsetek zapadłych i niezapadłych

źródło: dane zarządcze Banku

Rozwijając segment bankowości korporacyjnej, PKO Bank Polski SA przestrzegał zasad zarządzania ryzykiem kredytowym, tak strukturyzując transakcje, aby zminimalizować koszty ryzyka i zapewnić optymalną efektywność angażowanego kapitału. W ramach prowadzonej polityki kredytowej PKO Bank Polski SA w 2009 roku realizował następujące priorytety wobec segmentu korporacyjnego:

1. pozyskiwanie klientów o rocznych przychodach ze sprzedaży w przedziale od 10 do 200 mln zł, czyli segmentu atrakcyjnego z punktu widzenia efektywności współpracy oraz dywersyfikacji ryzyka kredytowego i zapewnienia stabilnej bazy klientów,

2. finansowanie klientów budżetowych, przede wszystkim jednostek samorządowych, segmentu charakteryzującego się niskim poziomem ryzyka kredytowego,
3. utrzymanie pozycji lidera w obsłudze finansowej projektów współfinansowanych przez fundusze strukturalne UE, szczególnie w zakresie kredytowania pomostowego.

W ramach realizacji polityki depozytowej w 2009 roku, skupiano się na pozyskiwaniu depozytów negocjowanych od klientów korporacyjnych, zgodnie z założeniami polityki płynnościowej Banku.

Tabela 23. Istotne zdarzenia w segmencie biznesowym

Obszar działania	Działanie
działalność kredytowa	W roku 2009 zorganizowano, m.in.: - udzielenie finansowania obrotowego w wysokości 250 mln zł na rzecz podmiotu działającego w branży hutniczej oraz w wysokości 200 mln zł na rzecz podmiotu działającego w branży koksowniczej, - udzielenie dwóch pożyczek do kwoty 350 mln zł, na rzecz spółki działającej w branży górniczej, - finansowanie o charakterze obrotowym na kwotę 250 mln zł, na rzecz podmiotu działającego w branży związanej z produkcją sprzętu transportowego, - finansowanie krótkoterminowe na kwotę 250 mln zł, na rzecz spółki zajmującej się produkcją wyrobów metalowych, - podwyższenie kwoty kredytu obrotowego z 600 mln zł do kwoty 800 mln zł, udzielonego podmiotowi z branży finansowej, - udzielenie gwarancji bankowej o wartości 124 mln USD, na zlecenie podmiotu działającego w branży naftowo – gazowej, - zawarcie umowy ramowej obejmującej udzielenie gwarancji bankowej na kwotę 200 mln zł, na zlecenie podmiotu działającego w branży budowlanej.
działalność depozytowa	W 2009 roku segment korporacyjny zwiększył portfel depozytowy realizowany na kliencie biznesowym o ponad 5,6 mld zł.

Dotychczasowe doświadczenie związane z wdrażaniem programów pomocowych, pozwoliło PKO Bankowi Polskiemu SA w 2009 roku w dalszym ciągu utrzymywać pozycję lidera na rynku podmiotów świadczących kompleksową obsługę beneficjentów funduszy unijnych. Wysokość kredytów udzielonych przez PKO Bank Polski SA w ramach realizacji środków UE w roku 2009 wyniosła 776,5 mln zł.

W roku 2009 PKO Bank Polski SA umacniając swoją pozycję rynkową, przy jednoczesnym wzroście przychodów osiąganych ze współpracy z sektorem finansów publicznych, stał się liderem na rynku podmiotów finansujących ten sektor. W obszarze klientów budżetowych, oprócz aktywnej akcji kredytowej, PKO Bank Polski SA umacniał również swoją pozycję w obsłudze finansowej spółek powiązanych kapitałowo z jednostkami samorządu terytorialnego.

Tabela 24. Istotne zdarzenia w segmencie budżetowym

Obszar działania	Działanie
działalność kredytowa	W roku 2009 zorganizowano, m.in.: - finansowanie krótkoterminowe (w ramach konsorcjum banków) na rzecz jednostki sektora publicznego, z którego zaangażowanie PKO BP SA wyniosło 3 mld zł, - finansowanie kredytem obrotowym (w ramach konsorcjum banków) jednostki samorządowej, z którego zaangażowanie PKO BP SA wyniosło 150 mln zł.
działalność depozytowa	W 2009 roku segment korporacyjny zwiększył portfel depozytowy realizowany na kliencie budżetowym o ponad 2,6 mld zł.

Dynamiczny rozwój segmentu korporacyjnego był efektem zwiększania zakresu współpracy z dotychczasowymi klientami Banku (*cross-selling*) oraz pozyskiwania nowych klientów. W 2009 roku bankowość korporacyjna PKO Banku Polskiego SA zwiększyła bazę klientów o 3,9%, tj. do poziomu 10,7 tys.

Sieć sprzedaży segmentu korporacyjnego obejmuje Regionalne Oddziały Korporacyjne oraz podległe im Centra Korporacyjne, zatrudniające m.in. 158 doradców oraz 26 specjalistów produktowych.

Tabela 25. Dane operacyjne segmentu korporacyjnego – liczba placówek

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2009	Stan na 31.12.2008	Zmiana
Liczba placówek ogółem	1 228	1 228	0
- w segmencie korporacyjnym:	68	68	0
regionalne oddziały korporacyjne	13	13	0
centra korporacyjne	55	55	0

W ramach działań strategicznych realizowanych w roku 2009 przez segment korporacyjny, które przyczyniły się do silnego rozwoju bankowości korporacyjnej w PKO Banku Polskim SA, należy wskazać:

- przeprowadzenie w ramach bankowości transakcyjnej procesu unifikacji i centralizacji operacji korporacyjnych. Proces ten dotyczył całej gamy produktów korporacyjnych obsługiwanych obecnie w sieci sprzedaży i komórkach Centrali Banku. Pozwoliło to, z jednej strony odciążyć jednostki sprzedażowe od czynności nie generujących wyniku, a z drugiej strony ograniczyć koszty obsługi procesów przy jednoczesnej poprawie jakości świadczonych usług dzięki specjalizacji komórek operacyjnych,
- rozwój relacji i biznesu z sektorem JST (głównie największe miasta, urzędy marszałkowskie oraz miasta w randze powiatów), zwłaszcza w zakresie obsługi budżetów, partnerstwa publiczno prywatnego oraz finansowania inwestycji z udziałem środków unijnych i projektów infrastrukturalnych w ramach konsorcjów, gdzie PKO Bank Polski SA stał się głównym animatorem tych projektów,
- rozwój komplementarnej oferty wysokomarżowych produktów oferowanych w ramach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA; głównie *leasingu* (BFL), *faktoringu* oraz wybranych produktów spółki PKO BP Inwestycje Sp. z o.o.

Na przestrzeni roku 2009 segment korporacyjny poszerzył wachlarz produktowy adresowany do klienta korporacyjnego, szczególnie w zakresie niskokapitałochłonnych produktów bankowości transakcyjnej.

Tabela 26. Nowe produkty i usługi w segmencie korporacyjnym

Nowe produkty i usługi	Działanie
produkty zarządzania płynnością	Wpłaty masowe – produkt dedykowany klientom korporacyjnym realizującym duże ilości płatności gotówkowych takich jak np.: wypłaty odszkodowań, zasiłków, zaliczek, pożyczek lub stypendiów), na rzecz beneficjentów nie posiadających rachunku bankowego.
bankowość elektroniczna	Mobilny dostęp do rachunku bankowego – usługa bankowa funkcjonująca w ramach iPKO Biznes, umożliwiająca w przeglądarce urządzenia mobilnego m.in. podgląd sald na rachunkach bankowych i lokatach, dostęp do historii operacji, autoryzowanie transakcji.
Trade Finance	Tradeservice – internetowa usługa bankowa funkcjonująca w ramach iPKO Biznes, umożliwiająca klientom składanie zleceń drogą elektroniczną, monitorowanie i akceptowanie transakcji, oraz bieżącą komunikację z Bankiem w zakresie produktów finansowania handlu.

4.3.3 Segment inwestycyjny

Rok 2009 charakteryzował się znaczną zmiennością cen instrumentów finansowych. W I kwartale narastały tendencje kryzysowe zapoczątkowane po upadku banku *Lehman Brothers* jesienią 2008 roku. Kryzys na rynkach kredytowych zmusił wielu inwestorów zagranicznych do wycofywania się z rynku polskiego, istniały obawy, że sektor bankowy nie będzie w stanie refinansować kredytów hipotecznych w walutach obcych, ujawniły się znaczne straty klientów korporacyjnych na opcjach walutowych. W połowie I kwartału 2009 roku, w okresie kumulacji negatywnych czynników nastąpiła silna przecena złotego względem głównych walut i znaczący wzrost rentowności skarbowych papierów wartościowych. Kurs EUR/PLN sięgnął 4,92, a rentowności papierów wartościowych – szczególnie o krótkich terminach zapadalności – wzrosły przejściowo nawet o 100 pb.

Koniec I kwartału przyniósł poprawę sytuacji i stopniowy spadek awersji do ryzyka. Pozytywnym sygnałem dla rynku była poprawa sytuacji na rynkach globalnych. Utrzymanie dodatniego tempa wzrostu gospodarczego oraz pozytywne oceny agencji *ratingowych*, które podtrzymały swoje stabilne oceny sprawiły, że Polska zaczęła być postrzegana jako rynek atrakcyjny, szczególnie na tle pozostałych krajów Unii Europejskiej. Zainteresowanie inwestorów zagranicznych było widoczne we wszystkich segmentach rynku finansowego. W grudniu 2009 roku złoty umocnił się w relacji do euro do poziomu 4,11, wzrosły wszystkie indeksy giełdowe, nastąpił spadek rentowności skarbowych papierów wartościowych na całej długości krzywej dochodowości.

Tabela 27. Osiągnięcia PKO Banku Polskiego SA w segmencie inwestycyjnym – działalność skarbowa

	Działalność inwestycyjna	Działanie
Działalność Skarbowa		Strategia rozwoju i wyniki Sprzedaż produktów skarbowych klientom indywidualnym i instytucjonalnym odbywa się za pośrednictwem sieci oddziałów oraz wyznaczonych <i>dealerów</i> skarbowych. W 2009 r. większy nacisk położono na sprzedaż tradycyjnych produktów skarbowych takich jak transakcje wymiany walut i produkty lokacyjne. Przyniosło to efekty w postaci wzrostu obrotów i realizowanych wyników. W 2009 r. wartość transakcji SPOT w porównaniu do roku 2008 była wyższa o 10% i o 30% jeśli chodzi o transakcje FORWARD, a łączny wynik Banku na obu instrumentach wzrósł o 20%.
	sprzedaż produktów skarbowych	Ryzyko Zawirowania na rynku walutowym i ujawnienie się ryzyka systemowego spowodowały spadek sprzedaży instrumentów pochodnych. Polityka Banku w tym segmencie działalności koncentrowała się na dostosowaniu warunków transakcji do potrzeb klienta wynikających ze stosowanej polityki zabezpieczeń. Równocześnie w minionym roku Bank prowadził prace związane z wdrożeniem wymogów dyrektywy MIFID. Wdrożone zmiany w procesie obsługi klientów powinny korzystnie wpłynąć na proces zawierania transakcji i lepsze rozpoznanie ryzyka przez klientów.
		Zrealizowane wyniki Bank jest <i>Dealerem</i> Skarbowych Papierów Wartościowych, utrzymuje wysoki poziom obrotów na międzybankowym rynku stopy procentowej i rynku walutowym. W 2009 r. Bank zwiększył udział na rynku instrumentów pochodnych i rynku walutowym. Udział Banku w transakcjach FRA wyniósł 13,6% przy 4% w 2008 r., w zakresie transakcji SPOT było to odpowiednio 8,2% i 7,1% oraz 4% i 3,4% w walutowych transakcjach terminowych. Efektem wysokiej aktywności Banku było 3 miejsce w konkursie na wybór <i>Dealera</i> Skarbowych Papierów Wartościowych na 2010 r.
	rynek międzybankowy	Ryzyko W celu zapewnienia bezpieczeństwa obrotów, Bank zawarł w minionym roku z krajowymi i zagranicznymi instytucjami finansowymi 16 umów ramowych oraz 12 umów zabezpieczających. Bank aktywnie zarządzał ryzykiem płynności oraz ryzykami rynkowymi (w tym stopy procentowej oraz walutowym) koncentrując się na minimalizacji ekspozycji. Nadwyżki płynności lokowane były w bony pieniężne i skarbowe papiery wartościowe. Wraz z wyhamowaniem akcji kredytowej w CHF, Bank skupił się na refinansowaniu niedoborów walutowych w tej walucie. Bank posiada inwestycyjny portfel papierów wartościowych, który jest finansowany z nadwyżek depozytowych. Przeważającą część portfela stanowią obligacje i bony Skarbu Państwa, nominowane w PLN. Polityka Banku w obszarze portfela inwestycyjnego koncentrowała się na uzyskaniu optymalnej struktury portfela biorąc pod uwagę dochodowość instrumentów i ekspozycję na ryzyko.

Bank jest właścicielem jednego z czołowych biur maklerskich działających na krajowym rynku kapitałowym. Potwierdzają to zarówno otrzymywane nagrody jak i uzyskiwane udziały w rynku. Dom Maklerski za działalność na rynku kapitałowym został uhonorowany nagrodami przyznawanymi przez Giełdę Papierów Wartościowych. W 2009 roku Dom Maklerski został wyróżniony za największą wartość nowych emisji spółek notowanych w 2009 roku oraz za największy udział w obrocie animatora na rynku *NewConnect* w 2009 roku.

Tabela 28. Osiągnięcia PKO Banku Polskiego SA w segmencie inwestycyjnym – działalność maklerska

	Działalność inwestycyjna	Działanie
Działalność Maklerska	rynek akcji	W 2009 r. wartość obrotów Domu Maklerskiego na rynku wtórnym akcji wyniosła ponad 23 mld zł, co oznacza wzrost w odniesieniu do 2008 r. o blisko 20% (w tym samym okresie łączne obroty na GPW wzrosły o 7%). W minionym roku blisko 7% obrotów na rynku akcyjnym należało do DM PKO BP SA, co pozwoliło na utrzymanie VII pozycji w rankingu.
	rynek pierwotny	Bank rozwijał swoją działalność w zakresie pełnienia funkcji animatora rynku i emitenta. Dom Maklerski administrował 51 umowami w ramach animatora rynku i zajmował I pozycję w rankingu, a jako animator emitenta odpowiednio 26 umowami i III pozycję. Dom Maklerski pełnił funkcję Oferującego i Krajowego Współprowadzącego Księgę Popytu dla PKO BP SA – była to w 2009 r. największa w Polsce oferta publicznej emisji akcji z prawem poboru. Dom Maklerski pełnił funkcję Oferującego i Prowadzącego Księgę Popytu w ofercie publicznej emisji akcji z prawem poboru dla spółki EMC Instytut Medyczny SA. Ponadto był aktywnym uczestnikiem czterech konsorcjów sprzedażowych, w tym sprzedającym akcje takich podmiotów jak: Aplisens SA, Bogdanka SA, Delko SA i PGE SA oraz obsługiwał zapisy na akcje kilku spółek w ramach programów motywacyjnych.
	rynek <i>NewConnect</i>	Wartość obrotów Domu Maklerskiego na rynku akcji <i>NewConnect</i> wyniosła 87 mln zł z drugą co do wielkości liczbą animowanych spółek (24).
	rynek obligacji	Bank pełnił funkcję agenta emisji obligacji Skarbu Państwa, w ramach tej działalności dystrybuował cztery rodzaje detalicznych obligacji skarbowych o stałym i zmiennym oprocentowaniu.
	rynek terminowy	Dobre rezultaty przyniosła aktywność na rynku kontraktów terminowych i opcji. Jeśli chodzi o rynek kontraktów, Dom Maklerski w 2009 r. awansował na VII pozycję w rankingu z X w 2008 r., a wartość obrotów wzrosła o blisko 30%. Efektem wysokiego poziomu obrotów Domu Maklerskiego na rynku opcji – wzrost w odniesieniu do 2008 r. o 18% - było III miejsce na rynku z udziałem blisko 13%.
	rynek <i>Catalyst</i>	Warto odnotować rolę biura jako oferującego i wprowadzającego do obrotu obligacje miasta Radlin, tym samym Dom Maklerski rozpoczął świadczenie usług w nowym systemie autoryzacji i obrotu dłużnymi instrumentami finansowymi CATALYST.
	liczba rachunków	Na koniec 2009 roku Dom Maklerski PKO BP SA obsługiwał 78,4 tys. rachunków inwestycyjnych, a łącznie z rachunkami rejestrowymi liczba ta wynosiła 306,9 tys. Prowadził obsługę 10 Towarzystw Funduszy Inwestycyjnych, a za ich pośrednictwem 138 funduszy.

Tabela 29. Osiągnięcia PKO Banku Polskiego SA w segmencie inwestycyjnym – działalność powiernicza

	Działalność inwestycyjna	Działanie
Działalność Powiernicza	działalność na rynku	Bank jest bezpośrednim uczestnikiem Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych oraz Rejestru Papierów Wartościowych (NBP), jest członkiem Rady Banków Depozytariuszy i Rady ds. Nieskarbowych Papierów Dłużnych przy Związku Banków Polskich. Bank prowadzi rachunki papierów wartościowych i obsługuje transakcje na rynkach krajowych i zagranicznych, a także świadczy usługi powiernicze i pełni funkcję depozytariusza dla funduszy emerytalnych i inwestycyjnych, jest aktywnym uczestnikiem prac związanych z tworzeniem regulacji i standardów rynkowych.
	wartość aktywów powierniczych	Na koniec 2009 r. Bank prowadził blisko 4 tys. rachunków papierów wartościowych. W minionym roku celem Banku było uzyskanie optymalnej struktury portfela klientów i zwiększenie przychodów prowizyjnych. Działalność akwizycyjna koncentrowała się na pozyskiwaniu klientów z dużym portfelem aktywów i potencjałem rozliczeniowym. Efektem tych prac był wzrost wartości aktywów powierniczych klientów Banku o 20% do blisko 24 mld zł.

Tabela 30. Osiągnięcia PKO Banku Polskiego SA w segmencie inwestycyjnym – finansowanie strukturalne

Finansowanie strukturalne	emisja nieskarbowych papierów dłużnych	Bank posiada szeroką ofertę produktów dedykowanych klientom instytucjonalnym. Jednym z jej elementów jest oferta kompleksowego wsparcia kredytowego dla dużych przedsięwzięć inwestycyjnych, charakteryzująca się szerokim zakresem usług, elastycznością, różnorodnością rozwiązań i sposobów finansowania, a przede wszystkim indywidualnym podejściem do każdego projektu. Bank utrzymuje się w czołówce instytucji finansowych organizujących emisje nieskarbowych papierów dłużnych w Polsce. W minionym roku podpisał 78 umów na organizację emisji obligacji komunalnych o łącznej wartości 1,2 mld zł, 4 umowy emisji obligacji korporacyjnych z gwarancją zamknięcia emisji o łącznej wartości 1,1 mld zł, w tym program emisji obligacji w formie konsorcjum bankowego na kwotę 650 mln zł (udział Banku przekroczył 260 mln zł). Zorganizował 2 programy emisji obligacji korporacyjnych bez gwarancji zamknięcia na kwotę 2,7 mld zł. Wśród klientów Banku znalazły się między innymi: urząd województwa Podkarpackiego, miasto Włocławek, miasto Kraków.
	kredyty w formie konsorcjum	W zakresie finansowania projektów inwestycyjnych w formie kredytów, w 2009 r. Bank zorganizował konsorcja bankowe, w ramach których udzielono 20 kredytów, gdzie udział PKO BP SA w finansowaniu wyniósł blisko 4 mld zł.

4.4 Współpraca międzynarodowa

Współpraca z innymi instytucjami zagranicznymi

W 2009 roku PKO Bank Polski SA:

- zawarł umowę *Global Loan 2* z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, na mocy której Bank uzyskał linię kredytową w wysokości 150 mln EUR na finansowanie małych i średnich przedsiębiorstw i rozbudowę infrastruktury miejskiej,
- zwiększył zadłużenie z tytułu umowy ramowej zawartej w lipcu 2008 roku z Bankiem Rozwoju Rady Europy („CEB”), na podstawie której CEB udzielił Bankowi kredytu na częściowe finansowanie projektów inwestycyjnych mających na celu tworzenie nowych miejsc pracy oraz zachowanie istniejących miejsc pracy w sektorze MSP w Polsce. Na dzień 31.12.2009 roku wysokość zadłużenia z tytułu tej umowy wyniosła 100 mln EUR,
- w grudniu 2009 roku PKO Bank Polski SA podpisał umowę subskrypcyjną, na mocy której zobowiązał się objąć akcje *The 2020 European Fund for Energy, Climate Change and Infrastructure* (dalej „Fundusz Marguerite”) za kwotę do 100 mln EUR. PKO Bank Polski SA, jako jedyny bank działający w państwie należącym do nowych członków Unii Europejskiej, został zaproszony przez Europejski Bank Inwestycyjny do udziału w tym przedsięwzięciu i otrzymał status instytucji powołującej Fundusz *Marguerite* („Core Sponsor”), a przez to mającej wpływ na politykę inwestycyjną ww. funduszu. Fundusz *Marguerite* został powołany na okres 20 lat, z czego w trakcie pierwszych 4-6 lat działalności budowany będzie portfel inwestycyjny funduszu (ok. 35 przedsięwzięć inwestycyjnych). Szczególnym priorytetem cieszyć się będą projekty energetyczne m.in. związane z redukowaniem skutków zmian klimatycznych i z rozwojem infrastruktury. Według stanu na 31 grudnia 2009 roku zaangażowanie kapitałowe PKO Banku Polskiego SA w Fundusz *Marguerite* wynosiło 500 tys. EUR.

4.5 Działalność promocyjna i budowa wizerunku

Działalność promocyjna PKO Banku Polskiego SA w 2009 roku koncentrowała się na działaniach mających na celu:

- umacnianie wśród akcjonariuszy i klientów wizerunku PKO Banku Polskiego SA jako lidera bankowości w Polsce – organizacji nowoczesnej, o ugruntowanej renomie, bezpiecznej, przyjaznej - instytucji partnerskiej dla klientów w każdym segmencie rynku,
- podniesienie prestiżu marki PKO Banku Polskiego SA,
- intensyfikację działań promocyjnych wspierających sprzedaż produktów i usług oferowanych przez PKO Bank Polski SA.

W ramach promocji produktów i usług PKO Banku Polskiego SA zrealizowano kampanie promocyjne poszczególnych produktów, a także kampanie wizerunkowe i działania z zakresu marketingu bezpośredniego, zmierzające do pozyskiwania nowych klientów i umacniania relacji z obecnymi partnerami biznesowymi. W związku z jubileuszem 90-lecia swego istnienia PKO Bank Polski SA przygotował szereg działań wizerunkowych prezentujących historię Banku.

W 2009 roku działania *public relations* realizowano z wykorzystaniem działalności sponsorskiej i charytatywnej. PKO Bank Polski SA jako mecenas i sponsor wspierał organizowanie wydarzeń kulturalnych, sportowych, przedsięwzięć społecznych i lokalnych w ramach kreatywnych programów sponsorskich.

Działalność sponsorska

Realizowane działania sponsorskie miały na celu kreowanie wizerunku PKO Banku Polskiego SA jako godnej zaufania instytucji finansowej, otwartej na potrzeby i oczekiwania klientów, zaangażowanej w rozwój kraju i społeczności lokalnych.

Tabela 31. Struktura procentowa podstawowych obszarów sponsorskich

Obszar	Liczba projektów	Udział w budżecie w %	Udział w budżecie (w zł)
sponsoring wizerunkowy	472	80%	6 041 832
sponsoring branżowy	120	20%	1 510 458
Suma:	592	100%	7 552 290

Tabela 32. Podział kwotowy działalności sponsorskiej (w zł)

Sponsoring przedział kwotowy	Ilość przedsięwzięć
0 – 100 000	586
100 000 – 500 000	4
Powyżej 500 000	2

Na działania sponsorskie kreujące pożądany wizerunek marki PKO Banku Polskiego SA zostało przeznaczone 80% wydatkowanego budżetu. Wspierane inicjatywy miały na celu prezentowanie PKO Banku Polskiego SA jako lidera rynku finansowego, organizację dynamiczną, unowocześniającą się, a jednocześnie przyjazną i otwartą na potrzeby lokalnych społeczności. Dominowały przedsięwzięcia z zakresu edukacji, sportu, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz tzw. sponsoringu społecznego.

W grupie przedsięwzięć z zakresu edukacji znalazły się projekty związane ze wsparciem inicjatyw kreowanych przez uczelnie wyższe w całym kraju, w tym m.in. Szkołę Główną Handlową w Warszawie, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, ASP w Warszawie, Uniwersytet w Białymstoku, Politechnikę Gdańską, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Największym przedsięwzięciem z zakresu sponsoringu sportowego było sponsorowanie Reprezentacji Polski w Piłce Ręcznej Mężczyzn, jak również kontynuowana była (zawarta w 2007 roku) umowa z Polskim Komitetem Olimpijskim, na mocy której PKO Bank Polski SA objął patronatem polski ruch olimpijski.

PKO Bank Polski SA był sponsorem spektakularnego przedsięwzięcia, jakim był XIX Bieg Powstania Warszawskiego oraz głównej imprezy miłośników nart biegowych: XXXIII Biegu Piastów, organizowanego przez Stowarzyszenie Bieg Piastów.

Najważniejszymi wydarzeniami z zakresu kultury i dziedzictwa narodowego było sponsorowanie przez Bank Międzynarodowych Festiwali Muzycznych i Teatralnych, Międzynarodowego Festiwalu Folkloru Ziem Górskich oraz wystaw sztuki współczesnej, wernisaży, festiwali filmowych.

Ponadto, Bank realizował projekty związane ze sponsorowaniem wydawnictw, m.in. „Historia grosza i złotego”, „Dziennikarstwo gospodarcze”, wydanie książkowe tomu rozmów z polskimi grafikami lat '60 i '70, wydanie książki Jerzego Kasprzaka „Tropami powstańczej przesyłki”, album o sztuce polskiej pt. „Sztuka Indywidualności”.

Działalność sponsorska i charytatywna w PKO Banku Polskim SA uregulowana jest w następujących przepisach wewnętrznych:

1. „Zasady prowadzenia działalności sponsorskiej przez PKO BP SA”,
2. „Tryb prowadzenia działalności sponsorskiej przez PKO BP SA”,
3. „Zasady prowadzenia działalności marketingowej przez PKO BP SA”,
4. „Tryb prowadzenia działalności marketingowej przez PKO BP SA”.

Zgodnie z tymi przepisami, przedsięwzięcia sponsorskie nie wymagają akceptacji Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza nie dokonuje również oceny działalności sponsorskiej.

PKO Bank Polski SA prowadzi bieżący monitoring realizacji poszczególnych projektów sponsorskich oraz zamawia badania dot. sponsoringu oraz postrzegania wizerunku marki (jakościowe i ilościowe).

Działalność charytatywna

Działalność charytatywna ma ważne znaczenie dla kształtowania wizerunku PKO Banku Polskiego SA jako instytucji dostrzegającej znaczenie społecznej odpowiedzialności biznesu. Obok aspektów wizerunkowych, udział w projektach charytatywnych stwarza możliwość kontaktu ze środowiskami opiniotwórczymi oraz władzami lokalnymi.

Tabela 33. Główne obszary działalności charytatywnej

Obszar	Ilość darowizn	Udział w %	Kwota wydatkowana (w zł)
Pomoc społeczna	213	33,4%	1 643 900
Edukacja i przedsiębiorczość	135	21,2%	428 450
Sport i rekreacja	135	21,2%	359 810
Ratowanie życia i zdrowia	112	17,6%	624 835
Kultura i tradycja	28	4,4%	251 300
Inne	14	2,2%	62 000
Suma:	637	100%	3 370 295

Tabela 34. Podział kwotowy działalności charytatywnej (w zł)

Działalność charytatywna przedział kwotowy	Ilość darowizn
0 – 5 000	529
5 001 – 20 000	104
20 001 – 100 000	3
Powyżej 100 000	1

W obszarze pomocy społecznej kontynuowana była, podpisana pod koniec 2007 roku, umowa z Fundacją Polsko-Niemieckie Pojednane. PKO Bank Polski SA dofinansowuje program pomocy humanitarno-socjalnej dla byłych żołnierzy Armii Krajowej. Jest to inicjatywa, nad którą patronat obejmuje Prezydent RP.

Z inicjatywy pracowników regionu kujawsko-pomorskiego w 19 szpitalach zorganizowano kąciki edukacyjne dla chorych dzieci. Ufundowano również dwa stypendia dla młodych naukowców w organizowanej przez Tygodnik Polityka akcji „Zostańcie z Nami!”.

Dużym przedsięwzięciem w ramach ochrony dóbr, kultury i tradycji było dofinansowanie budowy pomnika Polaków Ratujących Żydów wzniesionego w Parku Ocalałych w Łodzi.

Dzięki wsparciu PKO Banku Polskiego SA możliwy był zakup wielu sprzętów i aparatur medycznych dla szpitali i fundacji działających w obszarze ratowania życia.

Nagrody i wyróżnienia przyznane PKO Bankowi Polskiemu SA

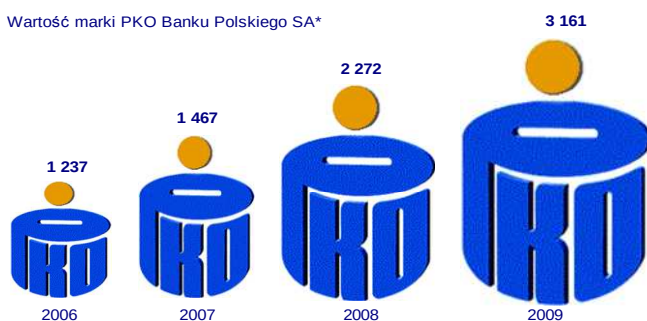
W 2009 roku PKO Bankowi Polskiemu SA przyznano liczne nagrody i wyróżnienia, z których najważniejsze to:

1. Najlepsze Produkty dla Biznesu 2008/2009 w Plebiscycie tygodnika „Gazeta Finansowa”. W kategorii „Oferta bankowa dla firm” zwyciężył pakiet Biznes Rozwój.
2. Certyfikat „Produkt roku 2008” od *Reader's Digest*. Zgodnie z wynikami badania konsumenckiego „Produkt Roku 2008” przeprowadzonego przez miesięcznik „*Reader's Digest*” produkty Banku zostały uhonorowane godłem „Produkt roku 2008”: w kategorii finanse – kredyt hipoteczny oraz w kategorii finanse – lokata bankowa.
3. Bank przyjazny dla przedsiębiorców - 21 oddziałów PKO Banku Polskiego SA znalazło się w gronie laureatów X edycji konkursu „Bank przyjazny dla przedsiębiorstw”. Platynową statuetkę zdobył Oddział 1 w Opocznie. Konkurs prowadzony jest przez Krajową Izbę Gospodarczą oraz Polsko-Amerykańską Fundację Doradztwa dla Małych Przedsiębiorstw.
4. Nagroda za współpracę i wsparcie ofiarowane w 2008 roku Fundacji ABCXXI – Cała Polska czyta dzieciom. PKO Bank Polski SA w VII Finale kampanii społecznej "Cała Polska czyta dzieciom" uhonorowany został najwyższą nagrodą za owocną współpracę i wsparcie w 2008 roku.
5. Najbardziej aktywny na rynku *NewConnect* - nagroda Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie. Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA otrzymał nagrodę za największą aktywność animatora na rynku *NewConnect* w 2009 roku.

6. Pracodawca roku – nagroda przyznawana jest przez Stowarzyszenie studentów szkół i kierunków ekonomicznych AIESEC Polska. PKO Bank Polski SA uplasował się na czwartym miejscu listy i pierwszym wśród firm z branży bankowo-finansowej.
7. *European Trusted Brands 2009 - Reader's Digest* - PKO Bank Polski SA zyskując miano marki godnej zaufania wyróżniony został Złotym Godłem.
8. 100 najcenniejszych firm w Polsce w 2008 roku - I miejsce w rankingu 100 najcenniejszych firm w Polsce w 2008 roku oraz I miejsce w rankingu 100 najcenniejszych firm w Polsce w 2008 roku w branży bankowej. Ranking organizowany jest przez Newsweek oraz firmę doradztwa strategicznego A.T. Kearney.
9. Firma Dobrze Widziana w województwie mazowieckim - PKO Bank Polski SA został laureatem konkursu „Firma Dobrze Widziana” w województwie mazowieckim. Konkurs organizowany jest przez *Business Centre Club*, Forum Związków Zawodowych i Stowarzyszenie Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce.
10. Studencki Produkt Roku 2009 przyznawany przez *Media Point Group*. PKO Bank Polski SA został laureatem plebiscytu „Studencki Produkt Roku 2009”, w kategorii Studencki Bank.
11. Nagroda główna i wyróżnienie w rankingu 50 największych banków. W dorocznym rankingu „Miesięcznika Finansowego BANK” PKO Bank Polski SA otrzymał nagrodę główną i wyróżnienie.
12. Najlepsza instytucja finansowa „Rzeczpospolitej” w 2008 roku. I miejsce w kategorii „Bank” otrzymał PKO Bank Polski SA. W kategorii „Domy maklerskie” III miejsce w rankingu instytucji finansowych zajął Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA, a w kategorii „Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych” PKO TFI.
13. Wyróżnienie w konkursie „The Best Annual Report 2008” - PKO Bank Polski SA otrzymał wyróżnienie w konkursie organizowanym od czterech lat przez Instytut Rachunkowości i Podatków.
14. Ranking Najcenniejszych Polskich Marek - PKO Bank Polski SA zajął II miejsce w konkursie organizowanym przez redakcję dziennika „Rzeczpospolita”. Wśród marek branży finansowej marka PKO Banku Polskiego SA zajęła pierwsze miejsce. Markę naszego Banku wyceniono na blisko 3,2 mld zł – tj. o 0,9 mld zł więcej niż rok temu.

Wartość marki PKO Banku Polskiego SA*

* wg wyceny Rzeczpospolitej w ramach rankingu najcenniejszych polskich marek (w mln zł)

Dla potrzeb rankingu zaadaptowana została stosowana powszechnie na świecie metoda opłat licencyjnych (ang. *relief from royalty*). Jej istotą są hipotetyczne opłaty licencyjne, jakie ponosiłby użytkownik marki, gdyby korzystał z marki na podstawie umowy licencyjnej. Opłaty takie ustalane są w relacji do przychodów za sprzedaż netto.

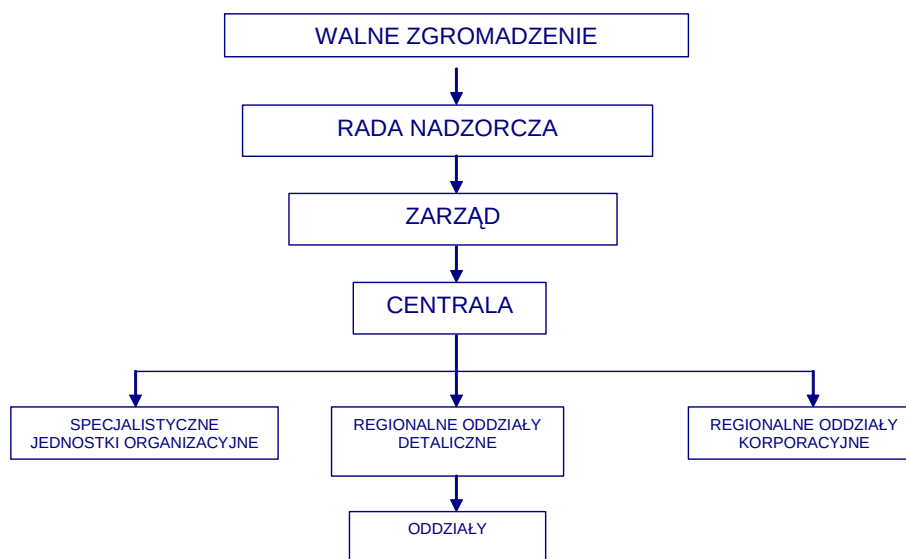
15. Najcenniejsza marka bankowa w Polsce. W dorocznym rankingu najcenniejszych marek bankowych miesięcznika „The Banker” PKO Bank Polski SA znalazł się na 129 miejscu wśród 500 prezentowanych instytucji z całego świata. Wartość marki PKO Banku Polskiego SA wyceniono na 1 062 mln USD, co oznacza wzrost w stosunku do poprzedniego roku o 424 mln USD i awans o 20 miejsc na liście rankingowej.

5. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

5.1 Organizacja PKO Banku Polskiego SA

Tabela 35. Schemat struktury organizacyjnej PKO Banku Polskiego SA

Najistotniejsze działania związane z organizacją PKO Banku Polskiego SA przeprowadzone w 2009 roku dotyczyły struktur odpowiedzialnych za biznesową działalność Banku: bankowość inwestycyjną oraz za rozwój produktów i zarządzanie sprzedażą w rynku detalicznym i rynku korporacyjnym.

Celem przeprowadzonych zmian było głównie usprawnienie zarządzania realizacją zadań w zmieniających się obszarach działania Banku oraz wzmocnienie struktur odpowiedzialnych za ich realizację. W szczególności powołano nowy pion funkcjonalny dedykowany bankowości elektronicznej oraz pionów dedykowanych do działalności inwestycyjnej PKO Banku Polskiego SA. Zmodyfikowano również struktury odpowiedzialne za rozwój i sprzedaż produktów oferowanych przez tradycyjną sieć dystrybucji w segmencie detalicznym i korporacyjnym. Uwzględniając zakończone w końcu 2008 roku wdrożenie zintegrowanego systemu informatycznego, wprowadzone zostały zmiany w zadaniach i funkcjonowaniu struktur informatycznych Banku.

Wprowadzone zmiany podnoszą efektywność realizacji zadań biznesowych oraz zarządzania i wsparcia sprzedaży.

5.2 Oferta publiczna akcji nowej emisji

Na mocy i wykonaniu uchwały nr 39/2009 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKO Banku Polskiego SA z 30 czerwca 2009 roku zmienionej uchwałą nr 9/2009 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKO Banku Polskiego SA z dnia 31 sierpnia 2009 roku („uchwała ZWZ”), Bank podjął działania mające na celu realizację podwyższenia kapitału zakładowego PKO Banku Polskiego SA poprzez emisję nowych akcji serii D oferowanych w ramach oferty publicznej z zachowaniem prawa poboru. Procedura mająca na celu realizację tej oferty rozpoczęła się poprzez złożenie w dniu 1 września 2009 roku w Komisji Nadzoru Finansowego prospektu emisyjnego, co w konsekwencji prowadziło do możliwości prowadzenia zapisów na akcje nowej emisji. Zgodnie z uchwałą ZWZ, emisja akcji nastąpić miała w wysokości do 300 milionów akcji.

Najważniejsze informacje dotyczące oferty publicznej nowej emisji akcji Banku:

1. 28 września 2009 roku Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdziła prospekt emisyjny Akcji Serii D Banku.
2. 1 października 2009 roku Zarząd Banku podjął uchwały, w których rekomendował Radzie Nadzorczej Banku oznaczenie ceny emisyjnej akcji w wysokości 20,5 zł oraz podwyższenia kapitału o 250 000 000 akcji serii D. Zarząd Banku ustalił, iż na jedno prawo poboru przypadać będzie 0,25 akcji serii D. Zgodnie z uchwałą ZWZ, Rada Nadzorcza Banku, na podstawie wyżej opisanych rekomendacji Zarządu Banku oznaczyła cenę emisyjną i uznała za uzgodnione: ostateczną liczbę akcji serii D oraz liczbę akcji serii D przypadających na jedno prawo poboru o wartościach wskazanych powyżej.

3. 7 października 2009 roku rozpoczęły się notowania jednostkowych praw poboru akcji serii D na GPW, a od 7 do 20 października 2009 roku trwał okres zapisów na akcje nowej emisji. W wyniku nabycia od Skarbu Państwa praw poboru, Bank Gospodarstwa Krajowego złożył zapisy i objął 128.102.731 praw do akcji PKO Banku Polskiego SA nowej emisji.
4. W dniach 7 – 20 października 2009 roku trwało przyjmowanie zapisów na akcje serii D PKO Banku Polskiego SA. Zapisy przyjmowano we wszystkich domach i biurach maklerskich w Polsce.
5. W dniu 29 października 2009 roku nastąpił przydział akcji nowej emisji i tego samego dnia Bank przekazał do publicznej wiadomości raport bieżący nr 46/2009 zawierający informacje o zakończeniu subskrypcji akcji serii D:
 - inwestorzy w ramach zapisów podstawowych opłacili zakup 247.900.587 akcji, co stanowiło 99,16% akcji emitowanych przez Bank,
 - w ramach zapisów dodatkowych inwestorzy opłacili zakup 219.531.961 akcji, co przy dostępnej puli 2.099.413 akcji nieobjętych zapisami podstawowymi dało stopę redukcji na poziomie 99,04%,
 - w ramach wykonania praw poboru złożono 67.724 zapisów na akcje serii D, a w ramach zapisów dodatkowych złożono 9.454 zapisów.
6. Od 3 listopada 2009 roku prawa do akcji nowej emisji były notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.
7. W dniu 11 grudnia 2009 roku Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował zmianę Statutu Banku, zgodnie z uchwałą nr 40/2009 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku z dnia 30 czerwca 2009 roku oraz dokonał rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego Banku z kwoty 1.000.000.000 zł do kwoty 1.250.000.000 zł w drodze emisji 250.000.000 akcji zwykłych na okaziciela serii D Banku o wartości nominalnej 1 zł każda.
8. W dniu 18 grudnia 2009 roku nastąpiła rejestracja w KDPW 250.000.000 akcji zwykłych na okaziciela serii D PKO Banku Polskiego SA o wartości nominalnej 1 zł każda, dopuszczonych do obrotu giełdowego na rynku podstawowym.

Oferta publiczna akcji nowej emisji PKO Banku Polskiego SA zakończyła się powodzeniem, wszystkie akcje zostały uplasowane w ramach wykonania prawa poboru i zapisów dodatkowych, a Bank uzyskał oczekiwane wpływy z emisji na poziomie 5.125 mln zł.

Podwyższenie kapitału zakładowego zwiększy zdolność PKO Banku Polskiego SA do utrzymania i wzmocnienia roli największego kredytodawcy detalicznego dla polskiej gospodarki i do zasadniczego poszerzenia jego roli w segmencie podmiotów gospodarczych i instytucji sektora publicznego. Bank zamierza wykorzystać wpływy z oferty do końca 2011 roku na rozwój organiczny. Według planów Banku:

1. około 81% wpływów z oferty wykorzystane będzie dla wzmocnienia akcji kredytowej, z czego około 60% stanowić będzie wsparcie dla rozwoju segmentu detalicznego i około 40% dla segmentu korporacyjnego - takie wykorzystanie wpływów z oferty jest zgodne ze strategią Banku, która koncentruje się na rozwoju produktów i usług dla istniejących i nowych klientów w obydwu kluczowych segmentach Banku, w szczególności w zakresie tych produktów i usług, które generują wysokie marże przy stosunkowo niskim ryzyku,
2. około 13% wpływów z oferty zostanie przeznaczone na finansowanie wydatków inwestycyjnych, a w szczególności na zakup oprogramowania oraz realizację innych inwestycji związanych z systemami informatycznymi Banku, w szczególności na zakup wartości niematerialnych i prawnych związanych z działalnością operacyjną Banku,
3. około 6% wpływów z oferty zostanie przeznaczone na dokapitalizowanie spółek zależnych świadczących usługi finansowe.

5.3 Zasady zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych w PKO Banku Polskim SA, który ma na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz rentowności działalności biznesowej w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym.

Działalność bankowa jest narażona na wiele rodzajów ryzyka, między innymi takich jak ryzyko kredytowe, stopy procentowej, walutowe, płynności, instrumentów pochodnych, operacyjne, braku zgodności, strategiczne i reputacji. Kontrolowanie wpływu tych rodzajów ryzyka na funkcjonowanie PKO Banku Polskiego SA należy do najważniejszych celów zarządzania Bankiem, a poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Polskim SA opiera się na następujących zasadach:

- zachowana jest pełna niezależność organizacyjna obszaru ryzyka i windykacji od działalności biznesowej,
- zarządzanie ryzykiem jest zintegrowane z systemami planistycznymi i kontrolingowymi,
- obszar ryzyka i windykacji wspiera na bieżąco realizację celów biznesowych przy zachowaniu akceptowalnego poziomu ryzyka,
- poziom ryzyka jest na bieżąco kontrolowany,
- model zarządzania ryzykiem jest na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą Banku, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka w Banku oraz najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku odpowiada za strategiczne zarządzanie ryzykiem, w tym za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem. Zarząd Banku podejmuje najważniejsze decyzje mające wpływ na profil ryzyka Banku oraz uchwała regulacje wewnętrzne określające system zarządzania ryzykiem. Operacyjne zarządzanie ryzykiem – w zakresie przyznanych kompetencji – prowadzą komórki organizacyjne Centrali PKO Banku Polskiego SA zgrupowane w ramach Pionu Ryzyka Bankowego, Pionu Restrukturyzacji i Windykacji oraz Departament Oceny Ryzyka Kredytowego.

W 2009 roku kryzys finansowy w dalszym ciągu wpływał na sytuację na krajowym rynku finansowym. Postępujące osłabienie gospodarcze (ograniczenie wzrostu PKB, ograniczenia podaży kredytów, wyhamowanie dynamiki wzrostu rynku w wielu sektorach, wzrost bezrobocia) oraz trudne warunki na rynku finansowym negatywnie wpłynęły na wyniki sektora bankowego (dalsze pogorszenie jakości portfela kredytowego banków, kontynuacja tworzenia dodatkowych rezerw na ryzyko kredytowe, wysoki poziom restrykcyjności polityki kredytowej oraz wysokie koszty pozyskania depozytów).

Priorytetem PKO Banku Polskiego SA w 2009 roku w dalszym ciągu było utrzymywanie silnej pozycji kapitałowej oraz przyrost stabilnej bazy depozytowej, które warunkują wzrost portfela kredytowego Banku.

W konsekwencji powyższego w 2009 roku PKO Bank Polski SA:

- przeprowadził emisję akcji,
- kontynuował działania mające na celu pozyskanie nowych depozytów od swoich klientów,
- uwzględnił w stosowanych metodach pomiaru ryzyka bankowego uwarunkowania wynikające z kryzysu finansowego (m.in. w zakresie scenariuszy *stress-tesowych*).

PKO Bank Polski SA w 2009 roku kontynuował politykę zaostrzonych wymogów kredytowych związanych z udzielaniem kredytów dla osób fizycznych w walutach obcych, objawiającej się m.in. w zwiększonych wymogach dotyczących minimalnego wkładu własnego przy kredytach hipotecznych, w ograniczeniach w kredytowaniu klientów obciążonych poziomem ryzyka kredytowego oraz podniesieniu marż kredytowych dla nowo udzielanych kredytów.

5.3.1 Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia strat w wyniku niewywiązania się kontrahenta z zobowiązań wobec banku lub ryzyko spadku wartości ekonomicznej wierzytelności banku w wyniku pogorszenia się zdolności kontrahenta do obsługi zobowiązań.

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest optymalizacja portfela kredytowego pod względem jakości i wartości, który powinien równocześnie cechować się wysoką dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych utratą wartości.

PKO Bank Polski SA kieruje się następującymi zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym:

- transakcja kredytowa wymaga wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem jest *rating* wewnętrzny lub ocena *scoringowa*,
- pomiar ryzyka kredytowego transakcji kredytowych dokonywany jest na etapie rozpatrywania wniosku o udzielenie kredytu i cyklicznie w ramach monitorowania, z uwzględnieniem zmieniających się warunków zewnętrznych oraz zmian sytuacji finansowej kredytobiorców,
- ocena ryzyka kredytowego ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub jej wartość jest poddawana dodatkowej weryfikacji przez służby oceny ryzyka kredytowego, niezależne od służb biznesowych,
- oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależą od oceny poziomu ryzyka kredytowego generowanego przez tę transakcję,

- decyzje kredytowe mogą być podejmowane jedynie przez osoby do tego uprawnione,
- ryzyko kredytowe jest zdywersyfikowane pod względem obszarów geograficznych, sektorów gospodarki, produktów oraz klientów,
- oczekiwany poziom ryzyka kredytowego jest zabezpieczany poprzez przyjmowane przez Bank zabezpieczenia prawne, marże kredytowe pobierane od klientów oraz odpisy (rezerwy) z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych.

Realizację ww. zasad zapewnia stosowanie przez PKO Bank Polski SA zaawansowanych metod zarządzania ryzykiem kredytowym, zarówno na poziomie pojedynczych ekspozycji kredytowych, jak i na poziomie całego portfela kredytowego Banku. Metody te są weryfikowane i rozwijane w kierunku zgodności z wymaganiami metod *ratingów* wewnętrznych, tzn. zaawansowanej metody pomiaru ryzyka kredytowego, która może być wykorzystywana do wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego po uzyskaniu przez Bank zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

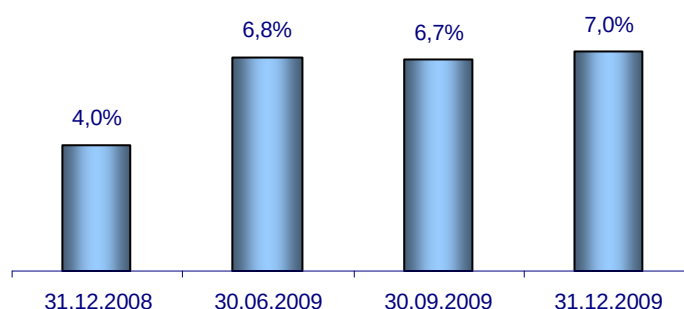
PKO Bank Polski SA ocenia ryzyko kredytowe klientów indywidualnych w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. W 2009 roku Bank nadal rozwijał stosowane zasady oceny ryzyka kredytowego klientów indywidualnych w szczególności w zakresie walidacji modeli *scoringowych* dedykowanych dla kredytów konsumpcyjnych.

Ocena ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych dokonywana jest w Banku w dwóch wymiarach: klienta oraz transakcji (z wyłączeniem wybranych rodzajów transakcji dla małych i średnich przedsiębiorstw, których ocena oparta jest o podejście *scoringowe*). Miarami tej oceny są *ratingi*: klienta i transakcji. Syntetyczną miarą ryzyka kredytowego, odzwierciedlającą oba czynniki ryzyka, jest *rating* łączny. Informacja o ocenach *ratingowych* i *scoringowych* jest szeroko wykorzystywana w PKO Banku Polskim SA w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, w systemie kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych, przy ustalaniu kwot aktywacji służb oceny ryzyka kredytowego oraz w systemie pomiaru i raportowania ryzyka kredytowego.

W odniesieniu do klientów instytucjonalnych dokonujących transakcji na instrumentach pochodnych, PKO Bank Polski SA przyjął w grudniu 2009 roku nowe zasady oceny ryzyka związanego z transakcjami pochodnymi oraz monitorowania limitów na te transakcje.

W 2009 roku PKO Bank Polski SA rozwijał System Wczesnego Ostrzegania (SWO) i przygotowywał wsparcie tego systemu przez dedykowaną aplikację informatyczną. SWO jest związany z wczesnym identyfikowaniem potencjalnych zagrożeń zwiększenia ryzyka kredytowego lub ryzyka związanego z utratą wartości zabezpieczenia, występujących w finansowaniu klientów korporacyjnych, małych i średnich przedsiębiorstw, klientów instytucjonalnych rynku mieszkaniowego i podejmowaniem działań zapobiegających materializacji ryzyka lub zmniejszających straty kredytowe.

Wykres 1. Udział kredytów wycenianych według metody zindywidualizowanej i portfelowej

Udział kredytów wycenianych według metody zindywidualizowanej i portfelowej w portfelu kredytowym brutto PKO Banku Polskiego SA na dzień 31 grudnia 2009 roku wyniósł 7,0% w porównaniu do 6,8% na dzień 30 czerwca 2009 roku oraz 4,0% na dzień 31 grudnia 2008 roku.

Wskaźnik pokrycia kredytów⁸ wycenianych według metody zindywidualizowanej i portfelowej dla PKO Banku Polskiego SA na dzień 31 grudnia 2009 roku ukształtował się na poziomie 41,5%, w porównaniu do 39,8% na dzień 30 czerwca 2009 roku oraz do 64,8% na dzień 31 grudnia 2008 roku.

⁸ Obliczony poprzez podzielenie stanu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek przez wartość bilansową brutto kredytów i pożyczek wycenianych według metody zindywidualizowanej i portfelowej.

Udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości PKO Banku Polskiego SA w portfelu kredytowym brutto na dzień 31 grudnia 2009 roku wyniósł 6,4% w porównaniu do 6,1% na dzień 30 czerwca 2009 roku oraz 3,1% według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku.

Wskaźnik pokrycia kredytów⁹ z rozpoznaną utratą wartości dla PKO Banku Polskiego SA na dzień 31 grudnia 2009 roku wyniósł 45,5% w porównaniu do 44,8% na dzień 30 czerwca 2009 roku oraz do 82,3% na dzień 31 grudnia 2008 roku.

Wzrost udziału kredytów zagrożonych utratą wartości wynikał ze wzrostu wartości portfela kredytów udzielonych podmiotom, u których zaobserwowano pogorszenie się sytuacji ekonomiczno-finansowej oraz wzrostu przeterminowania kredytów konsumpcyjnych. Dodatkowym czynnikiem mającym wpływ na wzrost kredytów zagrożonych była zmiana metodologii ustalania wysokości odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych polegająca na przeniesieniu części przesłanek grupowych do indywidualnych tj. przesłanki: pogorszenie się w okresie kredytowania sytuacji ekonomiczno-finansowej do *ratingu* G i przesłanki: zawarcie umowy restrukturyzacyjnej oraz zmianie kryterium niewypłacalności (opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek) z 6 na 3 miesiące dla osób fizycznych.

5.3.2 Ryzyko rynkowe

Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko poniesienia straty na pozycjach aktywnych i pasywnych Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w wyniku niekorzystnych zmian stóp procentowych na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczenie ryzyka poniesienia straty z tytułu zmian rynkowych stóp procentowych do akceptowalnego poziomu.

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej PKO Bank Polski SA w szczególności wykorzystuje miarę wartości zagrożonej (VaR), miarę wrażliwości dochodu odsetkowego, testy warunków skrajnych oraz luki przeszacowań.

Ekspozycja PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej kształtowała się w ramach przyjętych limitów. Bank był głównie narażony na ryzyko złotej stopy procentowej, które odpowiadało za ok. 87% wartości zagrożonej Banku (VaR) na dzień 31 grudnia 2009 roku oraz ok. 83% na dzień 31 grudnia 2008 roku.

VaR oraz analizę *stress testową* narażenia PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 36. VaR oraz analiza stress test narażenia PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej (w tys. zł)

Nazwa miary wrażliwości	31.12.2009	31.12.2008
VaR 10-dniowy	17 086	72 337
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o 200 pb. (test warunków skrajnych)	164 418	133 919*

*Dane doprowadzone do porównywalności

Na dzień 31 grudnia 2009 roku miara VaR w horyzoncie 10-dniowym dla Banku wyniosła 17 086 tys. zł, co stanowiło ok. 0,10% funduszy własnych PKO Banku Polskiego SA. Na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość zagrożona na stopie procentowej Banku (VaR 10-dniowy) wyniosła 72 337 tys. zł, co stanowiło ok. 0,6% funduszy własnych PKO Banku Polskiego SA¹⁰. W 2009 roku ryzyko stopy procentowej zdeteminowane było głównie ryzykiem niedopasowania terminów przeszacowań aktywów i zobowiązań.

Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe to ryzyko poniesienia straty z tytułu niekorzystnych zmian kursów walutowych. Ryzyko walutowe jest generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji walutowych w poszczególnych walutach.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczenie ryzyka poniesienia straty wynikającej z niedopasowania struktury walutowej Banku do akceptowalnego poziomu.

Do pomiaru ryzyka walutowego stosowany jest w PKO Banku Polskim SA model wartości zagrożonej (VaR) oraz testy warunków skrajnych.

⁹ Obliczony poprzez podzielenie stanu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek przez wartość kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości

¹⁰ Wielkość funduszy własnych wyliczana zgodnie z przepisami dotyczącymi wyliczania współczynnika wypłacalności.

VaR oraz analizę stress testową narażenia PKO Banku Polskiego SA na ryzyko walutowe, łącznie dla wszystkich walut, prezentuje poniższa tabela.

Tabela 37. VaR oraz analiza stress test narażenia PKO Banku Polskiego SA na ryzyko walutowe (w tys. zł)

Nazwa miary wrażliwości	31.12.2009	31.12.2008
VaR 10-dniowy przy poziomie ufności 99%	1 092	11 297*
Zmiana kursów WAL/PLN o 15% (test w warunkach skrajnych)	4 440	10 631

* Wartość VaR na dzień 31 grudnia 2008 roku wynikała głównie z pozycji w USD, która była wynikiem objęcia przez Bank akcji KREDOBANK S.A., których rejestracja nastąpiła w dniu 31 grudnia 2008 roku.

Ryzyko walutowe zarówno na dzień 31 grudnia 2009 roku jak i na dzień 31 grudnia 2008 roku kształtowało się na niskim poziomie. Wielkość pozycji walutowych dla poszczególnych walut prezentuje poniższa tabela.

Tabela 38. Wielkość pozycji walutowych dla poszczególnych walut PKO Banku Polskiego SA (w tys. zł)

Waluty	Pozycja walutowa na dzień 31.12.2009	Pozycja walutowa na dzień 31.12.2008
USD	(6 777)	(97 267)
EUR	24 748	20 134
CHF	(3 594)	(10 304)
GBP	1 507	(1 497)
Pozostałe (globalna netto)	13 715	18 062

Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest zdefiniowane jako ryzyko braku możliwości terminowego wywiązania się Banku z zobowiązań w wyniku braku płynnych środków. Sytuacja braku płynności może wynikać z niewłaściwej struktury bilansu, niedopasowania przepływów pieniężnych, nieotrzymania płatności od kontrahentów, nagłego wycofania środków z Banku lub innych wydarzeń na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest kształtowanie struktury bilansu oraz zobowiązań pozabilansowych, zapewniających wysokość środków finansowych odpowiednią dla wywiązywania się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań Banku, z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego.

Podstawą polityki Banku w zakresie płynności jest utrzymywanie portfela płynnych papierów wartościowych oraz budowa stabilnej bazy depozytowej. W polityce zarządzania ryzykiem płynności wykorzystuje się również instrumenty rynku pieniężnego, w tym operacje otwartego rynku NBP.

W Banku wykorzystywane są następujące miary ryzyka płynności: kontraktowa i urealniona luka płynności, rezerwa płynności, miary stabilności portfela depozytów i kredytów, a także testy warunków skrajnych (stress-testy płynności).

Dla zapewnienia właściwego poziomu płynności w PKO Banku Polskim SA przyjęte zostały limity i wartości progowe na ryzyko płynności. Limity i wartości progowe zostały przyjęte zarówno na miary płynności krótkoterminowej, jak i na miary płynności średnio- i długoterminowej.

Tabela 39. Rezerwa płynności PKO Banku Polskiego SA (mln zł)

	31.12.2009	31.12.2008
Rezerwa płynności do 1 miesiąca*	16 030	6 666

* Rezerwa płynności jest to różnica między najbardziej płynnymi aktywami a oczekiwanymi i potencjalnymi zobowiązaniami, które stają się wymagalne w danym horyzoncie czasowym.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku poziom osadu depozytów stanowił ok. 95,5% wszystkich depozytów zdeponowanych w Banku (z wyłączeniem rynku międzybankowego), co oznacza wzrost o ok. 1 p.p. w porównaniu do końca 2008 roku.

5.3.3 Ryzyko instrumentów pochodnych

Ryzyko instrumentów pochodnych jest to ryzyko poniesienia straty wynikające z zajęcia przez Bank pozycji w instrumentach finansowych, które spełniają łącznie następujące warunki:

- wartość instrumentu zmienia się wraz ze zmianą instrumentu bazowego,
- nie wymaga żadnej inwestycji początkowej netto lub wymaga tylko niewielkiej inwestycji początkowej netto w porównaniu z innymi rodzajami umów, które w podobny sposób reagują na zmiany warunków rynkowych,
- jego rozliczenie ma nastąpić w przyszłości.

W ramach ryzyka instrumentów pochodnych wyróżnia się następujące typy ryzyka: ryzyko kredytowe, ryzyko rynkowe (stopy procentowej lub walutowe) oraz ryzyko płynności.

Celem zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych jest ograniczenie ryzyka poniesienia straty na instrumentach pochodnych do akceptowalnego poziomu, określonego przez ogólny profil ryzyka PKO Banku Polskiego SA. Proces zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych w Banku jest zintegrowany z zarządzaniem ryzykami: stopy procentowej, walutowym, płynności oraz kredytowym.

Do pomiaru ryzyka instrumentów pochodnych w PKO Banku Polskim SA wykorzystywany jest m.in. model wartości zagrożonej (VaR), w zależności od czynnika ryzyka, od którego zależy wartość instrumentu.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty pochodne w podziale na portfel bankowy i handlowy, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Szczególne znaczenie dla ograniczenia ryzyka związanego z instrumentami pochodnymi mają umowy ramowe zawierane przez Bank z głównymi kontrahentami na bazie standardu opracowanego przez Związek Banków Polskich (banki krajowe) oraz ISDA (banki zagraniczne i instytucje kredytowe), które umożliwiają kompensację zarówno wymagalnych (redukcja ryzyka rozliczeniowego), jak i niewymagalnych zobowiązań stron (redukcja ryzyka przedrocznicowego). Dodatkowym zabezpieczeniem ekspozycji wynikającej z instrumentów pochodnych są depozyty zabezpieczające składane przez kontrahentów w ramach realizacji umów CSA (*Credit Support Annex*).

5.3.4 Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest optymalizacja efektywności operacyjnej przez obniżenie strat operacyjnych, racjonalizację kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji PKO Banku Polskiego SA na zdarzenia od niego niezależne.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym odbywa się na płaszczyźnie rozwiązań systemowych, jak i bieżącego zarządzania tym ryzykiem. Systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym prowadzone jest na poziomie Centrali PKO Banku Polskiego SA. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez każdą jednostkę organizacyjną Banku.

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem operacyjnym są:

- instrumenty kontrolne,
- instrumenty zarządzania zasobami ludzkimi (dobór kadr, podnoszenie kwalifikacji pracowników, systemy motywacyjne),
- wartości progowe kluczowych wskaźników ryzyka (KRI),
- plany awaryjne,
- ubezpieczenia,
- *outsourcing*,
- plan ciągłości działania.

W 2009 roku Bank wdrożył aplikację *SAS OpRisk Management* do wsparcia systemowego zarządzania ryzykiem operacyjnym.

5.3.5 Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności wskutek niezastosowania się Banku, pracowników Banku lub podmiotów działających w jego imieniu do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, w tym norm etycznych.

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest utrwalanie wizerunku Banku jako instytucji działającej zgodnie z prawem, przyjętymi standardami postępowania, godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej, poprzez eliminowanie ryzyka braku zgodności, przeciwdziałanie możliwości wystąpienia utraty reputacji lub wiarygodności Banku oraz przeciwdziałanie ryzyku wystąpienia strat finansowych lub sankcji prawnych mogących być rezultatem naruszenia przepisów i norm postępowania.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności odnosi się w szczególności do następujących zagadnień:

- zapobiegania angażowaniu się PKO Banku Polskiego SA w działalność niezgodną z prawem,
- zapewnienia ochrony informacji,

- propagowania standardów etycznych i monitorowania ich funkcjonowania,
- zarządzania konfliktami interesów,
- zapobiegania sytuacjom, w których postępowanie pracowników Banku w sprawach służbowych sprawiałoby wrażenie interesowności,
- profesjonalnego, rzetelnego i przejrzystego formułowania oferty produktowej oraz przekazów reklamowych i marketingowych,
- niezwłocznego, uczciwego i profesjonalnego rozpatrywania skarg, wniosków i reklamacji klientów.

5.3.6 Ryzyko strategiczne

Ryzyko strategiczne jest rozumiane jako ryzyko związane z możliwością wystąpienia negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych błędnymi decyzjami, decyzjami podjętymi na podstawie niewłaściwej oceny lub niepodjęciem właściwych decyzji dotyczących kierunku rozwoju strategicznego Banku.

Celem zarządzania ryzykiem strategicznym jest identyfikacja zagrożeń dotyczących wyznaczania i realizacji celów strategicznych Banku oraz ograniczanie ich negatywnego wpływu na realizację przyjętej strategii biznesowej.

Przy dokonywaniu pomiaru ryzyka strategicznego PKO Bank Polski SA uwzględnia:

- czynniki zewnętrzne,
- czynniki związane ze wzrostem i rozwojem działalności bankowej,
- czynniki związane z zarządzaniem zasobami ludzkimi,
- czynniki związane z działalnością inwestycyjną,
- czynniki związane z kulturą organizacji.

5.3.7 Ryzyko reputacji

Ryzyko reputacji jest rozumiane jako ryzyko związane z możliwością wystąpienia negatywnych odchyleń od zaplanowanego wyniku finansowego Banku wskutek pogorszenia się wizerunku Banku. Celem zarządzania ryzykiem reputacji jest ochrona wizerunku PKO Banku Polskiego SA oraz ograniczanie prawdopodobieństwa wystąpienia i wysokości straty reputacyjnej.

Zarządzanie ryzykiem reputacji w PKO Banku Polskim SA obejmuje w szczególności:

- monitorowanie zewnętrznych i wewnętrznych kanałów komunikacji Banku z otoczeniem pod kątem identyfikacji negatywnych skutków zdarzeń wizerunkowych,
- gromadzenie i analizowanie informacji dotyczących wystąpienia albo możliwości wystąpienia zdarzenia wizerunkowego,
- rejestrowanie danych o zidentyfikowanych negatywnych skutkach zdarzeń wizerunkowych w Banku,
- dobór i stosowanie efektywnych narzędzi dla działań osłonowych służących eliminowaniu, łagodzeniu lub minimalizowaniu niekorzystnego wpływu dla Banku negatywnych skutków zdarzeń wizerunkowych,
- analizowanie charakteru, wagi, skali i dynamiki negatywnych skutków zdarzeń wizerunkowych,
- określanie poziomu ryzyka reputacji.

5.3.8 Adekwatność kapitałowa

Adekwatność kapitałowa jest stanem, w którym wysokość posiadanej przez PKO Bank Polski SA bazy kapitałowej jest wystarczająca do spełnienia wymagań regulacyjnych w zakresie wymogów kapitałowych (tzw. filar I) oraz kapitału wewnętrznego (tzw. filar II).

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest utrzymywanie, w sposób ciągły, kapitału na poziomie adekwatnym do skali oraz profilu ryzyka działalności Banku. Proces zarządzania adekwatnością kapitałową PKO Banku Polskim SA obejmuje:

- identyfikację i monitorowanie istotnych rodzajów ryzyka,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka oraz łącznego kapitału wewnętrznego,
- monitorowanie, raportowanie, prognozowanie i limitowanie adekwatności kapitałowej,
- dokonywanie alokacji kapitału wewnętrznego na obszary biznesowe, segmenty klienta oraz spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, dla celów analiz rentowności,
- wykorzystywanie narzędzi wpływających na poziom adekwatności kapitałowej (w tym: narzędzi wpływających na poziom funduszy własnych, skalę pomniejszych funduszy własnych oraz wysokość portfela kredytowego).

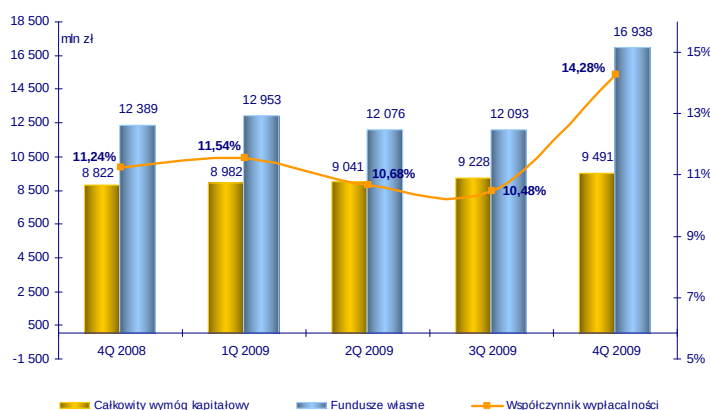

Głównymi miernikami adekwatności kapitałowej są:

- współczynnik wypłacalności, którego minimalny poziom, zgodnie z ustawą Prawo bankowe, wynosi 8%,
- relacja funduszy własnych do kapitału wewnętrznego, której dopuszczalny minimalny poziom zgodnie z ustawą Prawo bankowe, wynosi 1,0.

Poziom adekwatności kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w 2009 roku utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, istotnie powyżej ustawowych limitów.

Wykres 2. Adekwatność kapitałowa PKO Banku Polskiego SA

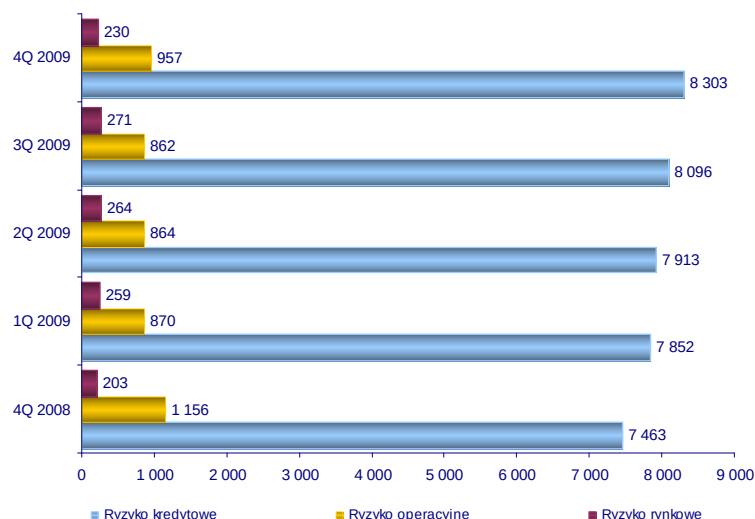
W stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku współczynnik wypłacalności PKO Banku Polskiego SA wzrósł o 3,04 p.p., co było spowodowane głównie przeprowadzeniem przez Bank emisji akcji w IV kwartale 2009 roku w kwocie 5,1 mld zł. W 2009 roku fundusze własne PKO Banku Polskiego SA wzrosły o 4,5 mld zł. Szczegółowe informacje w zakresie przyczyn zmian w poziomie kapitałów własnych PKO Banku Polskiego SA zawiera sprawozdanie finansowe PKO Banku Polskiego SA za 2009 rok.

Bank wylicza wymogi kapitałowe zgodnie z uchwałą nr 380/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z 17 grudnia 2008 roku (Bazylea II): z tytułu ryzyka kredytowego – metodą standardową, z tytułu ryzyka operacyjnego – metodą standardową, a z tytułu ryzyka rynkowego – metodami podstawowymi.

W 2009 roku łączny wymóg kapitałowy Banku wzrósł o 669 mln zł. Wzrost wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego o 840 mln zł był spowodowany głównie wzrostem portfela kredytowego o ok. 16,6%. Spadek wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego o 199 mln złotych był spowodowany zmianą metody wyliczania wymogu kapitałowego. Do wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego w 2009 roku PKO Bank Polski SA stosował metodę standardową (natomiast w 2008 roku metodę wskaźnika podstawowego).

Wykres 3. Wymogi kapitałowe PKO Banku Polskiego SA (mln zł)

5.4 Powiązania organizacyjne i kapitałowe

Działalność o charakterze inwestycyjnym

PKO Bank Polski SA posiada akcje i udziały w innych podmiotach gospodarczych finansowych i niefinansowych. Wykaz głównych bezpośrednich i pośrednich zaangażowań Banku prezentują poniższe zestawienia.

Tabela 40. Jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone PKO Banku Polskiego SA

Lp.	Nazwa jednostki	Wartość zaangażowania (tys. zł)	Udział w głosach na WZ/ZW (%)
Podmioty zależne			
1	Kredobank SA	786 746	99,4948
2	PKO BP BANKOWY Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA	205 786	100
3	PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	186 989	100
4	Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	128 288	100
5	PKO BP Inwestycje Sp. z o.o.*	117 813	100
6	Bankowy Fundusz Leasingowy SA	70 000	100
7	Inteligo Financial Services SA	59 602	100
8	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService SA	55 500	100
9	Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o.*	51 599	99,9885
10	Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	18 566	100
11	PKO Finance AB	172	100
Podmioty współzależne			
12	CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	44 371	49,43
13	Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	17 498	41,44
Podmioty stowarzyszone			
14	Bank Pocztowy SA	146 500	25,0001
15	Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA**	15 531	36,71
16	Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	1 500	33,33
17	Agencja Inwestycyjna CORP SA	29	22,31

* w pozycji wykazana jest wartość akcji i udziałów w cenie nabycia oraz wartość dokonanych dopłat celowych

** w księgach Banku akcje spółki ujęte są w aktywach trwałych przeznaczonych do sprzedaży

Jednostki podporządkowane Banku zostały utworzone w celu wspierania podstawowych segmentów biznesowych PKO Banku Polskiego SA w realizacji zadań sprzedażowych, poprzez uzupełnianie jego oferty, a także w celu świadczenia usług na rzecz Banku i zwiększania udziału Banku na międzynarodowych rynkach finansowych.

Tabela 41. Zaangażowania pośrednie PKO Banku Polskiego SA

Lp.	Nazwa jednostki	Wartość zaangażowania (tys. zł)	Udział w głosach na WZ/ZW (%)
Podmioty zależne od PKO BP Inwestycje Sp. z o.o.			
1	Wilanów Investments Sp. z o.o.* ¹	82 980	99,975
2	Pomeranka Sp. z o.o.* ¹	19 000	99,9975
3	PKO Inwestycje - Międzyzdroje Sp. z o.o.*	7 575	100
4	Baltic Dom 2 Sp. z o.o.*	7 739	56
5	WISŁOK Inwestycje Sp. z o.o.*	3 920	80
6	Fort Mokotów Sp. z o.o.*	2 040	51
7	Ukrpolinwestycje Sp. z o.o.	519	55
Podmioty zależne od Bankowego Funduszu Leasingowego SA			
8	Bankowy Leasing Sp. z o.o. ¹	16 309	99,9969
9	BFL Nieruchomości Sp. z o.o. ¹	7 109	99,993
Podmiot zależny od Bankowego Towarzystwa Kapitałowego SA			
10	PKO BP Faktoring SA ¹	8 329	99,9846
Podmiot zależny od Inteligo Financial Services SA			
11	PKO BP Finat Sp. z o.o. ²	7 600	80,3287
Podmioty zależne od CENTRUM HAFNERA Sp. z o.o.			
12	Sopot Zdrój Sp. z o.o.*	67 126	100
13	Promenada Sopocka Sp. z o.o.	10 058	100
14	Centrum Majkowskiego Sp. z o.o.	6 609	100
15	Kamienica Morska Sp. z o.o.	976	100

* w pozycji wykazana jest wartość akcji i udziałów w cenie nabycia oraz wartość dokonanych dopłat celowych

1 – PKO Bank Polski SA posiada 1 udział/akcję w przedmiotowej Spółce

2 - pozostałe udziały spółki PKO BP Finat Sp. z o.o. posiada PKO BP BANKOWY Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA (19,6702%) oraz PKO Bank Polski SA (1 udział)

Szersze informacje o jednostkach podporządkowanych Banku znajdują się w Sprawozdaniu Zarządu PKO Banku Polskiego SA z działalności Grupy Kapitałowej Banku.

Opis zmian w organizacji jednostek podporządkowanych

W 2009 roku najistotniejszymi zmianami w powiązaniach kapitałowych i organizacyjnych w ramach grupy podmiotów podporządkowanych było:

- Objęcie przez PKO Bank Polski SA akcji w podwyższonym kapitale spółki Kredobank SA o łącznej wartości nominalnej 1 023 842,02 tys. UAH; w wyniku objęcia ww. akcji udział PKO Banku Polskiego SA w kapitale zakładowym Spółki i w głosach na walnym zgromadzeniu Spółki zwiększył się z 98,5619% do 99,4948%.
- Nabycie przez PKO Bank Polski SA od *Credit Suisse Asset Management (Luksembourg) SA* 25% akcji spółki PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA; cena nabycia, łącznie z kosztami dodatkowymi, wyniosła 117 934,25 tys. zł. W wyniku ww. transakcji udział PKO Banku Polskiego SA w kapitale zakładowym i w głosach na walnym zgromadzeniu Spółki zwiększył się z 75% do 100%.
- Objęcie przez PKO Bank Polski SA udziałów w nowo utworzonej spółce Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. o łącznej wartości nominalnej 43 546 tys. zł - opłacono je aportem w postaci prawa użytkowania wieczystego gruntu przy ul. Raclawickiej w Warszawie (drugim udziałowcem Spółki jest PKO BP Inwestycje Sp. z o.o.). Objęte przez PKO Bank Polski SA udziały stanowią 99,9885% kapitału zakładowego spółki i uprawniają do 99,9885% głosów na zgromadzeniu wspólników.
- Dokonanie przez PKO Bank Polski SA dopłaty do spółki Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. w łącznej wysokości 8 053 tys. zł. Drugi udziałowiec – spółka PKO BP Inwestycje Sp. z o.o. - dokonał dopłaty w wysokości 1 tys. zł.
- Nabycie przez PKO Bank Polski SA jednego udziału/jednej akcji w następujących spółkach zależnych pośrednio: Wilanów Investments Sp. z o.o., POMERANKA Sp. z o.o., Bankowy Leasing Sp. z o.o., BFL Nieruchomości Sp. z o.o., PKO BP Finat Sp. z o.o. oraz PKO BP Faktoring SA.
- Objęcie przez Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA – spółkę zależną od PKO Banku Polskiego SA - akcji w nowo utworzonej spółce PKO BP Faktoring SA za cenę 1 330 tys. zł oraz akcji w podwyższonym kapitale ww. spółki o łącznej wartości 5 500 tys. zł. Według stanu na 31 grudnia 2009 roku Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA posiada akcje stanowiące łącznie 99,9846% kapitału zakładowego Spółki i uprawniające do 99,9846% głosów na walnym zgromadzeniu Spółki.

7. Objęcie przez Bankowy Fundusz Leasingowy SA - spółkę zależną od PKO Banku Polskiego SA – udziałów w podwyższonym kapitale spółki Bankowy Leasing Sp. z o.o. o łącznej wartości 15 000 tys. zł. W wyniku objęcia ww. udziałów Bankowy Fundusz Leasingowy SA posiada udziały stanowiące łącznie 99,9969% kapitału zakładowego Spółki i uprawniające do 99,9969% głosów na zgromadzeniu wspólników.
8. Objęcie przez Bankowy Fundusz Leasingowy SA - spółkę zależną od PKO Banku Polskiego SA – udziałów w podwyższonym kapitale spółki BFL Nieruchomości Sp. z o.o. o łącznej wartości 6 000 tys. zł. W wyniku objęcia ww. udziałów Bankowy Fundusz Leasingowy SA posiada udziały stanowiące łącznie 99,9930% kapitału zakładowego Spółki i uprawniające do 99,9930% głosów na zgromadzeniu wspólników.
9. Dokonanie przez PKO BP Inwestycje Sp. z o.o. - spółkę zależną od PKO Banku Polskiego SA - dopłat do swoich spółek zależnych:
 - do spółki WISŁOK Inwestycje Sp. z o.o. w wysokości 800 tys. zł,
 - do spółki Baltic Dom 2 Sp. z o.o. w łącznej wysokości 1 120 tys. zł,
 - do Wisłok Inwestycje Sp. z o.o. w wysokości 320 tys. zł.
10. Ujednolicenie nazewnictwa i symboliki spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA; w 2009 roku nazwy zmieniły następujące spółki:
 - spółka Bankowy Faktoring SA zmieniła nazwę na PKO BP Faktoring SA,
 - spółka PKO Inwestycje Sp. z o.o. zmieniła nazwę na PKO BP Inwestycje Sp. z o.o.,
 - spółka Finanse – Agent Transferowy Sp. z o.o. zmieniła nazwę na PKO BP Finat Sp. z o.o.,
 - spółka Powszechne Towarzystwo Emerytalne BANKOWY SA zmieniła nazwę na PKO BP BANKOWY Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA,
11. Przekwalifikowanie wszystkich posiadanych akcji spółki Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA do aktywów przeznaczonych do sprzedaży (zgodnie z MSSF 5).
12. Wyksięgowanie akcji spółki Ekogips SA z ksiąg PKO Banku Polskiego SA, z uwagi na niespełnianie definicji aktywa, m.in. w wyniku zakończenia postępowania upadłościowego Spółki.
13. Dokonanie przez Centrum Haffnera Sp. z o.o. – spółki współzależnej od PKO Banku Polskiego SA - dopłat do kapitału spółki Sopot Zdrój Sp. z o.o. w łącznej wysokości 8 203 tys. zł.

Zamierzenia inwestycyjne

Jednym z kierunków rozwoju PKO Banku Polskiego SA jest budowa silnej grupy finansowej. Działania Banku nakierowane są na poprawę efektywności zaangażowanego kapitału. PKO Bank Polski SA dużą wagę przywiązuje do rozwoju spółek rozszerzających ofertę produktową Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, głównie w zakresie działalności leasingowej, faktoringowej, rozliczeń elektronicznych dokonywanych za pomocą kart płatniczych oraz usług świadczonych przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych. Konsekwentna realizacja tych przedsięwzięć przełoży się na dalsze umacnianie pozycji rynkowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

Transakcje z podmiotami powiązanymi

W 2009 roku PKO Bank Polski SA świadczył na rzecz jednostek powiązanych (podporządkowanych) usługi w zakresie: prowadzenia rachunków bankowych, przyjmowania lokat, udzielania kredytów i pożyczek, emisji dłużnych papierów wartościowych, udzielania gwarancji i bieżących operacji wymiany.

Zestawienie znaczących transakcji PKO Banku Polskiego SA z jednostkami podporządkowanymi, w tym zadłużenie kredytowe tych jednostek wobec Banku według stanu na 31 grudnia 2009 roku, zostało przedstawione w sprawozdaniu finansowym PKO Banku Polskiego SA za 2009 rok.

5.5 Umowy, świadczenia i kompetencje władz PKO Banku Polskiego SA

Kompetencje członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA

Zarząd PKO BP SA	Kompetencje
	Zbigniew Jagiello - p.o. Prezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA* nadzorujący Obszar Prezesa Zarządu Banku i Obszar Bankowości Inwestycyjnej Absolwent Wydziału Informatyki i Zarządzania Politechniki Wrocławskiej, ukończył Podyplomowe Studia Menedżerskie prowadzone przez Gdańską Fundację Kształcenia Menedżerów i Uniwersytet Gdański, gdzie uzyskał tytuł <i>Executive MBA</i> certyfikowany przez <i>Rotterdam School of Management, Erasmus University</i>. Od 1995 w Pioneer Pierwszym Polskim Towarzystwie Funduszy Inwestycyjnych S.A., następnie w spółtęw orzył PKO/Credit Suisse TFI S.A. Od lipca 2000 Prezes Zarządu Pioneer Pekao TFI S.A. Równoległe od 2005 pełnił funkcję Prezesa Zarządu Pioneer Pekao Investment Management S.A. W globalnej strukturze Pioneer Investments pełnił funkcję szefa dystrybucji w regionie Europy Centralnej i Wschodniej. Pełnił funkcję Przewodniczącego Rady Izby Zarządzających Funduszami i Aktywami. Odznaczony przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz uhonorowany Medalem Solidarności Społecznej za propagowanie idei społecznej odpowiedzialności biznesu.
	Bartosz Drabikowski - Wiceprezes Zarządu Banku odpowiedzialny za Obszar Finansów, Rachunkowości i Rozliczeń Jest absolwentem Politechniki Łódzkiej, Krajowej Szkoły Administracji Publicznej, Szkoły Głównej Handlowej, Akademii Dyplomatycznej oraz programu <i>Executive MBA University of Illinois at Urbana – Champaign</i>. Wielokrotnie uczestniczył w stażach i szkoleniach m.in. w <i>Deutsche Bundesbank</i>, <i>Deutsche Börse AG</i>, <i>Deutsche Ausgleichsbank</i>, <i>Rheinische Hypothekenbank</i>, Komisji Europejskiej, Międzynarodowym Funduszu Walutowym. Był również stypendystą <i>The German Marshall Fund of the United States</i>. Karierę zawodową rozpoczął w 1998 w Ministerstwie Finansów, gdzie do roku 2006 zajmował kolejno stanowiska: Rady Ministra, Zastępcy Dyrektora oraz Dyrektora Departamentu Instytucji Finansowych. W latach 2006-2008 pełnił funkcję członka zarządu Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A. Ponadto, był członkiem Komisji Nadzoru Bankowego (2004-2005), Komisji Papierów Wartościowych i Giełd (2004-2005), zastępcą członka Rady ds. Systemu Płatniczego w NBP (2002-2005), a także członkiem rady nadzorczej Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. (2002-2004), Rady Bankowego Funduszu Gwarancji nadzorczej Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych S.A. (1998-2006). Lata 2003-2005 to okres, kiedy w ramach UE był członkiem <i>Financial Services Committee</i>, <i>European Banking Committee</i> i <i>European Securities Committee</i>.
	Krzysztof Dresler - Wiceprezes Zarządu Banku odpowiedzialny za Obszar Ryzyka i Windykacji. Uzyskał zgodę Komisji Nadzoru Finansowego na powołanie na Członka Zarządu PKO Banku Polskiego SA. Absolwent Finansów i Bankowości Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Jest związany z SGH od 1998 i specjalizuje się w polityce pieniężnej i walutowej oraz globalizacji rynków finansowych. Jest członkiem <i>Global Association of Risk Professionals</i> oraz <i>Professional Risk Management International Association</i>, a także Polskiego Stowarzyszenia Ekonomistów Biznesu. Odbił m.in. staż w <i>Depository Trust Company</i> w Nowym Jorku. Ukończył kurs dla kandydatów na doradców inwestycyjnych <i>Chartered Financial Analyst (CFA)</i> oraz studium dla dyrektorów finansowych. W latach 1996-2001 był pracownikiem Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. W marcu 2001 rozpoczął pracę w PKO Banku Polskim SA – najpierw jako dyrektor Departamentu Ryzyka Finansowego, a następnie dyrektor Departamentu Planowania i Kontrolingu. Od marca 2007 zajmował stanowisko głównego dyrektora finansowego w UniCredit Group w Xelion, a od maja 2008 pełnił funkcję dyrektora zarządzającego nadzorującego zarządzanie aktywami i pasywami w banku Pekao S.A.
	Jarosław Myjak - Wiceprezes Zarządu Banku odpowiedzialny za Obszar Rynku Korporacyjnego Mgr filologii angielskiej (studia amerykańskie) na Wydziale Filologii Angielskiej Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu (1978) i mgr prawa na Wydziale Prawa i Administracji UAM (1981). Studiował Ekonomię na Uniwersytecie w Toronto. Absolwent programów <i>Columbia Business School</i>, <i>CEDEP</i>. Członek Rady Adwokackiej i OIRP. Był radcą prawnym w Kancelariach <i>Altheimer & Gray</i> i <i>Dewey & LeBoeuf</i>. Odpowiedzialny za stworzenie i rozwój grup Commercial Union w Polsce i na Litwie. Posiada 17-letnie doświadczenie w zarządzaniu holdingiem, grupą finansową i nadzorem właścicielskim. W latach 2000-2004 prezes Grupy Commercial Union w Polsce i na Litwie. W latach 1998-2004 prezes Zarządu CU Polska TuNz, Przewodniczący Rad Nadzorczych Spółek CU w Polsce i na Litwie: PTE, TFI, Ogólne, Asset Management, Agent Transferowy oraz CU Litw a. Był członkiem: Rady Nadzorczej i Komitetu Strategicznego Citibank Handlowy SA, Rady Nadzorczej BGŻ SA. Jest wiceprzewodniczącym Rady Nadzorczej PZU Życie SA, Przewodniczącym Rad Nadzorczych Finans Agent Transferowy Sp. z o.o. oraz Bankowego Funduszu Leasingowego SA. Od 2008 Wiceprezes Zarządu Banku PKO Banku Polskiego SA odpowiedzialny za bankowość korporacyjną. Był członkiem Polskiej Rady Biznesu, wiceprezesem PIU, wiceprezydentem PKPP „Lewiatan”. Menedżer Roku 2002. Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi RP.
	Wojciech Papierak - Wiceprezes Zarządu Banku odpowiedzialny za Obszar Rynku Detalicznego Jest absolwentem Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego. Zajął ane w cześniejszym stanowisku: w latach 1993-1995 był asystentem w Wydziale Kredytów w Polskim Banku Inwestycyjnym SA; w latach 1995-1998 był w Powiatowym Banku Gospodarczym w Łodzi: głównym specjalistą w Departamencie Bankowości Detalicznej oraz p.o. Dyrektora Wydziału Obsługi Klienta w tworzony w ramach Grupy Pekao SA Kasy Oszczędności o Budowlanej; w latach 1998-2000 był zastępcą dyrektora, a następnie dyrektorem Departamentu Bankowości Detalicznej w PKO Banku Polskim SA; od 2000 do 2003 był zatrudniony w BRE BANKU SA na stanowisku dyrektora Departamentu Zarządzania Komercyjnego Bankowości Detalicznej oraz dyrektora Departamentu Wsparcia Operacyjnego Bankowości Detalicznej; w latach 2002-2006 pracował w Centrum Rozliczeń i Informacji CERI sp. z o.o. gdzie pełnił funkcję Członka Zarządu, Dyrektora Zarządzającego, a następnie Prezesa Zarządu, Dyrektora Generalnego. Od listopada 2006 do czerwca 2008 był wiceprezesem zarządu Nordea Bank Polska SA ds. Operacji, Logistyki i Bezpieczeństwa. W latach 1999-2002 był członkiem Rady Nadzorczej Biura Informacji Kredytowej SA w Warszawie. W latach 2001-2003 był wiceprzewodniczącym Rady Nadzorczej Banku Częstochowa SA w Częstochowie. Od lipca 2008 jest wiceprezesem zarządu PKO Banku Polskiego SA odpowiedzialnym za obszar bankowości detalicznej. Zasiada także w radach nadzorczych Banku Poczтового SA, ukraińskiego Kredobanku SA oraz PKO TFI SA. Jest także Wiceprezydentem Europejskiej Federacji Hipotecznej oraz zasiada w Radzie Dyrektorów <i>Visa Europe</i>.
	Mariusz Zarzycki - Wiceprezes Zarządu Banku odpowiedzialny za Obszar Informatyki i Usług W 1991 ukończył studia ekonomiczne na Uniwersytecie Łódzkim. Jest także absolwentem <i>University of Stockholm</i> (specjalność: Bankowość i Finanse). Rozpoczął karierę zawodową w 1992 w Banku Przemysłowym S.A. w Łodzi. W latach 1993-1998 pracował w Powiatowym Banku Gospodarczym S.A. – Grupa Pekao S.A. na stanowisku zastępcy dyrektora Departamentu Organizacji, a następnie na stanowisku dyrektora Departamentów: Zaplecza, Technologii Bankowej, Informatyki. W latach 1998-2008 pracował w BRE Banku S.A. m.in. jako wicedyrektor Departamentu Informatyki i Telekomunikacji, dyrektor Departamentu Informatyki Bankowości Detalicznej oraz dyrektor Departamentu Rozwoju Technologii Informatycznych a od 2004 jako Dyrektor Banku ds. Informatyki. W latach 2002–2008 był prezesem zarządu ServicePoint Sp. z o.o. (firmy IT należącej do BRE Banku S.A.).

* Od dnia 1 października 2009 r. do dnia wyrażenia przez KNF zgody na pełnienie przez Zbigniewa Jagiello funkcji prezesa Zarządu.

Rada Nadzorcza PKO BP SA	Kompetencje
	Cezary Banasiński - Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku Ukończył Wydział Zarządzania (1977) oraz Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego (1980), uzyskując tytuły magistra organizacji i zarządzania oraz magistra prawa. Ponadto w 1987 uzyskał tytuł doktora prawa na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie od 1980 jest pracownikiem naukowym. Pełnił również funkcję podsekretarza stanu w Urzędzie Komitetu Integracji Europejskiej (1999-2001) oraz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (2001-2006). Ponadto, w 2005-2006 był członkiem Komisji Papierów Wartościowych i Giełd, członkiem Komitetu Koordynacyjnego ds. Konglomeratów Finansowych oraz członkiem Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych.
	Tomasz Zganiacz - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku Absolwent Politechniki Warszawskiej, gdzie ukończył Wydział Samochodów i Maszyn Roboczych (w 1989 tytuł magistra inżyniera mechanika) oraz Wydział Mechaniczny Technologii i Automatyki (w 1991 tytuł magistra inżyniera organizatora przemysłu). Ponadto w 1993 uzyskał tytuł <i>Master of Science in Business</i> (odpowiednik MBA) w Szkole Biznesu (wspólnym przedsięwzięciu Politechniki Warszawskiej, <i>London Business School</i>, <i>HEC School of Management Paris</i> i <i>Norwegian School of Economics and Business Administration</i>). W latach 1991-1998 był pracownikiem naukowym o dydaktycznym w Instytucie Organizacji Systemów Produkcyjnych na Politechnice Warszawskiej. Pracował również na stanowiskach asystenta prezesa zarządu w Mesat S.A. (1991-1992), dyrektora generalnego w Aster City S.A. (1994), kierownika działu kredytów w <i>Societe Generale Succursale de Varsovie</i> (1995-1996) oraz asystenta prezesa zarządu w Eurofund Management Polska Sp. z o.o. W latach 1999-2006 był związany ze spółką 7bulls.com S.A., w której pracował kolejno na stanowiskach: dyrektora ds. rozwoju (1999), dyrektora ds. finansowych (2001-2002) oraz doradcy zarządu ds. finansowych (2002-2006). Od 1999 pracował w Pekpol S.A., gdzie pełnił funkcje: dyrektora finansowego (1999-2002), wiceprezesa zarządu - dyrektora finansowego (2002-2003) oraz likwidatora - dyrektora finansowego Pekpol S.A. w likwidacji (2003). W latach 2004-2006 był również członkiem zarządu - dyrektorem finansowym Arksteel S.A. (do 31 grudnia 2003 r. - Pekpol S.A.). W latach 2003-2006 był likwidatorem Pekpol-bis S.A., a w latach 2006-2009 był prezesem zarządu Triton Development S.A. (dawnej 7bulls.com S.A.). Od 2009 jest Dyrektorem Departamentu Nadzoru Właścicielskiego i Prywatyzacji II.
	Jan Bossak - Członek Rady Nadzorczej W 1968 ukończył Wydział Handlu Zagranicznego Szkoły Głównej Planowania i Statystyki w Warszawie (obecnie Szkoła Główna Handlowa w Warszawie), uzyskując tytuł magistra ekonomii. W latach 1972-1974 był stypendystą rządu Japonii oraz doktorantem Uniwersytetu Cesarskiego w Osace. W 1975 uzyskał tytuł doktora ekonomii z zakresu międzynarodowych stosunków gospodarczych, zaś w 1984 tytuł doktora habilitowanego na Wydziale Handlu Zagranicznego Szkoły Głównej Planowania i Statystyki. W ramach podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych uczestniczył również w licznych kursach z zakresu finansów i zarządzania. Od 1992 jest profesorem nauk ekonomicznych w Szkole Głównej Handlowej. W latach 1991-1992 sprawował funkcję prezesa Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości. Ponadto, był prezesem Hevelius Management International Sp. z o.o. (1994-1996) oraz prezesem Drugiego Narodowego Funduszu Inwestycyjnego S.A. (1995-1997). W latach 1999-2003 pełnił również funkcję prezesa banku inwestycyjnego Erste Securities Polska S.A. Był również doradcą w Petrochemii Płock S.A. (1997-1999) oraz Przewodniczącym rad nadzorczych m.in. Stilon S.A., FAMUR S.A. i Tarbud S.A. Ponadto, współpracował z Międzynarodowym Funduszem Walutowym oraz Bankiem Światowym przy organizacji 172 międzynarodowych konferencji ekonomicznych. Wykładał również międzynarodowe stosunki gospodarcze na wielu uczelniach zagranicznych, m.in. w Japonii, Anglii i USA.
	Mirosław Czekaj - Członek Rady Nadzorczej W 1988 uzyskał tytuł magistra ekonomii na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. W 1992 uzyskał dyplom biegłego rewidenta. W 2000 uzyskał tytuł doktora nauk ekonomicznych na Uniwersytecie Szczecińskim. Rozpoczął swoją karierę zawodową, pracując w latach 1988-1990 w BISP Spółdzielni Pracy w Grudziądzu na stanowisku głównego księgowego. W latach 1990-1992 był zatrudniony na stanowisku zastępcy dyrektora ds. ekonomiczno-handlowych w Wojskowych Zakładach Uzbrojenia w Grudziądzu, a w latach 1992-2004 pełnił funkcję skarbnika miasta w Urzędzie Miasta Szczecina. Mirosław Czekaj był również wiceprezesem zarządu Banku Gospodarstwa Krajowego (2004-2006) oraz prezesem zarządu Euro Fund Advisors Sp. z o.o., spółki z grupy BGŻ S.A. (2006-2007). W latach 2005-2008 był również członkiem rady FIRE Fundacji Rozwoju Innowacji. Od 2007 pełni funkcję skarbnika miasta w Urzędzie Miasta st. Warszawy. Ponadto, Mirosław Czekaj jest członkiem zarządu oraz skarbnikiem Unii Metropolii Polskich.
	Ireneusz Fąfara - Członek Rady Nadzorczej W 1983 ukończył Akademię Ekonomiczną w Krakowie, uzyskując tytuł magistra ekonomii. Ponadto, w 2003 ukończył studia podyplomowe w zakresie zarządzania przedsiębiorstwem na Politechnice Łódzkiej. W ramach podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych ukończył liczne kursy międzynarodowe w zakresie finansów, rynków kapitałowych i systemów emerytalnych, organizowane m.in. przez Związek Banków Polskich. Rozpoczął karierę zawodową, pracując w latach 1985-1990 w firmach branży energetycznej jako specjalista ds. eksportu. W 1992 był kierownikiem w dziale polityki gospodarczej w Urzędzie Wojewódzkim w Radomiu. W latach 1992-1998 był związany z Bankiem Energetyki S.A., w którym pełnił funkcję dyrektora Departamentu Polityki Finansowej, dyrektora domu maklerskiego oraz wiceprezesa zarządu - dyrektora banku. W latach 1998-2007 pracował w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, pełniąc funkcję członka zarządu oraz doradcy prezesa. Ponadto, był członkiem rad nadzorczych m.in. Kompanii Węglowej S.A., Centrum Informatyki Grupy PZU S.A., Koncernu Energetycznego ENERGIA-OPERATOR S.A., Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. oraz członkiem rady Narodowego Funduszu Zdrowia. Od 2007 do 2009 był Prezesem Zarządu Banku Gospodarstwa Krajowego. Jest również członkiem rady nadzorczej Grupy Lotos S.A.
	Błażej Lepczyński - Członek Rady Nadzorczej W 1995 ukończył Uniwersytet Gdański, uzyskując tytuł magistra ekonomii. Ponadto, w 2002 ukończył studia podyplomowe w zakresie bankowości finansów na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (organizowane we współpracy z Gdańską Akademią Bankową). Uzyskał tytuł doktora nauk ekonomicznych na Uniwersytecie Gdańskim w 2003. Od 2003 jest adiunktem na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego. Od 1996 jest związany z Instytutem Badań nad Gospodarką Rynkową, w którym od 2005 jest kierownikiem Obszaru Badawczego „Bankowość i rynki finansowe” w Instytucie Badań nad Gospodarką Rynkową.
	Alojzy Zbigniew Nowak - Członek Rady Nadzorczej W 1984 ukończył Wydział Handlu Zagranicznego w Szkole Głównej Planowania i Statystyki w Warszawie (obecnie Szkoła Główna Handlowa w Warszawie), uzyskując tytuł magistra ekonomii. W 1991 uzyskał tytuł doktora, a w 1995 tytuł doktora habilitowanego nauk ekonomicznych na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego. Ponadto studiował bankowość i finanse w <i>Exeter University</i> w Wielkiej Brytanii (1992) oraz ekonomię w <i>University of Illinois at Urbana Champaign</i> w Stanach Zjednoczonych (1991) i w <i>Free University of Berlin</i> w Niemczech (1994). Od 2002 jest profesorem nauk ekonomicznych na Uniwersytecie Warszawskim. Rozpoczął karierę naukową na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie w latach 1984-1987 był asystentem, a następnie starszym asystentem. Jest dziekanem Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego (od 2005), a ponadto kierownikiem Katedry Gospodarki Narodowej (od 2007) oraz Zakładu Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych (od 1999) na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego oraz kierownikiem Katedry Finansów w Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie (od 1995). Ponadto, jest autorem ponad 150 publikacji naukowych na temat bankowości i międzynarodowych stosunków gospodarczych oraz członkiem rad programowych i kolegiów 173 redakcyjnych polskich i zagranicznych czasopism naukowych, w tym m.in. „Gazety Bankowej”, „<i>Journal of Interdisciplinary Economics</i>”, „<i>Cross Cultural Management</i>”, „<i>Yearbook on Polish European Studies</i>” oraz „<i>Problemy Zarządzania</i>”. Alojzy Zbigniew Nowak wykładał na polskich i zagranicznych uczelniach (w Stanach Zjednoczonych Ameryki, Wielkiej Brytanii, Francji, Niemczech i Rosji).

Umowy zawarte między emitentem a osobami zarządzającymi

W rozumieniu przepisów § 2 ust. 1 pkt. 30 lit.a rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. Nr 33, poz. 259) osobami zarządzającymi Bankiem są członkowie Zarządu.

Z każdym z członków Zarządu PKO Banku Polskiego SA były zawarte dwie umowy obowiązujące w 2009 roku, przewidujące rekompensatę w przypadku rezygnacji lub odwołania z zajmowanego stanowiska:

- umowa o pracę, przewidująca odprawę w wysokości trzymiesięcznego ostatnio otrzymywanego wynagrodzenia zasadniczego,
- umowa o zakazie konkurencji, przewidująca odszkodowanie za respektowanie zakazu konkurencji, trwającego przez 6 miesięcy po ustaniu stosunku pracy w wysokości 100% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego otrzymywanego przed ustaniem stosunku pracy, wypłacanego co miesiąc z dołu w okresie trwania tego zakazu.

Miesięczne wynagrodzenie zasadnicze w 2009 roku stanowiło równowartość sześciokrotnego przeciętnego wynagrodzenia, w wysokości określonej w ustawie z dnia 3 marca 2000 roku o wynagrodzeniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz.U. Nr 26, poz. 306 z późn. zm.), tzw. ustawie kominowej.

Świadczenia na rzecz osób zarządzających i nadzorujących

Pełna informacja na temat wynagrodzeń i innych świadczeń na rzecz członków Zarządu PKO Banku Polskiego SA oraz Rady Nadzorczej w okresie sprawozdawczym została zamieszczona w Informacji uzupełniającej do sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA za 2009 rok.

Prokury, posiedzenia Zarządu oraz realizacja uchwał Walnego Zgromadzenia i zaleceń Ministra Skarbu Państwa

W dniu 1 stycznia 2009 roku w PKO Banku Polskim SA było 8 prokurentów, w ciągu roku powołano 3 prokurentów, a odwołano 4 prokurentów. Na dzień 31 grudnia 2009 roku było 7 prokurentów.

W 2009 roku odbyły się 94 posiedzenia Zarządu PKO Banku Polskiego SA, a Zarząd Banku podjął 479 uchwał.

Najważniejsze działania i decyzje podjęte przez Zarząd, mające wpływ na sytuację ekonomiczno-finansową i działalność Spółki, zostały przedstawione w poszczególnych częściach niniejszego sprawozdania Zarządu.

Uchwały walnego zgromadzenia podjęte w 2009 roku, które przewidywały podjęcie określonych czynności, zostały zrealizowane.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz ustawy o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego i wynikającym z ww. przepisów zaleceniem MSP dot. wznowienia procesu zbywania nieodpłatnych akcji Banku spadkobiercom po uprawnionych pracownikach, został podpisany dnia 15 maja 2009 roku Aneks do umowy Nr MSP/365/00 z dnia 28 czerwca 2000 roku o wykonanie czynności technicznych w procesie nieodpłatnego udostępniania akcji PKO Banku Polskiego SA uprawnionym pracownikom. Zgodnie z ww. Aneksem Bank zobowiązał się do:

1. zamieszczenia w prasie, internecie oraz udostępnienia w oddziałach Banku ogłoszenia o wznowieniu procesu udostępniania akcji,
2. formalnej weryfikacji dokumentów potwierdzających tożsamość spadkobiercy oraz jego prawo do dziedziczenia po uprawnionym pracowniku,
3. pisemnego informowania MSP o liczbie akcji nabytych przez spadkobierców uprawnionych pracowników.

Po podpisaniu Aneksu, Bank podjął działania wynikające z zawartej umowy i realizuje je na bieżąco. Termin udostępniania nieodpłatnych akcji PKO Banku Polskiego SA upłynął z dniem 12 lutego 2010 roku.

Akcje PKO Banku Polskiego SA będące w posiadaniu władz banku

Stan posiadania akcji Banku przez członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA według stanu na dzień 31 grudnia 2009 roku przedstawia poniższa tabela. Wartość nominalna każdej akcji wynosi 1 zł.

Tabela 42. Akcje PKO Banku Polskiego SA będące w posiadaniu władz Banku na dzień 31 grudnia 2009 roku

Lp.	Imię i nazwisko	Liczba posiadanych akcji
I.	Zarząd Banku	
1.	Zbigniew Jagiełło, p.o. Prezesa Zarządu Banku	0
2.	Bartosz Drabikowski, Wiceprezes Zarządu Banku	0
3.	Krzysztof Dresler, Wiceprezes Zarządu Banku	0
4.	Jarosław Myjak, Wiceprezes Zarządu Banku	0
5.	Wojciech Papierak, Wiceprezes Zarządu Banku	3 283
6.	Mariusz Zarzycki, Wiceprezes Zarządu Banku	0
II.	Rada Nadzorcza Banku	
1.	Cezary Banasiński, Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku	0
2.	Tomasz Zganiacz, Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku	0
3.	Jan Bossak, członek Rady Nadzorczej Banku	0
4.	Mirosław Czekaj, członek Rady Nadzorczej Banku	0
5.	Ireneusz Fąfara, członek Rady Nadzorczej Banku	0
6.	Błażej Lepczyński, członek Rady Nadzorczej Banku	0
7.	Alojzy Nowak, członek Rady Nadzorczej Banku	0

5.6 Zarządzanie zasobami ludzkimi w PKO Banku Polskim SA

5.6.1 System motywacyjny PKO Banku Polskiego SA

W PKO Banku Polskim SA funkcjonuje system motywacyjno-premiowy, w którym wysokość wynagrodzenia zmiennego warunkuje poziom realizacji поставionych celów. Sposób wyznaczania celów oraz stosowane miary zależą od rodzaju stanowiska i przynależności do jednej z trzech grup pracowniczych: kierowniczej, szeroko rozumianej sprzedaży oraz wykonawczo-wspierającej. System opiera się przede wszystkim na formule „zarządzania przez cele” (*MbO*). Motywacyjność systemu premiowania jest bezpośrednio związana z procesem wyznaczania celów i zadań premiowych. Dzięki powiązaniu indywidualnego wynagrodzenia z poziomem i jakością wykonania określonych zadań, wzmocniona jest zmienna część wynagrodzenia, stanowiąca dodatkową motywację płacową. System koncentruje się na określaniu zadań, które wyznaczają kierunek rozwoju całej organizacji, a następnie są kaskadowo rozpisywane na cele poszczególnych jednostek organizacyjnych i indywidualnych pracowników.

System motywacyjno – premiowy opiera się na następujących trzech filarach:

- I filar, tzw. MbO (zarządzanie przez cele)**, obejmuje pracowników wyższej kadry kierowniczej, dla których można zdefiniować konkretne cele. *MbO* ma charakter premii zależnej od jakości i stopnia realizacji przypisanych zadań. System skoncentrowany jest na: ustalaniu mierników pożądaných wyników końcowych, ocenie uzyskanych rezultatów w porównaniu do przypisanych celów oraz nagradzaniu w zależności od osiągniętych wyników.
- II filar, tzw. PPI (System Premii Indywidualnej)**, jest formą systemu premiowego zależnego od stopnia wykonania konkretnych zadań sprzedażowych i efektywnościowych. Obejmuje pracowników realizujących zadania biznesowe, głównie w oddziałach detalicznych i centrach korporacyjnych, w których można zdefiniować indywidualne lub zespołowe wymierne zadania premiowe albo istnieje silny związek przyczynowo-skutkowy między działaniami podejmowanymi na danym stanowisku pracy a poziomem realizacji wyników ekonomiczno-finansowych Banku.
- III filar tzw. SPW (System Premiowy Wsparcia)**, jest formą premii-nagrody. Jako typowe rozwiązanie „partycypacyjne” jest wynikiową zrealizowania celów przez osobę zarządzającą daną grupą pracowników (udział dyrektora w realizacji zadań) i jednostką. Z uwagi na charakter pracy, osoby te w sposób pośredni, ale znaczący, wpływają na stopień wykonania zadań swojego przełożonego i własnej organizacji, uczestniczą także w wynikach osiągniętych przez Bank.

5.6.2 Polityka wynagradzania

Polityka wynagradzania realizowana jest w PKO Banku Polskim SA w ramach określonych przepisami wewnętrznymi, w których zgodnie z wymogami przepisów Kodeksu pracy, ustalone są warunki

wynagradzania pracowników Banku i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą. Podstawową regulację w powyższym zakresie stanowi Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy (ZUZP) zawarty z zakładowymi organizacjami związków zawodowych w dniu 28 marca 1994 roku (zmieniony dotychczas 6 protokołami dodatkowymi), zgodnie z którym pracownikom Banku za wykonaną pracę przysługują następujące składniki wynagrodzeń:

1. ustalone wg zasad określonych w ZUZP:
 - 1) wynagrodzenie zasadnicze,
 - 2) dodatki za pracę w godzinach nadliczbowych i w porze nocnej oraz w warunkach szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia,
 - 3) nagrody jubileuszowe za długoletni okres pracy zawodowej,
 - 4) jednorazowe odprawy pieniężne w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy,
2. ustalone wg zasad określonych w odrębnych przepisach wewnętrznych – wydanych z delegacji ZUZP przez Zarząd Banku, w uzgodnieniu z zakładowymi organizacjami związków zawodowych:
 - 1) premie – które są przyznawane od I kwartału 2008 roku wg przebudowanej formuły, opartej na koncepcji zarządzania przez cele (MbO),
 - 2) bonusy roczne za osiągnięte wyniki ekonomiczne Banku,
 - 3) nagrody za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej.

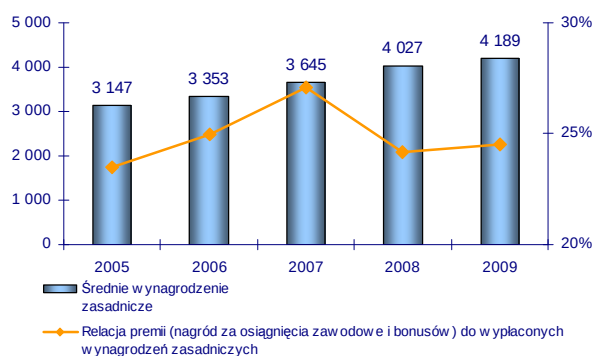
W 2009 roku nie dokonywano zmian systemowych w ZUZP oraz w „Zasadach premiowania” i „Zasadach wypłaty bonusów rocznych”. Uległy natomiast zmianie „Zasady nagradzania pracowników Banku”. Główne zmiany w systemie nagradzania dotyczą:

- 1) zwiększenia środków na nagrody pozostające w dyspozycji dyrektorów Regionalnych Oddziałów Detalicznych (ROD) i dyrektorów Regionalnych Oddziałów Korporacyjnych (ROK),
- 2) ustalenie kompetencji Prezesa Zarządu Banku do tworzenia funduszu nagród konkursowych z przeznaczeniem na wyróżnienia dla laureatów konkursów organizowanych w Banku.

Praktyką przyjętą w PKO Banku Polskim SA jest coroczne podwyższanie wynagrodzeń zasadniczych pracowników – stosownie do możliwości wynikających z określonego planem finansowym Banku poziomu kosztów osobowych oraz z uwzględnieniem wskaźnika planowanego przyrostu średniej płacy miesięcznej, do którego ustalenia na 2009 rok Bank był zobowiązany ustawą z dnia 16 grudnia 1994 roku o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców (ustawa przestaje obowiązywać począwszy od 2010 roku).

Proporcje między stałymi składnikami płacowymi (wynagrodzenia zasadnicze) a zmiennymi (premie nagrody, bonusy) wynoszą odpowiednio ok. 75/25 całkowitego wynagrodzenia. Wysokość premii indywidualnych dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych oraz dla kadry sprzedawców uzależniona jest wprost od kryteriów sprzedażowych i wynikowych, co oznacza, że niewykonanie wymaganych parametrów co najmniej na poziomie oczekiwanym (wyznaczonych, planowanych zadań finansowych, sprzedażowych lub efektywnościowych) powodowała utratę prawa do premii.

Wykres 4. Średnie wynagrodzenie zasadnicze oraz relacja premii do wynagrodzenia zasadniczego (w zł)

5.6.3 Świadczenia na rzecz pracowników

Pomoc udzielona ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (ZFŚS) w 2009 roku pracownikom Banku i byłym pracownikom (emerytom, rencistom, osobom otrzymującym świadczenia przedemerytalne) i członkom ich rodzin przedstawia poniższa tabela.

Tabela 43. Świadczenia z ZFŚS udzielone pracownikom PKO Banku Polskiego SA

Wyszczególnienie	Ilość osób, które skorzystały z pomocy	Łączna kwota udzielonej pomocy w zł
Świadczenia zwrotne*	6 559	80 948 700
Świadczenia bezzwrotne**	54 092	20 837 358
Razem	60 651	101 786 058

* Pożyczki na cele mieszkaniowe

** W tym zapomogi, dofinansowanie do kosztów wypoczynku zorganizowanego i niezorganizowanego, dofinansowanie do imprez kulturalno-oświatowych i sportowo-rekreacyjnych, umorzenia pożyczek, pomoc rzeczowa i inna pomoc bezzwrotna

W 2009 roku – w ramach zaplanowanych kosztów obsługi medycznej pracowników – kontynuowana była nieodpłatna, kompleksowa opieka medyczna. PKO Bank Polski SA zapewniał pracownikom – oprócz świadczeń, do realizacji których zobowiązują pracodawcę przepisy Kodeksu pracy – objęcie również dodatkową opieką medyczną wg zróżnicowanych pakietów usług dedykowanych poszczególnym grupom pracowników. Wszystkie pakiety gwarantowały pracownikom w 2009 roku możliwość korzystania z nielimitowanych konsultacji lekarzy wszystkich specjalności i zleconych badań diagnostycznych. Usługi i świadczenia medyczne realizowane były na podstawie umowy zawartej przez Bank z firmą LUX MED Sp. z o.o., która we współpracy z podwykonawcami, zapewniała świadczenie usług dla wszystkich pracowników Banku zatrudnionych w placówkach zlokalizowanych na terenie całego kraju. Zapewnienie szerokiego zakresu usług medycznych dla wszystkich pracowników (i członków ich rodzin oraz dla emerytów – za ryczałtową odpłatnością) stanowi znaczący element pakietu dodatkowych korzyści związanych z zatrudnieniem w Banku.

5.6.4 Liczba zatrudnionych

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2009 roku w PKO Banku Polskim SA było zatrudnionych 28 548 osób (tj. 27 846 etatów).

Tabela 44. Zatrudnienie w PKO Banku Polskim SA w latach 2005-2009

Jednostka	Zatrudnienie wg stanu na koniec grudnia (w etatach)				
	2005	2006	2007	2008	2009
Regiony detaliczne	22 968	22 264	18 103	17 749	17 563
Regiony korporacyjne	780	748	634	598	595
Centrala	1 972	1 873	2 084	2 261	2 995
specjalistyczne jednostki organizacyjne	7 760	7 070	9 838	8 588	6 694
Razem Bank	33 479	31 955	30 659	29 196	27 846
zmniejszenie zatrudnienia	-	-1 524	-1 296	-1 463	-1 350

W trakcie 2009 roku zwolnieniami z przyczyn nie dotyczących pracowników objęto 1 327 osób. Zwolnienia grupowe wynikały w Banku w szczególności z:

1. dostosowywania wielkości zatrudnienia do zadań realizowanych w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Banku oraz w komórkach organizacyjnych Centrali,
2. wdrażania zmian organizacyjnych skutkujących zmianą zakresu realizowanych zadań,
3. wdrażania nowych technologii informatycznych wspierających obniżenie kosztów działania oraz wzrost efektywności pracy pracowników Banku.

Spory zbiorowe

W okresie, którego dotyczy informacja, w PKO Banku Polskim SA nie miały miejsca spory zbiorowe.

Rozwiązanie, zawieszenie, zawarcie zakładowego lub zbiorowego układu pracy

W okresie, którego dotyczy informacja, w PKO Banku Polskim SA nie nastąpiło rozwiązanie lub zawieszenie ZUZP.

5.6.5 Polityka szkoleniowa

W roku 2009 działalność szkoleniowa – tak jak w poprzednich okresach – była silnie zdeterminowana przez model biznesowy i organizacyjny Banku. Decyzje szkoleniowe uwzględniały dynamiczne zmiany

wewnątrz i w otoczeniu PKO Banku Polskiego SA i koncentrowały się na rozwoju kompetencji zawodowych pracowników, a w tym:

1. na rozszerzaniu i ugruntowaniu wiedzy, w szczególności związanej z:
 - zagadnieniami prawa, ekonomii, finansów,
 - nowoczesnymi rozwiązaniami technologicznymi i informatycznymi,
 - szkoleniami produktowymi,
 - emisją akcji,
2. na doskonaleniu umiejętności, w szczególności związanych z:
 - identyfikacją potrzeb klienta,
 - rozwijaniem postaw pro klientowskich,
 - doskonaleniem technik sprzedażowych,
 - podniesieniem poziomu efektywności pracy,
3. na wspieraniu kadry kierowniczej w doskonaleniu zawodowym w zakresie efektywnego zarządzania zasobami Banku.

Szkoleniom towarzyszyło aktywne angażowanie pracowników w proces samokształcenia oraz w proces dzielenia się wiedzą, a w tym prowadzenie przez trenerów - pracowników Banku, szkoleń wewnętrznych.

W 2009 roku w szkoleniach wzięło udział ogółem 111.007 uczestników, w tym:

- łącznie 55.189 uczestników wzięło udział w szkoleniach wewnętrznych prowadzonych przez trenerów-pracowników Banku oraz w szkoleniach zewnętrznych,
- 55.818 uczestników wzięło udział w szkoleniach *e-learningowych*.

Realizacja większości szkoleń w formule kaskadowej oraz stopniowe wdrażanie szkoleń w formule na odległość przyczyniły się do bardziej efektywnego wykorzystania budżetu przeznaczonego na szkolenia pracowników, nie obniżając przy tym oczekiwanego poziomu nauczania.

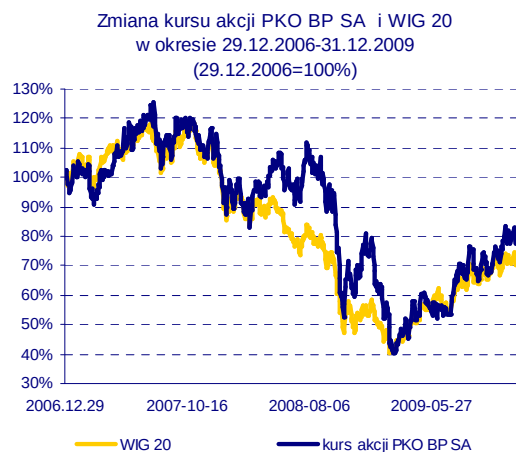
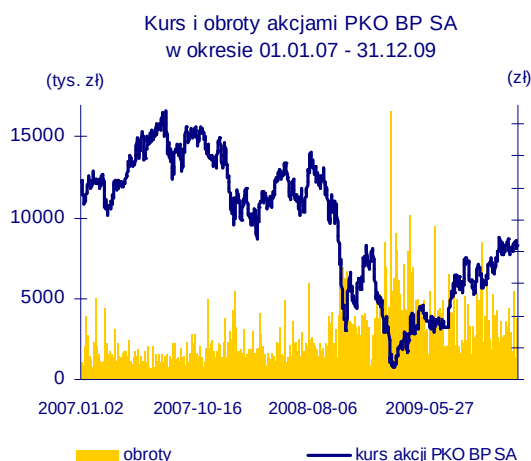

6. RELACJE INWESTORSKIE

6.1 Kurs akcji PKO Banku Polskiego SA i banków konkurencyjnych

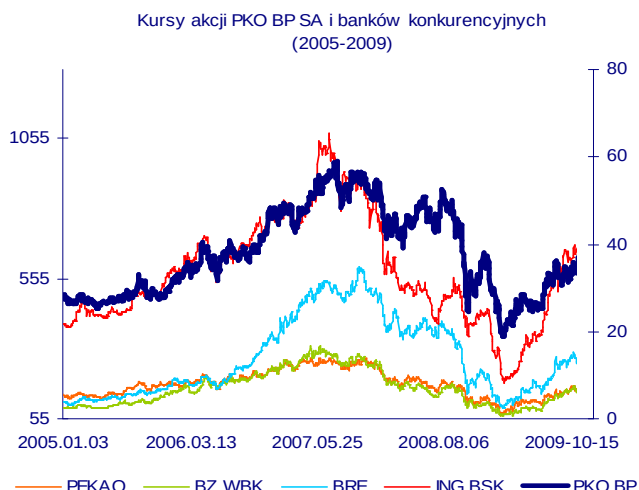
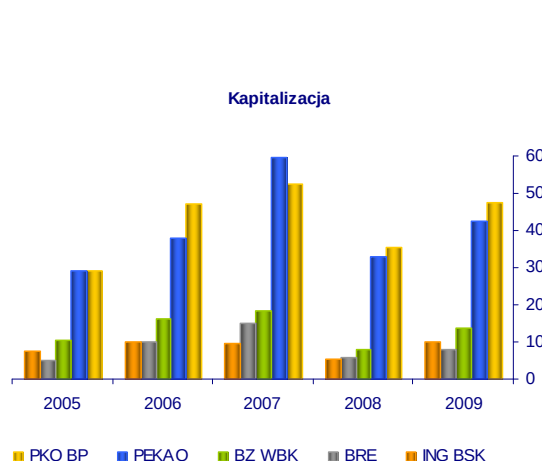
Giełdowa cena akcji PKO Banku Polskiego SA

W 2009 roku kurs akcji PKO Banku Polskiego SA był determinowany przede wszystkim przez koniunkturę na GPW.

Średni kurs akcji PKO Banku Polskiego SA w 2009 roku wyniósł 29,76 zł za akcję, a najwyższy jego poziom 39,30 zł za akcję zanotowano w dniu 16 listopada 2009 roku (dzień publikacji wyników za trzeci kwartał 2009 roku). Wpływ na kształtowanie się cen akcji Banku miały przede wszystkim tendencje koniunktury na GPW, determinowane przez utrzymującą się niestabilną sytuację na rynkach światowych. Średnie dzienne obroty akcjami PKO Banku Polskiego SA w 2009 roku wyniosły 3 457 tys. sztuk, przy czym najwyższy ich poziom (16 576 tys. szt.) zanotowano w dniu 18 lutego 2009 roku.

Kurs akcji oraz kapitalizacja banków konkurencyjnych

6.2 Współpraca z agencjami ratingowymi

Oceny wiarygodności finansowej PKO Banku Polskiego SA są obecnie przyznawane przez cztery agencje ratingowe, przy czym:

- agencja ratingowa *Moody's Investors Service* nadaje Bankowi rating płaćny, zgodnie z własną procedurą oceny banków,

- agencje *Standard & Poor's*, *Capital Intelligence* oraz *Fitch Ratings* przyznają *rating* bezpłatny (nie zamawiany przez Bank), na podstawie dostępnych publikowanych informacji, w tym przede wszystkim raportów śródrocznych i rocznych oraz informacji o Banku udostępnianych podczas bezpośrednich kontaktów przedstawicieli agencji z Bankiem.

Tabela 45. Oceny ratingowe na dzień 31 grudnia 2009 roku

Rating płatny	
Moody's Investors Service	
Długookresowa ocena depozytów w walucie zagranicznej	A2 z perspektywą stabilną
Krótkookresowa ocena depozytów w walucie zagranicznej	Prime-1 z perspektywą stabilną
Długookresowa ocena depozytów w walucie krajowej	A2 z perspektywą stabilną
Krótkookresowa ocena depozytów w walucie krajowej	Prime-1 z perspektywą stabilną
Siła finansowa	C- z perspektywą negatywną
Rating nie zamawiany przez Bank	
Fitch Ratings	
Ocena wsparcia	2
Standard and Poor's	
Długookresowa ocena zobowiązań w walucie krajowej	BBBpi
Capital Intelligence	
Długookresowa ocena zobowiązań w walucie zagranicznej	A-
Krótkookresowa ocena zobowiązań w walucie zagranicznej	A2
Siła w skali krajowej	BBB+
Ocena wsparcia	2
Perspektywa utrzymania oceny	Stabilna

W dniu 18 czerwca 2009 roku agencja ratingowa *Moody's Investors Service Ltd.* („Agencja *Moody's*”) poinformowała Bank o zmianie *ratingów* dla Banku.

Agencja Moody's obniżyła *rating* siły finansowej Banku ("BFSR") z poziomu "C" do poziomu "C-" z perspektywą negatywną. Agencja uzasadniła zmianę *ratingu* przekalibrowaniem modelu oceny ryzyka kredytowego odzwierciedlającym ryzyko negatywnego wpływu na poziom kapitałów banków przy wzroście udziału kredytów zagrożonych.

W następstwie dokonanej weryfikacji oceny wsparcia systemowego, *rating* dla długoterminowych depozytów w walucie krajowej został obniżony z poziomu "Aa2" do poziomu "A2" z perspektywą stabilną.

Jednocześnie *Agencja Moody's* potwierdziła na dotychczasowym poziomie *ratingi* dla długoterminowych depozytów w walucie obcej oraz krótkoterminowych zobowiązań dłużnych i depozytów na poziomie odpowiednio "A2" i "Prime-1".

W tym samym dniu *Agencja Moody's* obniżyła także oceny *ratingowe* czterem największym bankom polskim: Pekao, BZ WBK, BGŻ oraz Bankowi Handlowemu.

Ratingi przyznawane nieodpłatnie przez pozostałe agencje nie uległy zmianie w 2009 roku.

7. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO

7.1 Zasady oraz zakres stosowania ładu korporacyjnego

Zasady ładu korporacyjnego, któremu podlega PKO Bank Polski SA oraz miejsce, gdzie tekst zbioru zasad jest publicznie dostępny

PKO Bank Polski SA stosuje zasady ładu korporacyjnego zawarte w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW” przyjętym w dniu 4 lipca 2007 roku przez Radę Nadzorczą Giełdy Papierów Wartościowych SA w Warszawie uchwałą nr 12/1170/2007.

Wyżej wymieniony tekst zasad ładu korporacyjnego jest publicznie dostępny na stronie internetowej www.corp-gov.gpw.pl, która jest oficjalną stroną Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie poświęconą zagadnieniom ładu korporacyjnego spółek notowanych.

Zakres w jakim PKO Bank Polski SA odstąpił od postanowień zbioru zasad ładu korporacyjnego, o którym mowa powyżej

PKO Bank Polski SA podjął w ciągu 2009 roku niezbędne działania w celu najpełniejszego przestrzegania zasad zawartych w zbiorze zasad pt. „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW”. W opinii Banku, PKO Bank Polski SA nie odstąpił od zasad zawartych w ww. zbiorze.

7.2 Główne cechy stosowanych w PKO Banku Polskim SA systemów kontroli wewnętrznej

Główne cechy stosowanych w PKO Banku Polskim SA systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych

W PKO Banku Polskim SA działa system kontroli wewnętrznej, stanowiący element systemu zarządzania Bankiem, który obejmuje: mechanizmy kontroli, badanie zgodności działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa i przepisami wewnętrznymi PKO Banku Polskiego SA i audyt wewnętrzny. System kontroli wspomaga kontrola wewnętrzna funkcjonalna.

System kontroli wewnętrznej obejmuje cały Bank, w tym jednostki organizacyjne Banku, komórki organizacyjne Centrali i podmioty zależne należące do Grupy Kapitałowej Banku.

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest wspomaganie zarządzania Bankiem, w tym procesów decyzyjnych, przyczyniające się do zapewnienia w szczególności: skuteczności i efektywności działania Banku, wiarygodności sprawozdawczości finansowej oraz zgodności działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa i przepisami wewnętrznymi. W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank identyfikuje ryzyko: związane z każdą operacją, transakcją, produktem i procesem, wynikające ze struktury organizacyjnej PKO Banku Polskiego SA i Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

Mechanizmy kontroli, obejmują sposób wykonywania zadań w Banku, w tym w szczególności: kompetencje, zasady, limity i procedury dotyczące działalności prowadzonej przez PKO Bank Polski SA oraz czynności kontrolne wykonywane przez pracowników i ich przełożonych, dotyczące prowadzonej działalności. Mechanizmy mają charakter kontrolny i wbudowane są zarówno w przepisy wewnętrzne, jak i system informatyczny PKO Banku Polskiego SA.

Celem audytu wewnętrznego wykonywanego przez Departament Audytu Wewnętrznego jest dostarczenie Zarządowi i Radzie Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA niezależnych i obiektywnych informacji i ocen, w szczególności w zakresie:

- adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym efektywności mechanizmów kontroli,
- systemu zarządzania PKO Bankiem Polskim SA, w tym skuteczności zarządzania ryzykiem,
- wiarygodności, kompletności i aktualności sprawozdawczości finansowej i informacji zarządczych,
- zgodności działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa i przepisami wewnętrznymi PKO Banku Polskiego SA

oraz wskazywanie kierunków działań wpływających na podniesienie jakości i efektywności, w tym przeprowadzanie instruktażu w zakresie objętym audytem w badanej jednostce, badanej spółce lub w badanym podmiocie zewnętrznym, dotyczącego w szczególności sposobu usunięcia nieprawidłowości i prawidłowego wykonywania zadań.

Audyty przeprowadzane są na podstawie planu audytu (trzyletniego i rocznego) opracowywanego m.in. w oparciu o informacje z wcześniejszych audytów, informacje dotyczące funkcjonowania PKO Banku Polskiego SA, zidentyfikowane ryzyko występujące w poszczególnych obszarach działania

i realizowanych procesach (w tym w procesie sporządzania sprawozdań finansowych), a także w oparciu o powszechnie obowiązujące przepisy.

Zgodność działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa i przepisami wewnętrznymi oraz przyjętymi standardami postępowania podlega sprawdzeniu i weryfikacji w ramach kontroli wewnętrznej funkcjonalnej oraz audytu wewnętrznego przez Departament Audytu Wewnętrznego.

Kontrola wewnętrzna funkcjonalna realizowana była w Banku w 2009 roku:

- na etapie prac legislacyjnych, poprzez zapewnienie zgodności przepisów wewnętrznych z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, w tym przez określenie w przepisach wewnętrznych odpowiednich mechanizmów kontrolnych, gwarantujących prawidłową realizację procesów, zadań,
- przez pracowników, w toku wykonywanych przez nich czynności związanych z zakresem działania komórek i jednostek organizacyjnych,
- na etapie sprawdzenia, przez kadrę kierowniczą i osoby przez nich upoważnione, poprawności wykonywanych zadań przez podległych pracowników, w szczególności ich zgodności z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa i przepisami wewnętrznymi oraz normami ostrożnościowymi.

Funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych opierają się na wbudowanych w funkcjonalność systemów sprawozdawczych mechanizmach kontroli oraz na stosowaniu w sposób ciągły weryfikacji zgodności z księgami rachunkowymi i innymi dokumentami będącymi podstawą sprawozdań finansowych oraz obowiązującymi przepisami w zakresie zasad rachunkowości i sporządzania sprawozdań finansowych.

Proces sporządzania sprawozdań finansowych jest cyklicznie poddawany wielostopniowej kontroli funkcjonalnej, w szczególności w zakresie poprawności uzgodnień rachunkowych, analizy merytorycznej i rzetelności informacji. Zgodnie z przepisami wewnętrznymi, sprawozdania finansowe są akceptowane przez Zarząd PKO Banku Polskiego SA oraz Komitet Audytu powołany przez Radę Nadzorczą PKO Banku Polskiego SA w 2006 roku.

Informacje zawarte w sprawozdaniach finansowych sporządzane są zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, z uwzględnieniem dostępnych danych.

Informacje dotyczące celów i zasad zarządzania ryzykiem oraz ilościowe informacje dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka zawierane są w rocznych i półrocznych sprawozdaniach finansowych. Obejmują one:

- ryzyko kredytowe (w tym ryzyko koncentracji kredytowej),
- ryzyko rynkowe (ryzyko stopy procentowej, walutowe, instrumentów pochodnych, ryzyko kredytowe instytucji finansowych oraz ryzyko płynności),
- ryzyko operacyjne,
- adekwatność kapitałową.

W cyklu rocznym, w dokumencie odrębnym od sprawozdania finansowego, ujawniany jest pełny zakres informacji dotyczących adekwatności kapitałowej, zgodnie z uchwałą nr 385/2008 KNF. Aktualnie na stronie internetowej PKO Banku Polskiego SA w dziale „Relacje Inwestorskie” dostępny jest ostatni raport „Adekwatność kapitałowa i zarządzanie ryzykiem (Filar III) w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA według stanu na 31 grudnia 2008 roku”.

7.3 Liczba akcji oraz akcjonariusze PKO Banku Polskiego SA

Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji wraz ze wskazaniem liczby posiadanych przez te podmioty akcji, ich procentowego udziału w kapitale zakładowym, liczby głosów z nich wynikających i ich procentowego udziału w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu

Zgodnie z wiedzą PKO Banku Polskiego SA akcjonariuszami posiadającymi bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji (co najmniej 5%) są dwa podmioty: Skarb Państwa i Bank Gospodarstwa Krajowego, posiadające na dzień 31 grudnia 2009 roku odpowiednio 512.406.927 i 128.102.731 akcji PKO Banku Polskiego SA.

Udział procentowy Skarbu Państwa i Banku Gospodarstwa Krajowego w kapitale zakładowym PKO Banku Polskiego SA wynosi odpowiednio 40,99% i 10,25% i jest zgodny z udziałem procentowym w liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu PKO Banku Polskiego SA.

Tabela 46. Struktura akcjonariatu PKO Banku Polskiego SA

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2009 r.		Stan na 31.12.2008 r.		Zmiana r/r	
	liczba akcji	udział w głosach na WZ	liczba akcji	udział w głosach na WZ	liczby akcji	udziału w głosach na WZ (pp.)
Skarb Państwa	512 406 927	40,99%	512 435 409	51,24%	-28 482	-10,25
Bank Gospodarstwa Krajowego	128 102 731	10,25%	0	0,00%	128 102 731	10,25
Pozostali akcjonariusze	609 490 342	48,76%	487 564 591	48,76%	121 925 751	0
RAZEM	1 250 000 000	100,00%	1 000 000 000	100,00%	250 000 000	0

Posiadacze wszelkich papierów wartościowych, które dają specjalne uprawnienia kontrolne, wraz z opisem tych uprawnień

Dla posiadaczy papierów wartościowych PKO Banku Polskiego SA nie wynikają z tych papierów jakiegokolwiek specjalne uprawnienia kontrolne.

Ograniczenia odnośnie wykonywania praw głosu, takich jak ograniczenie wykonywania prawa głosu przez posiadaczy określonej części lub liczby głosów, ograniczenia czasowe dotyczące wykonywania prawa głosu lub zapisy, zgodnie z którymi, przy współpracy spółki, prawa kapitałowe związane z papierami wartościowymi są oddzielone od posiadania papierów wartościowych

W PKO Banku Polskim SA nie funkcjonują ograniczenia odnośnie wykonywania praw głosu, takie jak ograniczenie wykonywania prawa głosu przez posiadaczy określonej części lub liczby głosów, ograniczenia czasowe dotyczące wykonywania prawa głosu lub zapisy, zgodnie z którymi, przy współpracy PKO Banku Polskiego SA, prawa kapitałowe związane z papierami wartościowymi są oddzielone od posiadania papierów wartościowych.

Ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności papierów wartościowych PKO Banku Polskiego SA

Zgodnie z § 6 ust. 2 Statutu PKO Banku Polskiego SA, zamiana akcji imiennych serii A w liczbie 510.000.000 na akcje na okaziciela oraz przeniesienie tych akcji wymaga zgody wyrażonej w uchwale Rady Ministrów. Uzyskanie powyższej zgody powoduje wygaśnięcie wymienionych ograniczeń w zakresie, w jakim zgoda została udzielona.

7.4 Statut oraz sposób działania Walnego Zgromadzenia PKO Banku Polskiego SA

Zasady zmian statutu PKO Banku Polskiego SA

Zasady zmian w Statucie PKO Banku Polskiego SA są zgodne z przepisami kodeksu spółek handlowych oraz ustawy Prawo bankowe. Statut nie wprowadza regulacji odmiennych lub szczegółowych w stosunku do ww. regulacji.

Sposób działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania, w szczególności zasady wynikające z regulaminu walnego zgromadzenia, jeżeli taki regulamin został uchwalony, o ile informacje w tym zakresie nie wynikają wprost z przepisów prawa

Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego SA odbywa się jako zwyczajne lub nadzwyczajne, zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych i Statutu na zasadach określonych w Regulaminie Walnego Zgromadzenia.

Do zasadniczych kompetencji Walnego Zgromadzenia, oprócz innych spraw zastrzeżonych w powszechnie obowiązujących przepisach prawa, należy podejmowanie uchwał w następujących sprawach:

- powoływania oraz odwoływania członków Rady Nadzorczej,
- zatwierdzania Regulaminu Rady Nadzorczej,
- ustalania trybu umorzenia akcji oraz wysokości wynagrodzenia za umarzone akcje,
- tworzenia i likwidacji funduszy specjalnych tworzonych z zysku netto,
- zbycia przez PKO Bank Polski SA nieruchomości lub użytkowania wieczystego nieruchomości, na których prowadzona jest działalność PKO Banku Polskiego SA,
- emisji obligacji zamiennych na akcje lub innych instrumentów uprawniających do nabycia lub objęcia akcji PKO Banku Polskiego SA.

Do udziału w Walnym Zgromadzeniu mają prawo uprawnieni z akcji imiennych, zastawnicy i użytkownicy, którym przysługuje prawo głosu, wpisani do księgi akcyjnej w dniu rejestracji oraz posiadacze akcji na okaziciela jeżeli byli akcjonariuszami Banku w dniu rejestracji i zwrócili się w ustawowym terminie wskazanym w ogłoszeniu o zwołaniu Walnego Zgromadzenia do podmiotu prowadzącego ich rachunki papierów wartościowych o wystawienie imiennego zaświadczenia o prawie uczestnictwa w walnym zgromadzeniu.

Akcjonariusz będący osobą fizyczną może uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocnika. Akcjonariusz nie będący osobą fizyczną może uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu przez osobę uprawnioną do składania oświadczeń woli w jego imieniu lub przez pełnomocnika.

Pełnomocnictwo powinno być, pod rygorem nieważności, sporządzone w formie pisemnej i dołączone do protokołu Walnego Zgromadzenia lub udzielone w postaci elektronicznej. Prawo do reprezentowania akcjonariusza nie będącego osobą fizyczną powinno wynikać z okazanego przy sporządzaniu listy obecności odpisu właściwego rejestru (składanego w oryginale lub kopii potwierdzonej za zgodność z oryginałem przez notariusza), ewentualnie ciągu pełnomocnictw. Osoba (osoby) udzielające pełnomocnictwa w imieniu akcjonariusza nie będącego osobą fizyczną powinny być uwidocznione w aktualnym odpisie z właściwego dla danego akcjonariusza rejestru.

Członek Zarządu i pracownik PKO Banku Polskiego SA mogą być pełnomocnikami akcjonariuszy na Walnym Zgromadzeniu PKO Banku Polskiego SA.

Dokumentacja, która ma być przedstawiona Walnemu Zgromadzeniu wraz z projektami uchwał zamieszczana jest na stronie internetowej Banku od dnia zwołania Walnego Zgromadzenia. Uwagi Zarządu Banku lub Rady Nadzorczej Banku dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad przed terminem Walnego Zgromadzenia dostępne są na stronie internetowej Banku niezwłocznie po ich sporządzeniu.

Akcjonariusz lub akcjonariusze reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego Banku mogą żądać umieszczenia określonych spraw w porządku obrad Walnego Zgromadzenia. Żądanie powinno zostać zgłoszone Zarządowi Banku nie później niż na dwadzieścia jeden dni przed wyznaczonym terminem zgromadzenia. Żądanie powinno zawierać uzasadnienie lub projekt uchwały dotyczącej proponowanego punktu porządku obrad. Żądanie może zostać złożone w postaci elektronicznej.

Akcjonariusz lub akcjonariusze PKO Banku Polskiego SA reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego mogą przed terminem Walnego Zgromadzenia zgłaszać Bankowi na piśmie lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad. Ponadto, każdy z akcjonariuszy może podczas Walnego Zgromadzenia zgłaszać projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad.

Zdjęcie z porządku obrad bądź zaniechanie rozpatrywania sprawy umieszczonej w porządku obrad na wniosek akcjonariuszy wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia podjętej większością $\frac{3}{4}$ głosów, po uprzednio wyrażonej zgodzie przez wszystkich obecnych na Walnym Zgromadzeniu akcjonariuszy, którzy wnosili o umieszczenie w porządku obrad tej sprawy.

Uchwały Walnego Zgromadzenia podejmowane są bezwzględną większością głosów, o ile powszechnie obowiązujące przepisy prawa lub postanowienia Statutu PKO Banku Polskiego SA nie stanowią inaczej.

Walne Zgromadzenie podejmuje uchwały w głosowaniu jawnym z zastrzeżeniem, że głosowanie tajne zarządza się:

- przy wyborach,
- nad wnioskami o odwołanie członków organów PKO Banku Polskiego SA lub likwidatorów,
- nad wnioskami o pociągnięcie do odpowiedzialności członków organów PKO Banku Polskiego SA lub likwidatorów,
- w sprawach osobowych,
- na żądanie choćby jednego z akcjonariuszy, obecnych lub reprezentowanych na Walnym Zgromadzeniu,
- w innych przypadkach określonych w powszechnie obowiązujących przepisach prawa.

Akcjonariusz nie może ani osobiście, ani przez pełnomocnika, ani jako pełnomocnik innej osoby głosować nad uchwałami dotyczącymi jego odpowiedzialności wobec PKO Banku Polskiego SA

z jakiegokolwiek tytułu, w tym udzielenia absolutorium, zwolnienia ze zobowiązania wobec PKO Banku Polskiego SA oraz sporu pomiędzy nim a PKO Bankiem Polskim SA.

Akcjonariusze mają prawo, za pośrednictwem Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia, zadawać pytania członkom Zarządu i Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA, biegłemu rewidentowi PKO Banku Polskiego SA oraz osobom, których uczestnictwo w Walnym Zgromadzeniu Rada Nadzorcza lub Zarząd PKO Banku Polskiego SA uzna za niezbędną.

Każdy akcjonariusz ma prawo do jednego wystąpienia i jednej repliki w dyskusji nad każdym z punktów porządku obrad. Akcjonariusze mogą zgłaszać w trakcie dyskusji wnioski o zamknięcie listy mówców oraz o zamknięcie dyskusji nad rozpatrywanym punktem porządku obrad.

7.5 Rada Nadzorcza oraz Zarząd PKO Banku Polskiego SA w okresie sprawozdawczym

Zasady dotyczące powoływania i odwoływania osób zarządzających oraz ich uprawnień, w szczególności prawo podjęcia decyzji o emisji lub wykupie akcji

Zgodnie z § 19 ust. 1 i 2 Statutu PKO Banku Polskiego SA członkowie Zarządu powoływani są przez Radę Nadzorczą na wspólną trzyletnią kadencję. Stosownie do § 19 ust. 4 Statutu PKO Banku Polskiego SA, Członek Zarządu może być odwołany wyłącznie z ważnych powodów.

Zgodnie z § 20 ust. 1 Statutu PKO Banku Polskiego SA do kompetencji Zarządu należą wszelkie sprawy związane z prowadzeniem spraw PKO Banku Polskiego SA, nie zastrzeżone powszechnie obowiązującymi przepisami prawa lub postanowieniami Statutu PKO Banku Polskiego SA dla Walnego Zgromadzenia lub Rady Nadzorczej, w tym nabycie i zbycie nieruchomości, udziału w nieruchomości lub użytkowania wieczystego, które nie wymagają zgody Walnego Zgromadzenia zgodnie z § 9 ust. 1 pkt 5 Statutu PKO Banku Polskiego SA.

Zgodnie z § 20 ust. 2 Statutu PKO Banku Polskiego SA do kompetencji Zarządu należy podejmowanie decyzji o zaciągnięciu zobowiązań lub rozporządzeniu aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5% funduszy własnych, z zastrzeżeniem kompetencji Walnego Zgromadzenia, określonych w § 9 Statutu PKO Banku Polskiego SA lub Rady Nadzorczej, określonych w § 15 Statutu PKO Banku Polskiego SA.

Skład osobowy i zmiany, które w nim zaszły w ciągu ostatniego roku obrotowego oraz opis działania organów zarządzających, nadzorujących lub administrujących PKO Bankiem Polskim SA oraz ich komitetów

Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego SA

Rada Nadzorcza składa się z 6 do 11 członków powoływanych na wspólną trzyletnią kadencję. Członkowie Rady Nadzorczej są powoływani i odwoływani przez Walne Zgromadzenie.

W dniu 26 lutego 2008 roku na podstawie § 11 ust. 1 Statutu PKO Banku Polskiego SA, Skarb Państwa, jako „Uprawniony Akcjonariusz” ustalił liczbę członków Rady nadzorczej na 7 osób.

W 2009 roku skład Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA przedstawiał się następująco:

Tabela 47. Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego SA (skład wg stanu na 31.12.2009 roku)

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja	Data powołania (odwołania)
1.	Cezary Banasiński	Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku	powołany 20 kwietnia 2009 r. do końca obecnej kadencji Rady Nadzorczej Banku (rozpoczęta w dniu 20 maja 2008 r.) Minister Skarbu Państwa wyznaczył Członka Rady Nadzorczej Banku C. Banasińskiego na Przewodniczącą Rady Nadzorczej Banku
2.	Tomasz Zganiacz	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku	powołany 31 sierpnia 2009 r. do końca obecnej kadencji Rady Nadzorczej Banku Minister Skarbu Państwa wyznaczył Członka Rady Nadzorczej Banku T. Zganiacza na Wiceprzewodniczącą Rady Nadzorczej Banku
3.	Jan Bossak	Członek Rady Nadzorczej Banku	powołany 26.02.2008 r. na kadencję, która zakończyła się 19.05.2008 r. i na obecną kadencję Rady Nadzorczej Banku
4.	Mirosław Czekaj	Członek Rady Nadzorczej Banku	powołany 31 sierpnia 2009 r. do końca obecnej kadencji Rady Nadzorczej Banku
5.	Ireneusz Fąfara	Członek Rady Nadzorczej Banku	powołany 31 sierpnia 2009 r. do końca obecnej kadencji Rady Nadzorczej Banku
6.	Błażej Lepczyński	Członek Rady Nadzorczej Banku	powołany 20 kwietnia 2009 r. do końca obecnej kadencji Rady Nadzorczej Banku
7.	Alojzy Zbigniew Nowak	Członek Rady Nadzorczej Banku	powołany 31 sierpnia 2009 r. do końca obecnej kadencji Rady Nadzorczej Banku

Tabela 48. Zmiany w składzie Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA w 2009 roku

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja	Data powołania (odwołania)
1.	Marzena Piszczyk	Przewodnicząca Rady Nadzorczej Banku	powołana 26.02.2008 r. na kadencję, która zakończyła się 19.05.2008 r. i na obecną kadencję Rady Nadzorczej Banku 31 sierpnia 2009 r. złożyła rezygnację z członkostwa w Radzie Nadzorczej Banku
2.	Eligiusz Jerzy Krześniak	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku	powołany 26.02.2008 r. na kadencję, która zakończyła się 19.05.2008 r. i na obecną kadencję Rady Nadzorczej Banku 20 kwietnia 2009 r. złożył rezygnację z członkostwa w Radzie Nadzorczej Banku
3.	Jacek Gdański	Członek Rady Nadzorczej Banku	powołany 20 kwietnia 2009 r. do końca obecnej kadencji Rady Nadzorczej Banku 21 sierpnia 2009 r. złożył rezygnację z członkostwa w Radzie Nadzorczej Banku
4.	Błażej Lepczyński	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku do 31 sierpnia 2009 r. Członek Rady Nadzorczej Banku	powołany 20 kwietnia 2009 r. do końca obecnej kadencji Rady Nadzorczej Banku 31 sierpnia 2009 r. złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprzewodniczącą Rady Nadzorczej Banku pozostając jednocześnie w składzie Rady Nadzorczej Banku
5.	Jerzy Osiatyński	Członek Rady Nadzorczej Banku	powołany 26.02.2008 r. na kadencję, która zakończyła się 19.05.2008 r. i na obecną kadencję Rady Nadzorczej Banku 20 kwietnia 2009 r. odwołany ze składu Rady Nadzorczej Banku
6.	Urszula Pałaszek	Członek Rady Nadzorczej Banku	powołana 26.02.2008 r. na obecną kadencję Rady Nadzorczej Banku 20 kwietnia 2009 r. odwołana ze składu Rady Nadzorczej Banku
7.	Roman Sobiecki	Członek Rady Nadzorczej Banku	powołany 26.02.2008 r. na kadencję, która zakończyła się 19.05.2008 r. i na obecną kadencję Rady Nadzorczej Banku 20 kwietnia 2009 r. odwołany ze składu Rady Nadzorczej Banku
8.	Jerzy Stachowicz	Członek Rady Nadzorczej Banku	powołany 20 kwietnia 2009 r. do końca obecnej kadencji Rady Nadzorczej Banku 31 sierpnia 2009 r. odwołany ze składu Rady Nadzorczej Banku
9.	Ryszard Wierzbą	Członek Rady Nadzorczej Banku	powołany 26.02.2008 r. na kadencję, która zakończyła się 19.05.2008 r. i na obecną kadencję Rady Nadzorczej Banku 31 sierpnia 2009 r. odwołany ze składu Rady Nadzorczej Banku

Rada Nadzorcza działa na podstawie Regulaminu uchwalonego przez Radę Nadzorczą i zatwierdzonego przez Walne Zgromadzenie. Posiedzenia Rady Nadzorczej odbywają się co najmniej raz na kwartał.

Rada Nadzorcza podejmuje uchwały bezwzględną większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków Rady Nadzorczej, w tym przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej, z wyjątkiem uchwał w sprawach, dla podjęcia których oprócz wskazanego kworum wymagana jest większość kwalifikowana wynosząca 2/3 głosów. W głosowaniu nie uczestniczą członkowie Rady Nadzorczej, których dotyczy sprawa poddana pod głosowanie.

Do kompetencji Rady Nadzorczej, oprócz uprawnień i obowiązków przewidzianych w powszechnie obowiązujących przepisach prawa i postanowieniach Statutu PKO Banku Polskiego SA, należy podejmowanie uchwał dotyczących w szczególności:

- zatwierdzania strategii PKO Banku Polskiego SA i uchwalonego przez Zarząd rocznego planu finansowego,
- wyznaczania podmiotu dokonującego badania lub przeglądu sprawozdań finansowych oraz wyrażanie zgody na zawieranie umów z takim podmiotem lub podmiotami z nim powiązanymi,
- uchwalania Regulaminu Rady Nadzorczej oraz Regulaminu wykorzystania kapitału rezerwowego,
- powołania i odwołania Prezesa Zarządu oraz, na wniosek Prezesa Zarządu, wiceprezesów oraz innych członków Zarządu, a także zawieszania w czynnościach członków Zarządu oraz delegowania członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu,
- zatwierdzania uchwalonych przez Zarząd Regulaminów: Zarządu, gospodarowania funduszami specjalnymi tworzonymi z zysku netto, organizacyjnego PKO Banku Polskiego SA,
- wyrażania uprzedniej zgody na czynności spełniające określone kryteria, w tym m.in. na nabycie i zbycie środków trwałych oraz nieruchomości, założenie spółki, objęcie lub nabycie udziałów i akcji, zawarcie przez PKO Bank Polski SA transakcji z podmiotem powiązanym,
- występowania do Komisji Nadzoru Finansowego z wnioskiem o wyrażenie zgody na powołanie dwóch członków Zarządu, w tym Prezesa Zarządu.

W 2009 roku przy Radzie Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA działały następujące komitety:

- 1) Komitet Audytu Rady Nadzorczej,
- 2) Komitet Informatyzacji (do dnia 14 września 2009 roku),
- 3) Komitet ds. wdrażania Strategii (do dnia 14 września 2009 roku).

Każdy z komitetów składa się z co najmniej trzech członków powoływanych przez Radę Nadzorczą PKO Banku Polskiego SA spośród swojego grona.

Posiedzenia komitetów odbywają się w trybie zwyczajnym i są zwoływane przez przewodniczącego Komitetu z własnej inicjatywy, na wniosek członka Komitetu lub przewodniczącego Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA.

W trybie nadzwyczajnym posiedzenia komitetów są zwoływane przez przewodniczącego Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA z jego inicjatywy lub na wniosek członka Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA lub Zarządu PKO Banku Polskiego SA. Posiedzenia są protokołowane, a przewodniczący komitetu przedkłada Radzie Nadzorczej na jej najbliższym posiedzeniu uchwały, wnioski i rekomendacje komitetu.

Każdy komitet składa Radzie Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA sprawozdanie roczne ze swej działalności, przy czym Komitet Audytu Rady Nadzorczej oraz Komitet Informatyzacji Banku składają je w terminie umożliwiającym uwzględnienie treści tego sprawozdania w rocznej ocenie sytuacji finansowej PKO Banku Polskiego SA.

Komitet Audytu Rady Nadzorczej, do którego zadań należy w szczególności:

- monitorowanie:
 - ⇒ procesu sprawozdawczości finansowej Banku i Grupy Kapitałowej Banku (w tym okresowych i rocznych sprawozdań finansowych (jednostkowych i skonsolidowanych)),
 - ⇒ skuteczności systemów kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem,
 - ⇒ wykonywania czynności rewizji finansowej,
 - ⇒ niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych,
- rekomendowanie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych oraz przeprowadzenia czynności rewizji finansowej Banku Radzie Nadzorczej,
- przygotowywanie dla Rady Nadzorczej rekomendacji dotyczących oceny wniosków Zarządu co do podziału zysku (w tym w szczególności polityki dywidendowej) i emisji papierów wartościowych,

- opiniowanie planu audytów wewnętrznych w Banku oraz przepisów wewnętrznych, dotyczących funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w Banku,
- przegląd systemu rachunkowości zarządczej,
- wykonywanie czynności doradczych na rzecz Rady Nadzorczej w zakresie badania sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej Banku,
- rozpatrywanie składanych przez podmiot upoważniony do badania sprawozdań finansowych:
 - ⇒ pisemnych informacji o istotnych kwestiach dotyczących czynności rewizji finansowej, w tym w szczególności o znaczących nieprawidłowościach systemu kontroli wewnętrznej Banku w odniesieniu do procesu sprawozdawczości finansowej,
 - ⇒ oświadczenia potwierdzającego niezależność podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych i niezależność biegłych rewidentów wykonujących czynności rewizji finansowej,
 - ⇒ informacji dotyczących usług, o których mowa w art. 48 ust. 2 ustawy z dnia 7 maja 2009 roku o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym, świadczonych na rzecz Banku.

Komitet Informatyzacji Banku (rozwiązany z dniem 14 września 2009 roku) został ustanowiony w celu sprawowania nadzoru nad funkcjonowaniem informatyki i telekomunikacji w PKO Banku Polskim SA, w tym wprowadzeniem Zintegrowanego Systemu Informatycznego. Do zadań Komitetu należało w szczególności opiniowanie strategii kierunków informatyzacji PKO Banku Polskiego SA oraz analiza postępu prac nad wprowadzeniem strategicznych rozwiązań informatycznych.

Komitet Strategii Banku (rozwiązany z dniem 14 września 2009 roku) został ustanowiony w celu stałego pełnienia czynności nadzorczych w zakresie wdrażania Strategii PKO Banku Polskiego SA. Do zadań Komitetu należała w szczególności analiza przebiegu prac związanych z wdrażaniem inicjatyw strategicznych, ocena rezultatów wdrażania inicjatyw strategicznych, proponowanie działań uzupełniających lub korygujących oraz omawianie wszelkich problemów i wątpliwości wynikających z analizy przebiegu procesu wdrażania Strategii Banku.

Zarząd PKO Banku Polskiego SA

Zarząd składa się z 3 do 9 członków, powoływanych na wspólną trzyletnią kadencję przez Radę Nadzorczą. Powołanie dwóch członków Zarządu, w tym Prezesa Zarządu, wymaga zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

Tabela 49. Zarząd PKO Banku Polskiego SA (skład wg stanu na 31.12.2009 roku)

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja	Data powołania
1.	Zbigniew Jagiełło	p.o. Prezesa Zarządu Banku	W dniu 14 września 2009 r. Rada Nadzorcza Banku powołała z dniem 1 października 2009 r. Pana Zbigniewa Jagiełło do pełnienia funkcji Prezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na wspólną kadencję Zarządu rozpoczętą z dniem 20 maja 2008 r. Od dnia 1 października 2009 r. do dnia wyrażenia przez Komisję Nadzoru Finansowego zgody na pełnienie przez Pana Zbigniewa Jagiełło funkcji Prezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA, Rada Nadzorcza Banku powierzyła Panu Zbigniewowi Jagiełło pełnienie obowiązków Prezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA.
2.	Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu Banku	20 maja 2008 r. powołany do pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku na wspólną kadencję Zarządu rozpoczętą z tym dniem.
3.	Krzysztof Dresler	Wiceprezes Zarządu Banku	20 maja 2008 r. powołany z dniem 1 lipca 2008 r. do pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku na wspólną kadencję Zarządu rozpoczętą z dniem 20 maja 2008 r. 27 października 2008 r. Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na powołanie Pana Krzysztofa Dreslera na stanowisko członka Zarządu Banku.
4.	Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu Banku	9 grudnia 2008 r. powołany z dniem 15 grudnia 2008 r. do pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku na wspólną kadencję Zarządu rozpoczętą z dniem 20 maja 2008 r.
5.	Wojciech Papierak	Wiceprezes Zarządu Banku	20 maja 2008 r. powołany z dniem 1 lipca 2008 r. do pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku na wspólną kadencję Zarządu rozpoczętą z dniem 20 maja 2008 r. 7 lipca 2009 r. Rada Nadzorcza Banku powierzyła Panu Wojciechowi Papierakowi, Wiceprezesowi Zarządu Banku pełnienie obowiązków Prezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA, do czasu wyboru Prezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA.
6.	Mariusz Zarzycki	Wiceprezes Zarządu Banku	14 września 2009 r. Rada Nadzorcza Banku uchyliła z dniem 1 października 2009 r. uchwałę nr 75/2009 Rady Nadzorczej Banku z dnia 7 lipca 2009 r. w sprawie powierzenia pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA. 20 maja 2008 r. powołany z dniem 1 września 2008 r. do pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku na wspólną kadencję Zarządu rozpoczętą z dniem 20 maja 2008 r.

Tabela 50. Zmiany w składzie Zarządu PKO Banku Polskiego SA w 2009 roku

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja	Data powołania
1.	Jerzy Pruski	Prezes Zarządu Banku	11 kwietnia 2008 r. Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego SA powołała Pana Jerzego Pruskiego do pełnienia funkcji Prezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA z dniem 20 maja 2008 r. na wspólną kadencję Zarządu rozpoczynającą się z tym dniem. Rada Nadzorcza powierzyła Panu Jerzemu Pruskiemu pełnienie obowiązków Prezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA od dnia 20 maja 2008 r. do dnia wyrażenia przez Komisję Nadzoru Finansowego zgody na pełnienie przez niego funkcji Prezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA. 17 czerwca 2008 r. Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na pełnienie przez Pana Jerzego Pruskiego funkcji prezesa Zarządu Banku.
3.	Tomasz Mironczuk	Wiceprezes Zarządu Banku	7 lipca 2009 r. odwołany z funkcji Prezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA. 20 maja 2008 r. powołany do pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku na wspólną kadencję Zarządu rozpoczętą z tym dniem. 7 lipca 2009 r. odwołany z funkcji Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA.

Tabela 51. Inne funkcje pełnione przez członków Zarządu PKO Banku Polskiego SA w okresie sprawozdawczym

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja
1.	Bartosz Drabikowski Wiceprezes Zarządu Banku	Przewodniczący Komitetu ds. Wydatków od 20.05.2008 r.
		Wiceprzewodniczący Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami PKO Banku Polskiego SA od 20.05.2008 r.
		Wiceprzewodniczący Komitetu Sterującego ds. ZSI od 20.05.2008 r.
		Przewodniczący Komitetu Sterującego projektem Model Operacyjnego Wsparcia Sprzedaży Detalicznej od 2.07.2009 r. do 31.12.2009 r.
		Z-ca Przewodniczącego Komitetu Sterującego ds. działań dostosowawczych Banku do wymagań dyrektywy o wymogach kapitałowych i wymagań Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 39 (od 1.01.2009 r. do 23.06.2009 r. – data ostatniego posiedzenia KS).
2.	Krzysztof Dresler Wiceprezes Zarządu Banku	Przewodniczący Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami PKO Banku Polskiego SA od 1.07.2008 r.
		Przewodniczący Komitetu Kredytowego Banku od 1.07.2008 r.
		Wiceprzewodniczący Komitetu Sterującego ds. ZSI od 1.07.2008 r.
		Przewodniczący Komitetu Sterującego ds. działań dostosowawczych Banku do wymagań dyrektywy o wymogach kapitałowych i wymagań Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 39 (od 1.01.2009 r. do 23.06.2009 r. – data ostatniego posiedzenia KS)
		Wiceprzewodniczący Komitetu ds. Wydatków od 11.05.2009 r. do 20.12.2009 r.
3.	Jarosław Myjak Wiceprezes Zarządu Banku	Wiceprzewodniczący Komitetu Kredytowego Banku od 15.12.2008 r.
4.	Wojciech Papierak Wiceprezes Zarządu Banku	Wiceprzewodniczący Komitetu ds. Wydatków od 1.04.2008 r. do 10.05.2009 r.
		Członek Komitetu Projektu ZSI od 1.07.2008 r.
		Wiceprzewodniczący Komitetu Sterującego projektem Model Operacyjnego Wsparcia Sprzedaży Detalicznej od 2.07.2009 r. do 31.12.2009 r.
		Wiceprzewodniczący Komitetu Sterującego ds. ZSI od 1.07.2008 r.
5.	Mariusz Zarzycki Wiceprezes Zarządu Banku	Członek Komitetu ds. Wydatków od 10.08.2009 r. do 20.12.2009 r.
		Wiceprzewodniczący Komitetu ds. Wydatków od 21.12.2009 r.
		Przewodniczący Komitetu ds. Architektury IT w PKO Banku Polskim SA od 1.08.2009 r.
		Przewodniczący Komitetu Sterującego ds. ZSI od 9.09.2008 r.
		Członek Komitetu Sterującego projektem Model Operacyjnego Wsparcia Sprzedaży Detalicznej od 2.07.2009 r. do 31.12.2009 r.

Tryb działania Zarządu określa Regulamin uchwalony przez Zarząd i zatwierdzony przez Radę Nadzorczą.

Zarząd podejmuje decyzje w formie uchwał, które zapadają bezwzględną większością głosów obecnych na posiedzeniu Zarządu. W przypadku równości głosów rozstrzyga głos Prezesa Zarządu. Uchwały Zarządu wymagają wszystkie sprawy przekraczające zakres zwykłych czynności PKO Banku Polskiego SA.

Do kompetencji Zarządu należą wszelkie sprawy związane z prowadzeniem spraw PKO Banku Polskiego SA, nie zastrzeżone powszechnie obowiązującymi przepisami prawa lub postanowieniami Statutu PKO Banku Polskiego SA dla Walnego Zgromadzenia lub Rady Nadzorczej. Zarząd w formie uchwały, w szczególności:

- określa strategię PKO Banku Polskiego SA,
- ustala roczny plan finansowy, w tym warunki jego realizacji,
- uchwala regulaminy organizacyjne oraz zasady podziału kompetencji,
- tworzy i likwiduje stałe komitety Banku oraz określa ich właściwość,
- uchwala Regulamin Zarządu,
- uchwala regulaminy gospodarowania funduszami specjalnymi tworzonymi z zysku netto,
- określa daty wypłaty dywidendy w terminach ustalonych przez Walne Zgromadzenie,
- ustanawia prokurentów,
- określa produkty bankowe oraz inne usługi bankowe i finansowe,
- ustala zasady uczestnictwa PKO Banku Polskiego SA w spółkach i innych organizacjach,

- ustala zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej oraz roczne plany kontroli,
- tworzy, przekształca i likwiduje jednostki organizacyjne PKO Banku Polskiego SA w kraju i za granicą.

W 2009 roku działały następujące powołane przez Zarząd PKO Banku Polskiego SA komitety, w których działali członkowie Zarządu Banku:

I. Komitety stałe

Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami PKO Banku Polskiego SA, którego celem jest zarządzanie aktywami i pasywami, poprzez wpływanie na kształtowanie struktury bilansu PKO Banku Polskiego SA i pozycji pozabilansowych w sposób sprzyjający osiąganiu optymalnego wyniku finansowego. Do kompetencji Komitetu należy w szczególności:

- podejmowanie decyzji w zakresie limitów na ryzyko (rynkowe, płynności, rozliczeniowe i przedrozliczeniowe) oraz limitów inwestycyjnych, a także wartości współczynników korygujących ceny transferowe,
- wydawanie rekomendacji w zakresie:
 - ⇒ kształtowania struktury bilansu, modelu finansowego i założeń do planu finansowego PKO Banku Polskiego SA oraz potrzeb kapitałowych w świetle norm ostrożnościowych,
 - ⇒ zasad zarządzania ryzykiem (rynkowym, płynności, rozliczeniowym i przedrozliczeniowym) oraz kapitałem rzeczywistym i ekonomicznym Banku,
 - ⇒ wysokości punktów odcięcia i minimów punktowych stosowanych przy ocenie ryzyka kredytowego,
 - ⇒ zasad polityki cenowej w poszczególnych obszarach biznesowych oraz wysokości stóp procentowych i minimalnych marż kredytowych.

Komitet Kredytowy Banku, którego celem jest ograniczenie ryzyka kredytowego przy podejmowaniu w PKO Banku Polskim SA decyzji kredytowych lub decyzji dotyczących zarządzania wierzytelnościami trudnymi. Do kompetencji Komitetu należy w szczególności:

- podejmowanie decyzji w sprawach dotyczących podziału kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych i zarządzania wierzytelnościami trudnymi, limitów branżowych i klientów oraz zabezpieczania wierzytelności PKO Banku Polskiego SA,
- wydawanie rekomendacji dla Zarządu PKO Banku Polskiego SA w sprawach dotyczących podjęcia decyzji w zakresie transakcji kredytowych i zmian istotnych warunków tych transakcji, limitów branżowych i klientów, zarządzania wierzytelnościami trudnymi, zaangażowania kapitałowego w spółce grupy kapitałowej.

Komitet ds. Wydatków w PKO Banku Polskim SA, do którego zadań należy w szczególności:

- akceptowanie wydatków, w tym projektów, w odniesieniu do harmonogramów, zakresów i budżetu,
- określanie priorytetów projektów oraz podejmowanie decyzji o zaniechaniu projektów, zmianie ich zakresu, celu lub harmonogramu,
- opiniowanie zasadności wydatków w kwotach podlegających akceptacji przez Zarząd PKO Banku Polskiego SA,
- inicjowanie działań w zakresie ograniczenia wydatków.

Komitet ds. Architektury IT w PKO Banku Polskim SA, którego celem jest kształtowanie architektury informatycznej zapewniającej realizację Strategii Banku poprzez realizację następujących zadań:

- opracowanie kluczowych założeń architektury informatycznej Banku (pryncypia),
- przeprowadzanie okresowej oceny architektury informatycznej funkcjonującej w Banku,
- opracowanie modelu architektury docelowej,
- inicjowanie działań zmierzających do osiągnięcia modelu architektury docelowej.

II. Komitety niestałe

Komitet Sterujący ds. Zintegrowanego Systemu Informatycznego, którego celem jest nadzór nad działaniami związanymi z rozwojem w PKO Banku Polskim SA Zintegrowanego Systemu Informatycznego oraz podejmowanie decyzji niezbędnych dla zapewnienia właściwego i sprawnego przebiegu wdrożeń nowych wersji ZSI. Do zadań Komitetu należy w szczególności:

- akceptowanie założeń i wymagań projektu ZSI,
- nadzór nad strategicznym kierunkiem rozwoju projektu ZSI,
- zatwierdzenie priorytetów projektu ZSI,

- akceptacja budżetu projektu ZSI oraz ewentualnych zmian budżetu,
- rozstrzyganie ewentualnych sporów powstających w trakcie wdrażania nowych wersji systemu wymagających jego udziału.

Komitet Projektu Zintegrowanego Systemu Informatycznego (ZSI), który jest odpowiedzialny za ogólny nadzór nad realizacją prac, podejmowanie kluczowych decyzji w zakresie zarządzania operacyjnego związanego z dostawą i wdrożeniem ZSI. W szczególności Komitet jest odpowiedzialny za:

- zatwierdzanie rozwiązań opracowywanych na poziomie Zespołu Zarządzającego Projektem i rozwiązywanie problemów zgłaszanych przez ten zespół,
- zatwierdzanie zmian powodujących zmianę Harmonogramu rzeczowo-finansowego,
- informowanie na temat postępu prac właściwym władzom PKO Banku Polskiego SA i dostawcy ZSI.

Komitet Sterujący ds. działań dostosowawczych Banku do wymagań dyrektywy o wymogach kapitałowych i wymagań Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 39, którego zadaniem jest nadzór nad realizacją działań dostosowawczych PKO Banku Polskiego SA do wymagań dyrektywy o wymogach kapitałowych i wymagań Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 39. Do zadań Komitetu należy w szczególności:

- podejmowanie kluczowych decyzji, nadzór i monitorowanie postępów prac związanych z realizacją działań dostosowawczych PKO Banku Polskiego SA do wymagań dyrektywy o wymogach kapitałowych i wymagań Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 39,
- rekomendowanie zmian odnoszących się do harmonogramu działań dostosowawczych,
- zapewnienie współdziałania odpowiednich komórek i jednostek organizacyjnych w zakresie realizacji prac,
- przygotowanie regulacji dotyczących przedsięwzięcia inwestycyjnego polegającego na modyfikacji systemu informatycznego PKO Banku Polskiego SA, zapewniających implementację ww. wymagań w systemach informatycznych.

Komitet Sterujący ds. I części Projektu Modelu Operacyjnego Wsparcia Sprzedaży Detalicznej, którego zadaniem jest wypracowanie koncepcji nowego modelu operacyjnego oraz organizacyjnego Banku w zakresie funkcjonowania struktur zaplecza operacyjnego dla bankowości detalicznej oraz małych i średnich przedsiębiorstw, mającego na celu:

- uproszczenie procesów,
- stopniowo coraz wyższy poziom automatyzacji i wykorzystania IT (rozwiązań informatycznych), rozwiązania integrujące oraz zasadniczo zmieniające charakter pracy i role pracowników,
- stopniowe wdrażanie dokumentu elektronicznego, elektroniczne repozytorium dokumentów,
- szybszą reakcję na potrzeby oddziałów i klientów Banku,
- ograniczenie dokumentacji papierowej,
- niższe koszty jednostkowe zadań oraz czynności zaplecza operacyjnego Banku,
- scentralizowany model funkcjonowania zaplecza operacyjnego - dla niektórych grup produktowych, przygotowanie (stworzenie podstaw) do dalszej centralizacji,
- przejrzyste i proste procedury.

8. POZOSTAŁE INFORMACJE

Udzielone zobowiązania pozabilansowe

Stan udzielonych zobowiązań pozabilansowych o charakterze finansowym i gwarancyjnym na rzecz jednostek powiązanych na koniec 2009 roku wyniósł 809,8 mln zł i w porównaniu do stanu na koniec 2008 roku zwiększył się o 189,9 mln zł.

Z ogólnej kwoty udzielonych zobowiązań pozabilansowych największe pozycje dotyczą spółek:

- Bankowy Fundusz Leasingowy SA – 423,6 mln zł,
- Kredobank SA – 268,8 mln zł,
- Bankowy Leasing Sp. z o.o. – 72,5 mln zł.

Wszystkie transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo zostały zawarte na warunkach nie odbiegających od warunków rynkowych.

Szczegółowe informacje dotyczące transakcji z podmiotami powiązanymi kapitałowo znajdują się w Informacji uzupełniającej do sprawozdania finansowego.

Nabycie akcji własnych

W terminie objętym raportem Bank nie nabywał akcji własnych na własny rachunek.

Informacja dotycząca wypłaconej (lub zadeklarowanej) dywidendy

W dniu 30 czerwca 2009 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego SA podjęło uchwałę w sprawie wypłaty dywidendy za 2008 rok w wysokości 1,00 zł na jedną akcję. Lista akcjonariuszy uprawnionych do dywidendy za 2008 rok została ustalona na dzień 24 września 2009 roku, natomiast wypłata dywidendy nastąpiła w dniu 5 października 2009 roku.

Zamiarem Zarządu jest rekomendowanie w przyszłości Walnemu Zgromadzeniu podejmowanie uchwał w sprawie wypłaty dywidendy, w kwocie na poziomie 40% jednostkowego zysku netto Banku za dany rok obrotowy.

Znaczące umowy oraz istotne umowy z bankiem centralnym lub organami nadzoru

1. W 2009 roku PKO Bank Polski SA informował w raportach bieżących o wszystkich umowach zawartych z klientami, w których łączna wartość świadczeń wynikających z umów wieloletnich zawartych z poszczególnym klientem spełniała kryteria, o których mowa w par. 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. Nr 33, poz. 259).
2. W 2009 roku Bank nie zawierał istotnych umów z bankiem centralnym ani organami nadzoru.
3. Na dzień sporządzenia sprawozdania PKO Bankowi Polskiemu SA nie są znane umowy, w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy.
4. Bank podjął działania mające na celu zawarcie z klientem Banku transakcji finansowania w kwocie do 2,9 mld zł. W ramach ww. działań Bank, po uzyskaniu wymaganych zgód korporacyjnych, zawarł w dniu 9 października 2009 roku umowę promesy finansowania klienta. Umowa ta zawiera przyrzeczenie zawarcia transakcji warunkowego i/lub bezwarunkowego zakupu skarbowych papierów dłużnych z portfela klienta na określonych warunkach cenowych i operacyjnych. Warunkiem udzielenia finansowania jest uzyskanie przez Klienta zgód korporacyjnych oraz podpisanie przez obie strony stosownej umowy. W przypadku dojścia do skutku transakcji Bank poinformuje o tym w oddzielnym raporcie.
5. W 2009 roku PKO Bank Polski zawarł następujące umowy z jednym z klientów Banku:
 - w dniu 5 października 2009 roku Bank w ramach konsorcjum banków zawarł 3 umowy kredytowe. Przedmiotem umów było udzielenie Kredytobiorcy kredytów obrotowych odnawialnych w łącznej wysokości do 2 500 000 000 zł, przeznaczonych na sfinansowanie działalności Kredytobiorcy. Umowy o udzielenie kredytów obrotowych odnawialnych zostały zawarte na okres 1 roku. Umowy o udzielenie kredytów obrotowych odnawialnych zostały zabezpieczone w formie pełnomocnictwa do rachunku bankowego Kredytobiorcy. Udział w PKO Banku Polskiego SA

w kwotach ww. kredytów obrotowych odnawialnych wynosił na dzień zawarcia umowy w sumie 1 700 000 000 zł,

- w dniu 6 listopada 2009 roku Bank w ramach konsorcjum banków zawarł 2 umowy kredytowe. Przedmiotem umów jest udzielenie Kredytobiorcy kredytów obrotowych odnawialnych w łącznej wysokości do 800 000 000 zł, przeznaczonych na sfinansowanie działalności Kredytobiorcy. Umowy o udzielenie kredytów obrotowych odnawialnych zostały zawarte na okres 6 miesięcy. Umowy o udzielenie kredytów obrotowych odnawialnych zostały zabezpieczone w formie pełnomocnictwa do rachunku bankowego Kredytobiorcy. Udział w PKO Banku Polskiego SA w kwotach ww. kredytów obrotowych odnawialnych wynosi w sumie 200 000 000 zł,
- w dniu 19 listopada 2009 roku Bank w ramach konsorcjum banków zawarł 3 umowy kredytowe. Przedmiotem umów jest udzielenie Kredytobiorcy kredytów obrotowych odnawialnych w łącznej wysokości do 1.000.000.000 zł, przeznaczonych na sfinansowanie działalności Kredytobiorcy. Umowy o udzielenie kredytów obrotowych odnawialnych zostały zawarte na okres 6 miesięcy. Umowy o udzielenie kredytów obrotowych odnawialnych zostały zabezpieczone w formie pełnomocnictwa do rachunku bankowego Kredytobiorcy. Udział PKO Banku Polskiego SA w kwotach ww. kredytów obrotowych odnawialnych wynosi w sumie 250 000 000 zł,
- w dniu 25 listopada 2009 roku Bank w ramach konsorcjum banków zawarł 3 umowy. Przedmiotem umów jest udzielenie Kredytobiorcy kredytów obrotowych odnawialnych w łącznej wysokości do 1 000 000 000 zł, przeznaczonych na sfinansowanie działalności Kredytobiorcy. Umowy o udzielenie kredytów obrotowych odnawialnych zostały zawarte na okres 6 miesięcy. Umowy o udzielenie kredytów obrotowych odnawialnych zostały zabezpieczone w formie pełnomocnictwa do rachunku bankowego Kredytobiorcy. Udział PKO Banku Polskiego SA w kwotach w/w kredytów obrotowych odnawialnych wynosi w sumie 250 000 000 zł,
- w dniu 7 grudnia 2009 roku Bank w ramach konsorcjum banków zawarł umowę kredytową. Przedmiotem umowy jest udzielenie Kredytobiorcy kredytu obrotowo - rewolwingowego w łącznej wysokości do 2 350 000 000 zł, przeznaczonych na sfinansowanie działalności Kredytobiorcy. Udział PKO Banku Polskiego SA w kwocie w/w kredytu obrotowo - rewolwingowego wynosi 763 750 000 zł. Umowa o udzielenie kredytu obrotowo - rewolwingowego została zawarta do końca 2010 roku.

Udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne

Na dzień 31 grudnia 2009 roku zobowiązania finansowe i gwarancyjne wyniosły 33 442,3 mln zł, z czego 82,6% stanowiły zobowiązania o charakterze finansowym. Ogółem dynamika udzielonych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych ukształtowała się na poziomie 8,7% r/r.

Tabela 52. Udzielone zobowiązania pozabilansowe (w mln zł)

POZYCJE POZABILANSOWE POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SA				
Wyszczególnienie	31.12.2009	31.12.2008	Zmiana w PLN	Zmiana w %
Udzielone zobowiązania finansowe	27 628,9	26 196,9	1 432,0	5,5%
na rzecz podmiotów finansowych	1 131,0	707,0	424,1	60,0%
na rzecz podmiotów niefinansowych	24 683,6	25 068,2	- 384,7	-1,5%
na rzecz budżetu	1 814,3	421,7	1 392,6	330,3%
w tym: nieodwołalne	7 360,1	7 714,6	- 354,5	-4,6%
Udzielone zobowiązania gwarancyjne	5 813,5	4 559,5	1 253,9	27,5%
podmioty finansowe	373,9	302,6	71,3	23,6%
podmioty niefinansowe	5 066,2	4 052,9	1 013,4	25,0%
budżet	373,3	204,1	169,2	82,9%
Razem	33 442,3	30 756,4	2 685,9	8,7%

Zaciągnięte kredyty i umowy pożyczek, gwarancji i poręczeń

W 2009 roku Bank nie zaciągnął żadnych kredytów i pożyczek, a także nie otrzymał gwarancji i poręczeń dotyczących działalności operacyjnej Banku.

Zmiany w Statucie PKO Banku Polskiego SA

W 2009 roku została zarejestrowana zmian statutu PKO Banku Polskiego SA przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego na podstawie uchwały nr 40/2009 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku z dnia 30 czerwca 2009 r. W statucie wprowadzono następujące zmiany:

	Dotychczasowa treść	Dokonana zmiana treści
§ 6 ust. 1	„1. Kapitał zakładowy Banku wynosi 1.000.000.000 (jeden miliard) złotych i dzieli się na 1.000.000.000 (jeden miliard) akcji o wartości nominalnej 1 (jeden) złoty każda, w tym: – 510.000.000 (pięćset dziesięć milionów) akcji imiennych serii A o numerach A 000000001 do A 510000000, – 105.000.000 (sto pięć milionów) akcji na okaziciela serii B o numerach B 000000001 do B 105000000, – 385.000.000 (trzysta osiemdziesiąt pięć milionów) akcji na okaziciela serii C o numerach C 000000001 do C 385000000.”,	„1. Kapitał zakładowy Banku wynosi 1.250.000.000 (jeden miliard dwieście pięćdziesiąt milionów) złotych i dzieli się na 1.250.000.000 (jeden miliard dwieście pięćdziesiąt milionów) akcji o wartości nominalnej 1 (jeden) złoty każda, w tym: – 510.000.000 (pięćset dziesięć milionów) akcji imiennych serii A o numerach A 000000001 do A 510000000, – 105.000.000 (sto pięć milionów) akcji na okaziciela serii B o numerach B 000000001 do B 105000000, – 385.000.000 (trzysta osiemdziesiąt pięć milionów) akcji na okaziciela serii C o numerach C 000000001 do C 385000000, – 250.000.000 (dwieście pięćdziesiąt milionów) akcji na okaziciela serii D o numerach D 000000001 do D 250000000.”

Umowy o subemisję oraz gwarancje udzielone podmiotom zależnym

Według stanu na 31 grudnia 2009 roku emisje obligacji Bankowego Funduszu Leasingowego SA – spółki zależnej od PKO Banku Polskiego SA reguluje „Umowa Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji” z dnia 14 grudnia 2006 roku, aneksowana 28 marca 2008 roku, w wyniku której maksymalna wartość programu wynosi 600 mln zł.

Według stanu na koniec 2009 roku Bankowy Fundusz Leasingowy SA wyemitował obligacje na łączną kwotę 540 mln zł, w tym obligacje o wartości 290,8 mln zł zostały sprzedane na rynku wtórnym, a obligacje o wartości 249,2 mln zł znajdowały się w portfelu PKO Banku Polskiego SA.

W 2009 roku PKO Bank Polski SA udzielił spółce Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService SA gwarancji do wysokości 700 tys. zł na rzecz Polskiej Telefonii Komórkowej Centertel Sp. z o.o. na zabezpieczenie zobowiązań płatniczych Spółki z tytułu sprzedaży elektronicznych jednostek doładowania. Gwarancja została wystawiona na okres do dnia 30 września 2011 roku.

Wystawione tytuły egzekucyjne

W okresie od 01.01.2009 roku do 31.12.2009 roku PKO Bank Polski SA wystawił 26 129 tytułów egzekucyjnych na kwotę 841 487 426 zł.

Dokonane zwolnienia z długu

Kwota umorzeń kapitału PKO Banku Polskiego SA za 2009 rok wyniosła 469 556 tys. zł i uwzględniała:

- ekspozycje odpisane jako nieściągalne oraz
- redukcje w ramach zrealizowanych umów restrukturyzacyjnych.

Redukcje w zakresie transakcji pochodnych w 2009 roku w PKO Banku Polskim SA wyniosły 17 975 019 zł.

Czynniki, które będą miały wpływ na przyszłe wyniki finansowe PKO Banku Polskiego SA

Na wyniki PKO Banku Polskiego SA w najbliższej perspektywie wpływać będą procesy gospodarcze, jakie będą zachodzić w Polsce i w gospodarce światowej oraz reakcje na nie rynków finansowych. Duże znaczenie dla przyszłych wyników mieć będzie polityka stóp procentowych realizowana przez Radę Polityki Pieniężnej, a także przez inne największe banki centralne.

Dodatkowo na wyniki finansowe PKO Banku Polskiego wpływ mieć będzie sytuacja gospodarcza Ukrainy, gdzie działa spółka zależna Banku – Kredobank SA. W sytuacji pogłębienia się recesji na Ukrainie lub istotnej zmiany warunków prowadzenia działalności gospodarczej mogą wystąpić dodatkowe odpisy z tytułu utraty wartości zaangażowania Banku w Spółkę zależną.

Niemniej PKO Bank Polski SA kontynuuje działania zapewniające bezpieczne funkcjonowanie Kredobank SA w warunkach kryzysu finansowego, obejmujące wzmocnienie działań nadzorczych oraz monitorowanie środków przekazanych przez Bank w formie podwyższenia kapitału oraz udzielonych kredytów i pożyczek, jak również kształtowania się wymogów regulacyjnych określonych przez Narodowy Bank Ukrainy.

Wskazanie postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej

Według stanu na dzień 31 grudnia 2009 roku, łączna wartość postępowań sądowych, w których PKO Bank Polski SA jest pozwanym wynosiła 232 234 tys. zł (po zaokrągleniu), a kwota łącznej wartości postępowań sądowych z powództwa PKO Banku Polskiego SA wynosiła 71 114 tys. zł (po zaokrągleniu). Z udziałem Banku nie toczą się postępowania, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych.

Zintegrowany System Informatyczny (ZSI)

W 2009 roku PKO Bank Polski SA kontynuował prace związane z odbiorem i wdrożeniem kolejnych wersji oprogramowania ZSI oraz rozwojem funkcjonalności systemu poprzez opracowywanie dokumentów szczegółowych opisujących funkcjonalności przewidziane do realizacji w kolejnych wersjach oprogramowania. Dalszy rozwój ZSI będzie się odbywać na identycznych zasadach, co pozostałych krytycznych systemów informatycznych Banku.

Znaczące zdarzenia po dacie bilansu

1. W dniu 27 stycznia 2010 roku Rada Nadzorcza Banku zakończyła postępowanie kwalifikacyjne na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA, któremu będą podlegały sprawy z zakresu bankowości inwestycyjnej, a następnie powołała Pana Jakuba Papierskiego z dniem 1 kwietnia 2010 roku do pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na wspólną kadencję Zarządu rozpoczętą z dniem 20 maja 2008 roku.
2. W dniu 1 lutego 2010 roku PKO Bank Polski SA zawarł umowę organizacji i obsługi programu emisji obligacji o charakterze linii *stand-by* z jednym z klientów PKO Banku Polskiego SA na kwotę 1,5 mld zł. Umowa została zawarta na okres do dnia 31 stycznia 2011 roku. W ramach umowy Bank jest zobowiązany do nabycia obligacji emitowanych w ramach programu. Ponadto, w dniu 1 marca 2010 roku Bank zawarł umowę organizacji, prowadzenia i obsługi programu emisji obligacji podporządkowanych z tym samym klientem PKO Banku Polskiego SA do kwoty 350 000 000 zł. Umowa organizacji, prowadzenia i obsługi programu emisji obligacji została zawarta do dnia 31 marca 2020 roku. PKO Bank Polski SA udzielił gwarancji zamknięcia emisji i jest zobowiązany do nabycia obligacji emitowanych w ramach programu w przypadku wyemitowania tych obligacji do 31 marca 2010 roku.
3. W dniu 9 lutego 2010 roku PKO Bank Polski SA udzielił KREDOBANK SA drugiej pożyczki podporządkowanej w wysokości 15 mln USD. Umowa ww. pożyczki została zarejestrowana przez Narodowy Bank Ukrainy.
4. W dniu 24 lutego 2010 roku Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego SA zaakceptowała strategię na lata 2010-2012. Strategia zakłada, iż PKO Bank Polski SA pozostanie bankiem uniwersalnym o polskim charakterze, wzmocni pozycję lidera we wszystkich ważnych segmentach rynku, będzie kontynuował zrównoważony rozwój, skupiony na rozpoznaniu i zaspokajaniu potrzeb klientów, z którymi zamierza budować silne długookresowe relacje. Dzięki zwiększonej sprawności operacyjnej zdecydowanie poprawi jakość obsługi swoich klientów. Równocześnie będzie bankiem dbającym o zachowanie stabilnej rentowności zgodnej z oczekiwaniami akcjonariuszy, prowadzącym ostrożną politykę zarządzania ryzykiem. Postrzegany będzie jako bezpieczny, ale i nowoczesny Bank z tradycjami.
5. W dniu 26 lutego 2010 roku wszystkie posiadane przez PKO BP Inwestycje Sp. o.o. – spółkę zależną od PKO Banku Polskiego SA - udziały w spółce WISŁOK Inwestycje Sp. z o.o. przeszły na własność spółki JEDYNKA S.A. z siedzibą w Rzeszowie w efekcie spełnienia wszystkich warunków zawartych w Warunkowej Umowie Sprzedaży Udziałów z dnia 23 listopada 2009 roku.
6. W dniu 26 lutego 2010 roku PKO Bank Polski SA przekazał do Kredobank SA środki w wysokości 366 mln UAH z tytułu zapisu na akcje nowej XX emisji (I etap subskrypcji).

Informacje dotyczące umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

W dniu 8 sierpnia 2005 roku pomiędzy PKO Bankiem Polskim SA i podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych firmą Ernst & Young Audit Sp. z o.o. została zawarta umowa na przeprowadzenie badania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych za lata kończące się odpowiednio 31 grudnia 2005, 2006 i 2007 roku oraz przeglądów sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych za okresy sześciu miesięcy kończące się odpowiednio: 30 czerwca 2005, 2006 i 2007 roku.

Łączna wysokość wynagrodzenia Ernst & Young Audit Sp. z o.o. wynikająca z umów zawartych przez PKO Bank Polski SA wyniosła 1 830,9 tys. zł netto za rok obrotowy 2008, w tym:

- z tytułu badania jednostkowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych odpowiednio 575,0 tys. zł,
- z tytułu pozostałych usług odpowiednio 1 225,9 tys. zł.

W dniu 12 maja 2008 roku pomiędzy PKO Bankiem Polskim SA i podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych firmą PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. została zawarta umowa na przeprowadzenie badania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych za lata kończące się odpowiednio 31 grudnia 2008, 2009 oraz 2010 roku oraz przeglądów sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych za okresy sześciu miesięcy kończące się 30 czerwca odpowiednio 2008, 2009 oraz 2010 roku.

Łączna wysokość wynagrodzenia PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. wynikająca z umów zawartych przez PKO Bank Polski SA wyniosła 1 254,0 tys. zł netto za rok obrotowy 2008 oraz 4 276,6 tys. zł netto za rok obrotowy 2009, w tym:

- z tytułu badania jednostkowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych odpowiednio 342,0 tys. zł oraz 1 225,0 tys. zł,
- z tytułu usług poświadczających, w tym przeglądu sprawozdań finansowych odpowiednio 781,4 tys. zł oraz 560,0 tys. zł,
- z tytułu usług doradztwa podatkowego odpowiednio 35,0 tys. zł oraz 102,8 tys. zł,
- z tytułu pozostałych usług odpowiednio 95,6 tys. zł oraz 2 388,8 tys. zł.

Oświadczenia Zarządu

Zarząd Banku oświadcza, że według jego najlepszej wiedzy:

- 1) roczne sprawozdanie finansowe i dane porównywalne sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Banku oraz jego wynik finansowy,
- 2) roczne sprawozdanie Zarządu z działalności Banku zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Banku, w tym opis podstawowych ryzyk i zagrożeń.

Zarząd PKO Banku Polskiego SA oświadcza, że podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania rocznego sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA, został wybrany zgodnie z przepisami prawa, oraz że podmiot ten oraz biegli rewidenci dokonujący tego badania, spełniali warunki do wydania bezstronnej i niezależnej opinii o badaniu, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi.

Niniejsze *Sprawozdanie Zarządu PKO Banku Polskiego SA z działalności Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej za 2009 rok* liczy 71 kolejno ponumerowanych stron.

p.o. Prezesa Zarządu Banku
Zbigniew Jagiełło

Wiceprezes Zarządu Banku
Bartosz Drabikowski

Wiceprezes Zarządu Banku
Krzysztof Dresler

Wiceprezes Zarządu Banku
Jarosław Myjak

Wiceprezes Zarządu Banku
Wojciech Papierak

Wiceprezes Zarządu Banku
Mariusz Zarzycki